

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: «ΔΙΚΑΙΟ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Εξάμηνο: 3ο

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή

Φοιτητής: Καραμπάς Ιωάννης Α.Μ. 7117Μ078

ΑΘΗΝΑ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	σελ. 1
----------------------	--------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 3
----------------	--------

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ	σελ. 5
---------------------------	--------

1.1 Στην Οδηγία (ΕΚ) 95/46- οι προαιρετικοί ΥΠΔ	σελ. 5
---	--------

1.2 Στον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001- οι κοινοτικοί ΥΠΔ	σελ. 6
--	--------

1.2.1 Τα δεδομένα προστατεύονται από την ίδια την Κοινότητα	σελ. 6
---	--------

1.2.2 Υποχρεωτικός ο διορισμός ΥΠΔ.....	σελ. 6
---	--------

1.2.3 Τα καθήκοντα των κοινοτικών ΥΠΔ	σελ. 7
---	--------

i) Ενημέρωση.....	σελ. 7
-------------------	--------

ii) Συνεργασία με την εποπτική αρχή	σελ. 8
---	--------

iii) Διασφάλιση συμμόρφωσης.....	σελ. 8
----------------------------------	--------

iv) Τήρηση μητρώου επεξεργασιών δεδομένων.....	σελ. 9
--	--------

v) Κοινοποίηση επικίνδυνων επεξεργασιών δεδομένων στον ΕΕΠΔ	σελ. 9
--	--------

1.2.4 Η Επιλογή των κοινοτικών ΥΠΔ	σελ. 10
--	---------

1.2.5 Η διάρκεια της θητείας.....	σελ. 10
-----------------------------------	---------

1.2.6 Η υποχρέωση γνωστοποίησης του κοινοτικού ΥΠΔ στον ΕΕΠΔ..	σελ. 10
---	---------

1.2.7 Το αναγκαίο προσωπικό και οι πόροι	σελ. 10
--	---------

1.2.8 Η ανεξαρτησία του κοινοτικού ΥΠΔ	σελ. 11
--	---------

1.2.9 Η απαλλαγή από τα καθήκοντά του	σελ. 11
---	---------

1.2.10 Συμπληρωματικές διατάξεις για τους κοινοτικούς ΥΠΔ	σελ. 11
---	---------

1.2.11 Βέλτιστες πρακτικές.....	σελ. 12
---------------------------------	---------

α) Περιοδική έκθεση ΥΠΔ	σελ. 12
-------------------------------	---------

β) Πρόγραμμα εργασιών	σελ. 12
-----------------------------	---------

γ) Συμμετοχή σε σχετικές ομάδες συζητήσεων.....	σελ. 13
---	---------

δ) Δίκτυο συντονιστών προστασίας δεδομένων	σελ. 13
--	---------

1.2.12 Συγγενείς θεσμοί στην εθνική νομοθεσία.....	σελ. 13
--	---------

α) Υπεύθυνος Διασφάλισης Απορρήτου	σελ. 13
--	---------

β) Υπεύθυνος Ασφάλειας Δεδομένων	σελ. 14
--	---------

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	σελ. 15
2.1 Υποχρεωτικός ορισμός	σελ. 15
2.1.1 Οι δημόσιες αρχές ή φορείς	σελ. 17
2.1.2 Βασικές δραστηριότητες	σελ. 18
2.1.3 Μεγάλη κλίμακα	σελ. 20
2.1.4 Τακτική και συστηματική παρακολούθηση	σελ. 21
2.1.5 Ειδικές κατηγορίες δεδομένων και δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα	σελ. 22
2.1.6 Ένας ή περισσότεροι ΥΠΔ	σελ. 23
2.1.7 Τα προσόντα διορισμού του ΥΠΔ	σελ. 25
2.1.8 Δημοσίευση και ανακοίνωση των στοιχείων επικοινωνίας του ΥΠΔ	σελ. 26
2.1.9 Μέλος του προσωπικού της οντότητας	σελ. 27
2.1.10 ΥΠΔ με σύμβαση παροχής υπηρεσιών	σελ. 28

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΥΠΔ	σελ. 29
3.1 Συμμετοχή του ΥΠΔ στη λήψη αποφάσεων	σελ. 29
3.2 Οι απαραίτητοι πόροι	σελ. 30
3.3 Ανεξαρτησία	σελ. 32
3.4 Λογοδοσία και ετήσια έκθεση	σελ. 33
3.5 Απόρρητο και εμπιστευτικότητα	σελ. 35
3.6 Σύγκρουση συμφερόντων	σελ. 35

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΥΠΔ	σελ. 37
4.1 Ενημερωτικός και συμβουλευτικός ρόλος	σελ. 38
4.1.1 Περιεχόμενο καθήκοντος ενημέρωσης	σελ. 38

α) Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	σελ. 39
β) Νομιμότητα της επεξεργασίας	σελ. 39
γ) Προϋποθέσεις για συγκατάθεση	σελ. 39
δ) Ευαίσθητα δεδομένα-ειδικές κατηγορίες δεδομένων	σελ. 39
ε) Υποχρέωση γνωστοποίησης όσον αφορά τη διόρθωση ή τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή τον περιορισμό της επεξεργασίας	σελ. 39
στ) Ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας	σελ. 40
ζ) Προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό και εξ ορισμού	σελ. 40
η) Περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας, εκπρόσωποι και εκτελούντες την επεξεργασία	σελ. 40
θ) Αρχεία δραστηριοτήτων επεξεργασιών	σελ. 40
ι) Ασφάλεια επεξεργασίας	σελ. 41
ια) Γνωστοποίηση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Αρχή	σελ. 41
ιβ) Ανακοίνωση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο υποκείμενο των δεδομένων	σελ. 41
ιγ) Εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων και προηγούμενη διαβούλευση	σελ. 41
ιδ) Διασυνοριακή διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς	σελ. 42
4.1.2 Τρόποι εκπλήρωσης καθήκοντος	σελ. 42
4.2 Παρακολούθηση συμμόρφωσης	σελ. 43
α) Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων	σελ. 44
β) Δικαίωμα διόρθωσης	σελ. 45
γ) Δικαίωμα διαγραφής (λήθης)	σελ. 45
δ) Δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας	σελ. 46
ε) Δικαίωμα φορητότητας των δεδομένων	σελ. 46
στ) Δικαίωμα εναντιώσεως	σελ. 47
ζ) Αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ	σελ. 48
4.3 Εκτίμηση αντικτύπου	σελ. 48
4.4 Συνεργασία με την εποπτική αρχή και λειτουργία σημείου επικοινωνίας	σελ. 50
4.5 Διαβούλευση με την Αρχή	σελ. 51

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΔ	σελ. 52
5.1 Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.....σελ.	52
5.2 Αξιολόγηση υποψηφιοτήτων	σελ. 53
5.3 Ανάδειξη καταλληλότερου ΥΠΔ.....σελ.	53
5.4 Ορισμός ΥΠΔ και αναπληρωτή	σελ. 54
5.5 Ίδρυση Γραφείου	σελ. 54
5.6 Ενημέρωση ανθρώπινου δυναμικού.....σελ.	54
5.7 Κανονισμός λειτουργίας	σελ. 55
5.8 Καταγραφή επεξεργασιών δεδομένων	σελ. 55
5.9 Συμμετοχή σε συσκέψεις στελεχών	σελ. 55
5.10 Διαδικτυακή υποδομή	σελ. 56
5.11 Ετήσιο πρόγραμμα εργασίας.....σελ.	56
5.12 Ετήσια έκθεση.....σελ.	57

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ	σελ. 58
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	σελ. 59
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ. 61

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΥΠΔ	Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
Ε.Ε	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ν	Νόμος
παρ.	παράγραφος
ΕΕΠΔ	Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων
αρ.	αριθμός
κ.τ.λ.	και τα λοιπά
π.χ.	παραδείγματος χάρη
Α.Ε.	Ανώνυμη Εταιρία
ΟΛΠ	Οργανισμός Λιμένων Πειραιώς
ΣΤΑΣΥ	Σταθερές Συγκοινωνίες
ΕΥΔΑΠ	Εταιρία Υδρεύσεως Αποχετεύσεως Πρωτευούσης
ΔΕΔΔΗΕ	Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΟΚΕ	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ελλάδος
ΕΡΤ	Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση
ΔΣΑ	Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών

ΤΕΕ

Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

ΙΣΑ

Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών

Ο.Τ.Α.

Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ν.π.δ.δ.

νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου

ΤΠ

Τεχνολογία Πληροφοριών

εδ.

εδάφιο

σελ.

σελίδα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2016 αποτελεί ένα έτος σταθμό για τα προσωπικά δεδομένα καθώς έπειτα από τετραετείς διαβουλεύσεις η Ευρωπαϊκή Ένωση εισάγει ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο γι' αυτά. Η ημερομηνία εφαρμογής των νέων διατάξεων ήταν η εικοστή πέμπτη Μαΐου 2018 ημέρα κατά την οποία έπρεπε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη να είναι έτοιμα να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, όπως κι έγινε. Η εισαγωγή του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων ως ενός νέου ανεξάρτητου θεσμού ο οποίος επιβλήθηκε υποχρεωτικά στο Δημόσιο τομέα αλλά και σε ένα μεγάλο μέρος του ιδιωτικού τομέα δεν άφησε πολλά περιθώρια περιορισμένης ετοιμότητας στους οργανισμούς. Με όλη τη νέα νομοθεσία που συμπεριλαμβάνει τον ΥΠΔ δόθηκε έμφαση σε μια ουσιαστική πλέον εφαρμογή των διατάξεων.

Είκοσι χρόνια μετά την εφαρμογή ενός σημαντικού νομοθετήματος στην Ελλάδα του Ν. 2472/1997 , έρχεται ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο στοχεύει να αφυπνίσει τον κρατικό μηχανισμό και κατ' επέκταση τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς αναφορικά και με μια γενικότερη κουλτούρα γύρω από το πεδίο των προσωπικών δεδομένων. Ειδικότερα, παρά τη παρέλευση εικοσαετίας από το προαναφερθέν νομοθέτημα αλλά συνάμα και από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέχρι και μερικούς μήνες πριν την έναρξη ισχύος του νέου θεσμικού πλαισίου οι διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων ήταν σε μεγάλο βαθμό άγνωστες και ανεφάρμοστες όπως συνηθίζεται στη χώρα μας. Στο πλαίσιο αυτό ο θεσμός του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων αναμένεται να ευαισθητοποιήσει περαιτέρω όλες τις πλευρές γύρω από το μείζον ζήτημα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί διατρέχοντας το σύνολο των νομοθετημάτων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων αλλά και την πιο πρόσφατη σχετική βιβλιογραφία να δώσει μια συνολική εικόνα για το θεσμό του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων. Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται και η δομή της εργασίας μέσω της οποίας επιδιώκεται να δοθούν στον αναγνώστη με σειρά οι πληροφορίες σχετικά με το θέμα, ώστε ανεξάρτητα απ' το γνωστικό του υπόβαθρο να αντιληφθεί αφ' ενός τις έννοιες και αφ' ετέρου το ισχύον θεσμικό πλαίσιο όπως έχει διαμορφωθεί.

Στην αρχή της εργασίας υπάρχουν οι συντομογραφίες και η εισαγωγή που τώρα διαβάσετε, και στη συνέχεια το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στο υπόβαθρο του θεσμού. Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων κάνει την εμφάνισή του για πρώτη φορά στην οδηγία 95/46/ΕΚ ως μια προαιρετική δυνατότητα, εμπνεόμενη από τις εθνικές νομοθεσίες ορισμένων κρατών. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ότι το γενικό πλαίσιο καθορίζεται πλέον με Κανονισμό, όχι με οδηγία γεγονός το οποίο σημαίνει ότι εισάγει ενιαίες, αναλυτικές και άμεσα εφαρμοστέες ρυθμίσεις που δεν καταλείπουν παρά ελάχιστα περιθώρια επιλογών στα κράτη-μέλη¹. Η σημαντική εφαρμογή του θεσμού του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων εντοπίζεται τις δύο τελευταίες δεκαετίες στα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα οποία επίσης θητεύουν υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων, οι οποίοι παρακολουθούν την εφαρμογή της προστασίας προσωπικών δεδομένων στις οντότητες αυτές. Σε αντίθεση με τους προαιρετικούς ΥΠΔ της προαναφερθείσας οδηγίας ο Κανονισμός 45/2001 όρισε υποχρεωτική την λειτουργία υπεύθυνων προστασίας δεδομένων στις εσωτερικές υπηρεσίες της Κοινότητας. Στο κεφάλαιο αυτό λοιπόν καταγράφεται η πολύτιμη εμπειρία που έχει αποκτηθεί από τη λειτουργία των υπεύθυνων προστασίας δεδομένων στα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα παραπάνω έρχονται να προστεθούν δύο έγγραφα τα οποία δημιουργήθηκαν το 2005 και 2010 για να κατευθύνουν τους κοινοτικούς ΥΠΔ και έχουν επίκαιρη χρησιμότητα ως μέσα

---

¹ Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 2-3

προσανατολισμού για τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα με βάση τη νέα νομοθεσία. Οι τίτλοι αυτών είναι: «Ως προς το ρόλο των Υπεύθυνων Προστασίας Δεδομένων» και « Επαγγελματικά πρότυπα για τους Υπεύθυνους Προστασίας Δεδομένων που εργάζονται στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τον Κανονισμό 45/2001». Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με αναφορά σε δύο θεσμούς της εθνικής μας νομοθεσίας συγγενείς με τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων, τον υπεύθυνο διασφάλισης απορρήτου και τον υπεύθυνο ασφάλειας δεδομένων.

Στα επόμενα τρία κεφάλαια ακολουθεί ουσιαστικά η εξιχνίαση του θεσμού μέσα από τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων του 2016 καθώς και από την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις προϋποθέσεις διορισμού του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων, στις οντότητες που υποχρεούνται να ορίσουν, στα προσόντα που πρέπει να έχει και στο πως εν τέλει καταλήγει στον οργανισμό. Στο τρίτο κεφάλαιο ο αναγνώστης συναντά ό,τι αφορά τη θέση του ΥΠΔ, όπου επικρατούν δύο πόλοι: από τη μία η ανεξαρτησία του και από την άλλη η υποχρέωση να λογοδοτεί και να σέβεται το απόρρητο και την εμπιστευτικότητα. Στο πέμπτο κεφάλαιο αναφέρονται τα καθήκοντα και ο ρόλος που διαδραματίζει ο ΥΠΔ, και στο έκτο έχουμε μια συνολική καταγραφή των βημάτων για την έναρξη της λειτουργίας του σε μια οντότητα. Στο τέλος της εργασίας πριν τη βιβλιογραφία υπάρχει η κριτική θεώρηση του θεσμού και το συμπέρασμα.

Στο σημείο αυτό αρμόζει η αναφορά στην ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 29 της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Ήταν ανεξάρτητο ευρωπαϊκό συμβουλευτικό όργανο για θέματα προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής. Τα καθήκοντά της περιγράφονται στο άρθρο 30 της οδηγίας 95/46/ΕΚ και στο άρθρο 15 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ. Η ομάδα αυτή εξέδωσε το έγγραφο με τίτλο «κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων» το οποίο αναθεωρήθηκε και εγκρίθηκε εκ νέου στις 5 Απριλίου 2017 και το οποίο αποτέλεσε μια βιβλιογραφική πηγή σπουδαιάς αξίας καθώς ενσωματώθηκε στο σύνολο των κεφαλαίων. Η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 έχει σταματήσει να υπάρχει από την εικοστή πέμπτη Μαΐου 2018 και έχει αντικατασταθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων.

Κλείνοντας την εισαγωγή θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα της εργασίας την κυρία Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή για τη στήριξή της και για την αρμονική συνεργασία. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω το σύνολο των καθηγητών του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών για τις εισηγήσεις τους και την πιο οικεία σχέση μας, και ιδιαιτέρως την αξιότιμη κυρία Κριάρη που ως πρύτανης και επικεφαλής της κατεύθυνσης δεν μας μετέδωσε μόνο τις γνώσεις της που έχουν αναμφισβήτητα μεγάλο εύρος αλλά κυρίως πως να είμαστε πιο άνθρωποι πέρα και πάνω από οποιαδήποτε θεσμική ή επιστημονική ιδιότητα. Θα ήθελα ακόμη μέσα από τις γραμμές που ακολουθούν να αναζωπυρώσω το αίσθημα ευθύνης των υπεύθυνων αναφορικά με το ζήτημα της καλύτερης απήχησης του πτυχίου της δημόσιας διοίκησης τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Στον ιδιωτικό τομέα αυτό κατά τη γνώμη μου μπορεί να επιτευχθεί με καλύτερη εναρμόνιση του προγράμματος σπουδών με τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που αναζητούν οι εργοδότες και στο δημόσιο με την αντιμετώπιση του τίτλου όχι ως στην καλύτερη περίπτωση ισότιμου (τέθηκε στο παρελθόν εκτός διαγωνισμών ΑΣΕΠ είτε εξ ολοκλήρου είτε η κατεύθυνση των δημόσιων θεσμών) με τους υπόλοιπους, αλλά ως ανώτερου, τη στιγμή που υπάρχει η ομότιτλη «Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης» που διδάσκει κατά βάση τα ίδια μαθήματα και προετοιμάζει ως στελέχη του δημοσίου, μέσα σε δύο χρόνια, απόφοιτους από οποιοδήποτε τμήμα ΑΕΙ ή ΤΕΙ στην επικράτεια. Τέλος λόγω του ότι η πλειονότητα των απόφοιτων εργάζεται σε δουλειές που δεν λαμβάνεται υπόψη το πτυχίο είτε εξ αντικειμένου της εργασίας είτε επειδή αμείβονται ως απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, θεωρώ ότι το οποιοδήποτε τμήμα ΑΕΙ ή ΤΕΙ οφείλει ανεξαρτήτως συγκυριών πέρα απ' το να καλλιεργεί το

πνεύμα και να παρέχει αφθονία κοινωνικής μόρφωσης να δρομολογεί επαγγελματικά κατ' ουσία τον απόφοιτο γιατί αυτός ο άνθρωπος επέλεξε να αφιερώσει τουλάχιστον τέσσερα χρόνια σε σπουδές με τις οποίες εν τέλει πρέπει και να βιοποριστεί αναλογικά.

ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Το ευρωπαϊκό πλαίσιο της προστασίας δεδομένων δεν υποδέχεται για πρώτη φορά το θεσμό του ΥΠΔ. Η οδηγία (ΕΚ) 95/46 πρόβλεπε ρητά τον ΥΠΔ ως μια προαιρετική δυνατότητα, εμπνεόμενη από τις εθνικές νομοθεσίες ορισμένων κρατών. Με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001 η Ε.Ε. όρισε υποχρεωτική την λειτουργία ΥΠΔ στις εσωτερικές υπηρεσίες της Κοινότητας θεσπίζοντας παράλληλα και την κεντρική ανεξάρτητη αρχή του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Μια σειρά άλλων ενωσιακών νομοθετημάτων προβλέπουν επίσης ΥΠΔ σε επί μέρους ευρωπαϊκές υπηρεσίες (Eurogol, Eurojust), παρότι ο εξωτερικός τους έλεγχος ασκείται από τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει επίσης τον δικό του ΥΠΔ (Data protection commissioner) Δεν λείπουν επίσης εμπειρίες από εθνικές νομοθεσίες που εισάγουν τον θεσμό ή και συγγενικούς θεσμούς, όπως είναι ο «υπεύθυνος προστασίας απορρήτου» που εισήχθη στην εθνική νομοθεσία με τον Ν. 3967/2008.

Το υπόβαθρο του θεσμού όπως καταγράφεται στο κεφάλαιο αυτό είναι σημαντικό για την κατανόηση της φύσης, της θέσης και του ρόλου του ΥΠΔ στην νέα, αναβαθμισμένη καθιέρωσή του από τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων και από την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680².

1.1 Στην Οδηγία (ΕΚ) 95/46- οι προαιρετικοί ΥΠΔ

Μια βασική διοικητική υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας που θεσπίστηκε με την Οδηγία (ΕΚ) 95/46 είναι η υποχρέωση κοινοποίησης των επεξεργασιών δεδομένων στην Αρχή. Προκειμένου αυτή η υποχρέωση να μην εξελιχθεί σε περιττό διοικητικό βάρος ο κοινοτικός νομοθέτης μέσω της 2^{ης} παρ. του άρθρου 18 αναγνωρίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν τη χαλάρωση της υποχρέωσης κοινοποίησης στην Αρχή εάν, είτε οι περιστάσεις της επεξεργασίας υποδεικνύουν ότι δεν υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι για τα προσωπικά δεδομένα, είτε ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει ορίσει έναν ΥΠΔ, ο οποίος διασφαλίζει την προστασία. Ελάχιστη αποστολή του προαιρετικού αυτού ΥΠΔ είναι η ανεξάρτητη διασφάλιση της εσωτερικής εφαρμογής της προστασίας δεδομένων και η τήρηση μητρώου επεξεργασιών. Δηλαδή αντί να κοινοποιείται η πληροφορία στην αρχή τηρείται από τον ΥΠΔ. Πρόκειται για την πρώτη προσπάθεια «αποκέντρωσης» της προστασίας προσωπικών δεδομένων, αναγνωρίζοντας ότι το μονοπώλιο της κεντρικής ανεξάρτητης αρχής πρέπει να εξορθολογιστεί με αποκεντρωμένους ΥΠΔ. Γίνεται λόγος ουσιαστικά για ένα καθεστώς οιονεί αυτορρυθμίσεως.

Μέχρι το 2005, πέντε κράτη μέλη όρισαν ΥΠΔ μέσω της εθνικής τους νομοθεσίας βασιζόμενα στην Οδηγία 95/46: Η Γερμανία, η Ολλανδία, η Σουηδία, το Λουξεμβούργο και η Γαλλία. Μέχρι πριν τη θέση σε ισχύ της Οδηγίας 2016/680 και του Κανονισμού 679/2016 η δυνατότητα ορισμού προαιρετικού ΥΠΔ ενεργοποιήθηκε και σε αρκετά ακόμη κράτη, εντός και εκτός ΕΕ. Όχι όμως στην Ελλάδα.

---

² Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων εργαλειοθήκη, για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 19-20

Από τη στιγμή της εμφάνισής του ο ΥΠΔ συνδέθηκε με την εσωτερική ενίσχυση της προστασίας προσωπικών δεδομένων με ανεξάρτητο τρόπο, καθώς και με την ελάφρυνση γραφειοκρατικών διαδικασιών της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα κάθε χώρας που έκανε χρήση αυτής της δυνατότητας. Παρότι σήμερα η επιβολή ΥΠΔ έγινε επιτακτική η γνώση της προϊστορίας του ΥΠΔ στην Οδηγία αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για την κατανόηση της αποκεντρωτικής λειτουργίας του νέου θεσμού και στο νέο θεσμικό πλαίσιο³.

1.2 Στον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001- οι κοινοτικοί ΥΠΔ

1.2.1 Τα δεδομένα προστατεύονται από την ίδια την Κοινότητα

Με βάση το άρθρο 286 της Συνθήκης του Άμστερνταμ και κατ' επέκταση τις Οδηγίες (ΕΚ) 95/46 και 97/66 τα όργανα της κοινότητας και οι οργανισμοί της δεσμεύτηκαν για την προστασία των δεδομένων στον τηλεπικοινωνιακό τομέα να έχουν την ιδιότητα των «υπεύθυνων επεξεργασίας». Η Ευρωπαϊκή επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, το –τότε– Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής και οι αυτοτελείς υπηρεσίες της Κοινότητας έπρεπε να εφαρμόζουν τις «κοινοτικές πράξεις» για την προστασία προσωπικών δεδομένων. Σύμφωνα επίσης με το άρθρο 286⁴, η εποπτεία της εφαρμογής των ρυθμίσεων αυτών ανατέθηκε στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας δεδομένων. Πρόκειται για μια ανεξάρτητη αρχή η οποία ιδρύθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001. Ο Κανονισμός αυτός περιέχει αναλυτικές διατάξεις για την προστασία προσωπικών δεδομένων από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας, αναπαράγοντας τις βασικές ρυθμίσεις της Οδηγίας (ΕΚ) 95/46 και προσαρμόζοντάς τις ταυτόχρονα στην πραγματικότητα των κοινοτικών οργάνων⁵.

1.2.2 Υποχρεωτικός ο διορισμός ΥΠΔ

Με τον κανονισμό (ΕΚ) 45/2001 εισάγεται η υποχρέωση κάθε οργάνου και οργανισμού της Κοινότητας να διορίζει και έναν «Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων», αφιερώνοντας ένα ολόκληρο τμήμα (Τμήμα 8)⁶ σε αυτό τον νέο, τότε, για την Κοινότητα θεσμό. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διόρισε έναν «Συντονιστή Προστασίας Δεδομένων» σε κάθε Γενική Διεύθυνσή της, προκειμένου να συντονίζει όλες τις πτυχές της προστασίας δεδομένων στη Γενική Διεύθυνση. Επικεφαλής αυτών των συντονιστών τέθηκε ο «Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων» της Επιτροπής, βάσει και της σχετικής διοικητικής απόφασης που ισχύει ως σήμερα. Στο σημείο αυτό παρατηρείται μια βέλτιστη πρακτική που θα πρέπει να εμπνεύσει και τους εθνικούς νομοθέτες, καθώς λόγω του

---

3 Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 22-23

⁴ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ, διαθέσιμη σε: https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_of_amsterdam_el.pdf

⁵ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 23-24

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμος σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

μεγέθους της Επιτροπής ως θεσμικού οργάνου δίνεται στον ΥΠΔ ένας επιτελικός ρόλος ο οποίος του αρμόζει.

1.2.3 Τα καθήκοντα των κοινοτικών ΥΠΔ

Στο άρθρο 24 του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001 περιλαμβάνονται και τα πέντε καθήκοντα του ΥΠΔ των κοινοτικών οργάνων και οργανισμών. Αυτά είναι:

i. Ενημέρωση

Ο ΥΠΔ φροντίζει να ενημερώνονται οι υπεύθυνοι επεξεργασίας και τα υποκείμενα των δεδομένων αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους από τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001. Αυτή η αρμοδιότητα αντιστοιχεί και στο άρθρο 39 παρ. 1 (β) της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680. Στα «Επαγγελματικά πρότυπα για τους ΥΠΔ που υπηρετούν στα θεσμικά όργανα της ΕΕ κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001 το Δίκτυο ΥΠΔ αναφέρει ως βέλτιστη πρακτική σχετικά με την ενημέρωση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του προσωπικού του την διοργάνωση εκπαιδευτικών ημερίδων σε τακτική βάση⁷.

Επίσης αναφέρεται και η σύνταξη γραπτών κατευθυντήριων οδηγιών για την προστασία δεδομένων. Ακόμη υποχρέωση των οργανισμών είναι να καλούν τον ΥΠΔ σε συνεδριάσεις μελών της διοίκησης, τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο προκειμένου να ενημερώνει για το βαθμό συμμόρφωσης με την προστασία δεδομένων. Βέλτιστη πρακτική είναι η δημιουργία εσωτερικού διαδικτυακού τόπου για την προστασία των δεδομένων στον οργανισμό και ο οποίος θα περιλαμβάνει: Το Μητρώο «επεξεργασία δεδομένων», τους όρους ιδιωτικότητας, τις κατευθυντήριες οδηγίες και συμβουλές για την προστασία των δεδομένων, τις εκθέσεις διασφάλισης ποιότητας δεδομένων, τις περιοδικές εκθέσεις του ΥΠΔ, και άλλα στοιχεία που μπορεί να είναι χρήσιμα για τον υπεύθυνο επεξεργασίας και το προσωπικό του οργανισμού. Άλλες βέλτιστες πρακτικές είναι η σύνταξη άρθρων και εκθέσεων για το εσωτερικό ενημερωτικό δελτίο και η συμμετοχή στις δραστηριότητες του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Εάν δικαιολογείται από το μέγεθος του οργανισμού, ο ΥΠΔ μπορεί να ενθαρρύνει τη δημιουργία δικτύου τοπικών συντονιστών ΥΠΔ. Ο ΥΠΔ πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα να εκδίδει εκθέσεις ως προς την κατάσταση συμμόρφωσης. Το καθήκον του δεν περιορίζεται μόνο στην ενημέρωση, αλλά πρέπει να οικοδομήσει μια σταθερή επαγγελματική σχέση με τον υπεύθυνο επεξεργασίας, παρέχοντας συμβουλές, όταν είναι αναγκαίο και επενδύοντας χρόνο και προσπάθεια στην παρουσίαση του οφέλους της συμμόρφωσης με την προστασία δεδομένων.

Παράλληλα βέλτιστες πρακτικές για την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων είναι η δημιουργία διαδικτυακού τόπου προστασίας προσωπικών δεδομένων που περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του περιεχομένου της προαναφερθείσας σελίδας του εσωτερικού δικτύου και η δημιουργία φυλλαδίου το οποίο μπορεί να συμπληρώσει την πληροφόρηση του υποκειμένου των δεδομένων, τα στοιχεία της οποίας αναφέρονται στα άρθρα 11 και 12 του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001. Ο ΥΠΔ μπορεί να διασφαλίσει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει λάβει απαραίτητα μέτρα για να ικανοποιήσει αυτή την υποχρέωση ως εξής: Πρέπει για κάθε επεξεργασία δεδομένων να ετοιμαστούν Πολιτικές Προστασίας Ιδιωτικότητας και να αναπτυχθούν κατάλληλα μέσα για να διασφαλιστεί ότι αυτές οι πολιτικές θα φτάσουν στα υποκείμενα των δεδομένων, ενώ ο ΥΠΔ μπορεί να συνεπικουρήσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στη σύνταξη των κειμένων αυτών. Εάν χρησιμοποιούνται προδιατυπωμένα

⁷ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 24-25

έγγραφα για την επικοινωνία με τα υποκείμενα των δεδομένων, μια συντομευμένη απόδοση της Πολιτικής Προστασίας θα πρέπει να ενσωματώνεται σε αυτά τα έγγραφα.

ii. Συνεργασία με την εποπτική αρχή

Ο ΥΠΔ ανταποκρίνεται στα αιτήματα του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και συνεργάζεται με αυτόν. Πρόκειται για το «πρόσωπο επαφής» που έχει η κεντρική ανεξάρτητη αρχή με τον κάθε υπεύθυνο επεξεργασίας-όργανο της Κοινότητας.

Με βάση το έγγραφο του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων για το ρόλο των ΥΠΔ⁸, ο τελευταίος έχει εσωτερική γνώση του οργανισμού στον οποίο υπηρετεί, ενώ πιθανώς γνωρίζει και καλύτερα ποιο είναι το κατάλληλο πρόσωπο για να βρει σχετικές πληροφορίες εσωτερικά. Ταυτόχρονα ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει στο έγγραφό του για τους ΥΠΔ ότι «ο ΥΠΔ δεν πρέπει να θεωρείται κάτι σαν πράκτορας του ΕΕΠΔ, αλλά ως μέρος του οργανισμού που εργάζεται».

Ο ΥΠΔ πρέπει επίσης να διασφαλίζει ότι τα αιτήματα του ΕΕΠΔ που απευθύνονται στον υπεύθυνο επεξεργασίας απαντώνται εντός εύλογου χρόνου, διαφορετικά πρέπει να αποστέλλεται σχετικό μήνυμα στον ΕΕΠΔ για το πότε θα σταλεί μια απάντηση επί της ουσίας. Αυτή η συμπεριφορά πρέπει να είναι σύμφωνη με το άρθρο 14 του Ευρωπαϊκού Κώδικα Καλής Διοικητικής Συμπεριφοράς.

iii. Διασφάλιση συμμόρφωσης

Ο ΥΠΔ «διασφαλίζει με ανεξάρτητο τρόπο την εσωτερική εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού». Λειτουργεί ουσιαστικά σαν μια ανεξάρτητη αρχή προστασίας δεδομένων με εσωτερική αρμοδιότητα ως προς το κοινοτικό όργανο ή οργανισμό που υπηρετεί. Η «ανεξάρτητη» διασφάλιση της εσωτερικής εφαρμογής των διατάξεων του κανονισμού έχει καθαρά συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό χαρακτήρα, χωρίς ο κοινοτικός ΥΠΔ να έχει και τις άλλες αδειοδοτικές, κυρωτικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες της κεντρικής εποπτικής αρχής, δηλαδή του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Σύμφωνα με την παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001: «Είναι δυνατόν να ζητείται άμεσα η γνώμη του ΥΠΔ, χωρίς να ακολουθηθεί η επίσημη οδός, σχετικά με οποιοδήποτε θέμα άπτεται της ερμηνείας ή της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, από το όργανο ή τον οργανισμό της Κοινότητας που τον διόρισε, τον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή την οικεία επιτροπή προσωπικού ή ακόμα από κάθε φυσικό πρόσωπο».

Σύμφωνα με τον ΕΕΠΔ, Ο ΥΠΔ έχει κεντρικό ρόλο εντός του οργάνου ή οργανισμού στον οποίο υπηρετεί επειδή είναι εξοικειωμένος με τα προβλήματα της οντότητας αυτής στην οποία εργάζεται (αρχή της εγγύτητας). Με βάση και πάλι τον ΕΕΠΔ ο ΥΠΔ ως αρμόδιος για το χειρισμό παραπόνων για παραβιάσεις προσωπικών δεδομένων, ενθαρρύνει την έρευνα και τον χειρισμό καταγγελιών απ' αυτόν, καθώς υποστηρίζει ότι έχει την ιδανική θέση, προκειμένου να παραλαμβάνει και να χειρίζεται παράπονα ή καταγγελίες σε τοπικό επίπεδο. Αυτό από την άλλη δεν αποκλείει τα υποκείμενα από το να απευθυνθούν απευθείας στον ΕΕΠΔ κατά το άρθρο 33.

Στα «Επαγγελματικά πρότυπα των ΥΠΔ που υπηρετούν στα κοινοτικά όργανα», το Δίκτυο των κοινοτικών ΥΠΔ αναφέρει ότι ο ΥΠΔ μπορεί να ζητηθεί να παρέχει συμβουλές ή να το κάνει και αυθόρμητα, σε διάφορες περιστάσεις. Κάθε γραπτή συμβουλή που ενδέχεται να είναι σημαντική πέραν του πλαισίου της συγκεκριμένης υπόθεσης για την οποία δόθηκε, θα πρέπει να δημοσιεύεται

⁸ Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός των κοινοτικών οργάνων και οργανισμών, σελ. 9, διαθέσιμο σε: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/brochure_2009_el.pdf

στην ιστοσελίδα του εσωτερικού δικτύου για την προστασία προσωπικών δεδομένων. Όταν ο ΥΠΔ έχει αμφιβολίες για τις συμβουλές που πρέπει να δοθούν, απευθύνεται στον ΕΕΠΔ ή προτείνει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να υποβάλει αίτημα για συμβουλή στον ΕΕΠΔ.

Ο τακτικός έλεγχος και η αναφορά είναι τα ισχυρότερα εργαλεία του ΥΠΔ για την διασφάλιση της συμμόρφωσης. Στο πλαίσιο αυτό καταγράφεται ως καλή πρακτική⁹ η έκδοση ετήσιας έκθεσης προς την διοίκηση και η υποβολή της στον ΕΕΠΔ. Σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης ο ΥΠΔ αναφέρεται στο ανώτατο ιεραρχικό επίπεδο εντός του οργανισμού και όταν δεν ικανοποιείται απ' τα μέτρα που λαμβάνονται ή δεν λαμβάνονται μπορεί να απευθυνθεί ευθέως στον ΕΕΠΔ.

Με τη λήψη του αιτήματος για έρευνα απ' τον ΥΠΔ πρέπει να ζητήσει απ' τον υπεύθυνο επεξεργασίας να του παρέχει όλες τις σχετικές πληροφορίες και έγγραφα. Αφού ο ΥΠΔ αναλύσει το υλικό υποχρεούται να απαντήσει εγγράφως στο άτομο που ζήτησε την έρευνα και να κοινοποιήσει αντίγραφο στον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον επικεφαλής του οργανισμού. Η απάντηση πρέπει να αναφέρει ότι υπάρχει δυνατότητα για υποβολή της υπόθεσης στον ΕΕΠΔ. Με βάση το άρθρο 24 παρ. 8 του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001 η διαδικασία για την υποβολή και επεξεργασία των καταγγελιών πρέπει να ορίζεται με σαφήνεια στους εσωτερικούς κανονισμούς του οργάνου.

iv. Τήρηση μητρώου επεξεργασιών δεδομένων

Επίσης ο ΥΠΔ τηρεί το μητρώο με τις επεξεργασίες που διεξάγει ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 26 του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001¹⁰, μπορεί οποιοσδήποτε να το συμβουλευτεί με άμεσο ή έμμεσο τρόπο μέσω του ΕΕΠΔ¹¹. Με βάση το Δίκτυο των κοινοτικών ΥΠΔ για να εκπληρωθεί η παραπάνω υποχρέωση του ΥΠΔ πρέπει να διεξάγει μια έρευνα όλων των επεξεργασιών προσωπικών δεδομένων που διεξάγονται στον οργανισμό που υπηρετεί. Αυτή η διαδικασία μπορεί να γίνει με φόρμες τις οποίες θα συμπληρώσει το προσωπικό και θα περιλαμβάνουν το όνομα του υπεύθυνου επεξεργασίας, τον τίτλο της επεξεργασίας, την περιγραφή και το σκοπό. Το επόμενο βήμα είναι να ετοιμάσει ο υπεύθυνος επεξεργασίας μια πλήρη κοινοποίηση για κάθε επεξεργασία δεδομένων. Ο ΥΠΔ έχει δικαίωμα να αρνηθεί μια κοινοποίηση εάν κρίνει ότι η επεξεργασία συνιστά παραβίαση του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001.

v. Κοινοποίηση επικίνδυνων επεξεργασιών δεδομένων στον ΕΕΠΔ

Σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 27¹², ο ΕΕΠΔ ασκεί «προκαταρκτικό έλεγχο» (prior check) σε περιπτώσεις που ενδέχεται να παρουσιάσουν ιδιαίτερους κινδύνους. Αν ο ΕΕΠΔ δεν γνωμοδοτήσει

---

⁹ Άρθρο 24 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

¹⁰ Άρθρο 26 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

¹¹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 26-33

¹² Άρθρο 27 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

εντός 2 μηνών από τη λήψη της κοινοποίησης η γνώμη τεκμαίρεται θετική. Αν η γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ περιλαμβάνει ενδεχόμενο παραβίασης κάποιας διάταξης υποβάλλει προτάσεις για αποφυγή της παραβίασης και αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν συμμορφωθεί τότε ο ΕΕΠΔ μπορεί να ασκήσει και εκτελεστικές αρμοδιότητες φτάνοντας μέχρι και στην προσφυγή στο ΔΕΚ. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ υπεύθυνου επεξεργασίας και ΥΠΔ ως προς την αναγκαιότητα υποβολής μιας επεξεργασίας για προκαταρκτικό έλεγχο, υπερισχύει η άποψη του ΥΠΔ. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να ακολουθήσει τυχόν συστάσεις του ΕΕΠΔ. Ο ΥΠΔ διασφαλίζει ότι ο ΕΕΠΔ είναι ενήμερος απ' τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την κατάσταση συμμόρφωσης προς αυτές τις συστάσεις.

1.2.4 Η Επιλογή των κοινοτικών ΥΠΔ

Το κριτήριο της επιλογής του ΥΠΔ είναι τα προσωπικά και επαγγελματικά του προσόντα και ιδίως οι ειδικές του γνώσεις στον τομέα της προστασίας δεδομένων. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001¹³, δεν πρέπει η επιλογή ΥΠΔ να έχει ως συνέπεια σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ της ιδιότητάς του ως ΥΠΔ και άλλων επίσημων καθηκόντων που μπορεί να ασκεί. Με βάση τον ΕΕΠΔ για το ρόλο των κοινοτικών ΥΠΔ πρέπει να επενδύσουν αρκετό χρόνο στα καθήκοντά τους συνιστάται επομένως να είναι πλήρους απασχόλησης τουλάχιστον στην αρχή λειτουργίας του θεσμού.

Σε ό,τι αφορά τα προσόντα των ΥΠΔ θα πρέπει να έχουν τριετή σχετική εμπειρία εφαρμογής διατάξεων προστασίας προσωπικών δεδομένων σε περιπτώσεις που η προστασία των δεδομένων δεν είναι η κύρια αρμοδιότητα και επταετή εμπειρία εφόσον η προστασία δεδομένων είναι κύρια αρμοδιότητα. Τέτοια παραδείγματα είναι ο OLAF, η Eurojust και η Europol.

Ως προς τις προσωπικές ικανότητες αναφέρονται μεταξύ άλλων η ακεραιότητα, η πρωτοβουλία και η οργανωτικότητα και ως προς τις διαπροσωπικές η επικοινωνία, η διαπραγμάτευση και η επίλυση συγκρούσεων¹⁴.

1.2.5 Η διάρκεια της θητείας

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001, η διάρκεια της θητείας είναι κατ' αρχάς από 2 έως 5 έτη, μπορεί όμως να ανανεώνεται φτάνοντας μέχρι τα 10 έτη¹⁵.

1.2.6 Η υποχρέωση γνωστοποίησης του κοινοτικού ΥΠΔ στον ΕΕΠΔ

Το κοινοτικό όργανο ή ο κοινοτικός οργανισμός που διορίζει τον ΥΠΔ, γνωστοποιεί στη συνέχεια το όνομά του στον ΕΕΠΔ με βάση το άρθρο 24 παρ. 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001¹⁶.

1.2.7 Το αναγκαίο προσωπικό και οι πόροι

Το όργανο ή ο οργανισμός της Κοινότητας που διορίζει τον ΥΠΔ του παρέχει το αναγκαίο προσωπικό και πόρους για την εκτέλεση της αποστολής του¹⁷. Μέσα σε αυτά υπάρχουν: Η

¹³ Άρθρο 24 παρ. 3 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

¹⁴ Άρθρο 24 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

¹⁵ Άρθρο 24 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

¹⁶ Άρθρο 24 παρ. 5 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

πληροφοριακή υποδομή, το ανθρώπινο δυναμικό και οι οικονομικοί πόροι. Ο ΕΕΠΔ υποστηρίζει ότι πρέπει να καλύπτεται και η περίπτωση απουσίας του ΥΠΔ με τον διορισμό ενός βοηθού ή αναπληρωτή ΥΠΔ.

Επειδή σύμφωνα με τα επαγγελματικά πρότυπα των ΥΠΔ του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001¹⁸ μπορεί να προκύψει δυσκολία στην ανταπόκριση του άμεσου προϊστάμενου στις ανάγκες προσωπικού και πόρων είναι καλύτερα ο ΥΠΔ να έχει δικό του προϋπολογισμό ή τα αιτήματα έγκρισης να απευθύνονται στην ηγεσία της υπηρεσίας.

1.2.8 Η ανεξαρτησία του κοινοτικού ΥΠΔ

Η ανεξαρτησία του συγκεκριμένοποιείται με την παρ. 7 του άρθρου 24 του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001¹⁹ σύμφωνα με την οποία δεν είναι δυνατό να λαμβάνει εντολές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ταυτόχρονα η ανεξαρτησία αυτή πρέπει να μεταφέρεται και στους αναπληρωτές ΥΠΔ.

Άλλες προτεινόμενες βέλτιστες πρακτικές των επαγγελματικών προτύπων είναι:

-Ο ΥΠΔ να διορίζεται τουλάχιστον για 5ετία

- Να έχει μόνιμη/αορίστου χρόνου σύμβαση και επαρκή εμπειρία

-Να αποφεύγει συγκρούσεις καθηκόντων

-Να αξιολογείται αντικειμενικά και να έχει εξουσία υπογραφής για την επικοινωνία που σχετίζεται με την προστασία δεδομένων.

1.2.9 Η απαλλαγή από τα καθήκοντά του

Μια εγγύηση που ενισχύει την ανεξαρτησία του κοινοτικού ΥΠΔ είναι η δυνατότητα να απαλλάσσεται από τα καθήκοντά του από τον υπεύθυνο επεξεργασίας με συγκατάθεση του ΕΕΠΔ εφόσον έχει παύσει να πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων του.

1.2.10 Συμπληρωματικές διατάξεις για τους κοινοτικούς ΥΠΔ

Κάθε όργανο ή οργανισμός της Κοινότητας, θεσπίζει σύμφωνα με τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα του Κανονισμού (ΕΚ) 45/2001, συμπληρωματικές διατάξεις εφαρμογής που αφορούν ειδικότερα τα καθήκοντα, τις αρμοδιότητες και τις εξουσίες του κοινοτικού ΥΠΔ²⁰. Στο παράρτημα αναφέρεται η δυνατότητα του ΥΠΔ να διατυπώνει συστάσεις και να συμβουλεύει το κοινοτικό όργανο που τον διόρισε, να εξετάζει είτε αυτεπάγγελα είτε κατόπιν αιτήματος ζητήματα και περιστατικά που

---

¹⁷ Άρθρο 24 παρ. 6 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

¹⁸ Άρθρο 24 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

¹⁹ Άρθρο 24 παρ. 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

²⁰ Άρθρο 24 παρ. 8 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμο σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL

σχετίζονται με τα καθήκοντά του και να αναφέρει το αποτέλεσμα στο αιτούν πρόσωπο ή στον υπεύθυνο επεξεργασίας²¹.

1.2.11 Βέλτιστες πρακτικές

Πέρα από τις βέλτιστες πρακτικές που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους που αναγνωρίζονται από τον ΕΕΠΔ και τους ΥΠΔ των κοινοτικών οργάνων, στο έγγραφο των τελευταίων με τίτλο «επαγγελματικά πρότυπα για τους Υπεύθυνους Προστασίας Δεδομένων των οργάνων και οργανισμών της ΕΕ που εργάζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001» υπάρχει ένα κεφάλαιο που αφιερώνεται ειδικά στις βέλτιστες πρακτικές. Το κεφάλαιο αυτό και οι βέλτιστες πρακτικές του μπορούν να αποτελέσουν κατευθυντήριες γραμμές για τους νέους ΥΠΔ που θα λειτουργούν με βάση τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων και την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680.

α) Περιοδική έκθεση ΥΠΔ

Μία ή δύο φορές το χρόνο ο ΥΠΔ ετοιμάζει μια έκθεση προκειμένου να ενημερώσει τον οργανισμό στον οποίο υπηρετεί και ιδίως τους υπεύθυνους επεξεργασίας σχετικά με την κατάσταση συμμόρφωσης προς την προστασία προσωπικών δεδομένων. Αυτές οι εκθέσεις θα πρέπει να δημοσιεύονται στο εσωτερικό δίκτυο του οργανισμού. Ένα αντίγραφο των εκθέσεων αυτών θα πρέπει να διατίθεται στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Οι εκθέσεις αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν:

- Περιγραφή των κοινοποιήσεων, προκαταρκτικών ελέγχων και της κατάστασης του μητρώου του οργανισμού
- Πληροφορίες για εκπαιδευτικές δράσεις που οργανώθηκαν κατά την τρέχουσα περίοδο και για όσες προγραμματίζονται για το μέλλον
- Αναφορά των αιτημάτων και καταγγελιών που έχουν ληφθεί από υποκείμενα των δεδομένων και την εξέλιξή τους
- Αποτελέσματα των ελέγχων κι ερευνών που διεξήχθησαν από τον ΥΠΔ σε επιλεγμένα μέρη του οργανισμού με χρήση κυλιόμενου συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των πορισμάτων ως προς τον βαθμό συμμόρφωσης κι εφόσον είναι αναγκαίο διατύπωση συστάσεων για την επίλυση προβλημάτων μη (ή μερικής) συμμόρφωσης
- Αναφορά δράσεων του δικτύου των εσωτερικών συνεργατών, εάν υπάρχει

Μια τέτοια έκθεση πρέπει να παρουσιάζεται στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο του οργανισμού, για να υπογραμμίζονται οι βέλτιστες πρακτικές και τα παραδείγματα καλής συμμόρφωσης, καθώς επίσης και περιοχές στις οποίες απαιτείται μεγαλύτερη προσοχή ή ειδικότερη δράση.

β) Πρόγραμμα εργασιών

Στο πλαίσιο της εστίασης των παρεμβάσεων σε συγκεκριμένα σημεία, ο ΥΠΔ πρέπει να ετοιμάσει ένα πρόγραμμα εργασιών στην αρχή κάθε έτους για το επόμενο έτος, θέτοντας υπόψη στο διευθυντικό προσωπικό του οργανισμού στον οποίο υπηρετεί. Το πρόγραμμα

---

²¹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 34-46

εργασιών θα εξειδικεύσει τις προσδοκίες του ΥΠΔ και τις επιδιώξεις του για το επόμενο έτος. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τις εργασίες που πρέπει να γίνουν ως προς:

- Τις δράσεις σχετικά με την ενημέρωση, όπως ενημερωτικά σεμινάρια.
- Την εφαρμογή των απαιτήσεων της προστασίας δεδομένων και των συστάσεων του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων
- Τον σχεδιασμό συστημάτων (π.χ. δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου)
- Περιοχές που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή εντός του οργανισμού.

γ) Συμμετοχή σε σχετικές ομάδες συζητήσεων

Είναι επίσης σημαντικό ο ΥΠΔ να αποτελεί συνομιλητή εντός του οργανισμού και συμμετέχοντα σε σχετικές ομάδες, όπως είναι οι ομάδες εργασίας κ.τ.λ. που σχετίζονται με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων εντός του οργανισμού. Η ανεξαρτησία του ΥΠΔ θα πρέπει, ωστόσο, να γίνεται σεβαστή και σε αυτό το πλαίσιο. Ο ΥΠΔ για παράδειγμα πρέπει να παίρνει μέρος στις εργασίες της επιτροπής ασφάλειας, εάν υπάρχει ή σε διάφορες ομάδες που είναι υπεύθυνες για την διαπραγμάτευση των συμφωνιών ή των αποφάσεων για την ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων με κάθε τρίτο πρόσωπο ή χώρα ή διεθνή οργανισμό. Η γνώμη του ΥΠΔ θα πρέπει πάντοτε να συνυπολογίζεται ως προς την επάρκεια του επιπέδου προστασίας δεδομένων τέτοιων τρίτων μερών.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ΥΠΔ γνωρίζει ότι δεν έχει προσκληθεί να πάρει μέρος, θα πρέπει να απευθύνεται ανοιχτά στην διοίκηση και να ερευνά τους λόγους για τους οποίους είχε εξαιρεθεί από τέτοιες συζητήσεις. Κάθε σχετικό πρόβλημα θα πρέπει να αναφέρεται στον ΕΕΠΔ.

δ) Δίκτυο συντονιστών προστασίας δεδομένων

Σε θεσμικά όργανα της ΕΕ μεγάλου μεγέθους μπορεί να χρειάζεται κατά περίπτωση να συσταθεί ένα δίκτυο συντονιστών προκειμένου να διευκολυνθεί η διεύθυνση στην πληροφορία περί της προστασίας προσωπικών δεδομένων και να ενισχυθεί η ενημέρωση των ΥΠΔ ως προς τις εξελίξεις στον οργανισμό.

1.2.12 Συγγενείς θεσμοί στην εθνική νομοθεσία

α) Υπεύθυνος Διασφάλισης Απορρήτου

Με βάση το νόμο 3674/2008 (ΦΕΚ Α' 136- Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και άλλες διατάξεις) ο πάροχος δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ορίζει ένα εξουσιοδοτημένο στέλεχος του ως Υπεύθυνο Διασφάλισης Απορρήτου (ΥΔΑ).

Ο ΥΔΑ αναλαμβάνει την εφαρμογή του ειδικού σχεδίου πολιτικής ασφάλειας που υποχρεούται να καταρτίζει ο πάροχος, σε ό,τι αφορά τα μέσα, τις μεθόδους και τα μέτρα που διασφαλίζουν το απόρρητο της επικοινωνίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα σε κανονισμούς της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ). Το πρώτο δεκαήμερο κάθε τετραμήνου υποβάλλεται στον πρόεδρο της ΑΔΑΕ δήλωση υπογεγραμμένη από τον πάροχο και

τον ΥΔΑ, στην οποία αναφέρονται οι διατάξεις και τα βουλεύματα για την άρση του απορρήτου, καθώς και οι αρχές που είχαν υποβάλει το σχετικό αίτημα (άρθρο 7).

Σε περίπτωση παραβίασης ή ιδιαίτερου κινδύνου παραβίασης του απορρήτου της επικοινωνίας, ο ΥΔΑ υποχρεούται να ενημερώνει αμελητί τον πάροχο ή τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτού, την εισαγγελική αρχή, την ΑΔΑΕ και τους κατά περίπτωση θιγόμενους συνδρομητές. Σε περιπτώσεις μη τήρησης των υποχρεώσεων του ΥΔΑ ο νόμος προβλέπει και ποινικές κυρώσεις.

β) Υπεύθυνος Ασφάλειας Δεδομένων

Σύμφωνα με το Ν. 3917/2011 (ΦΕΚ Α' – Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις), οι πάροχοι διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου υποχρεούνται να καταρτίζουν και να εφαρμόζουν ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας ως προς τα μέσα, τις μεθόδους και τα μέτρα που διασφαλίζουν την τήρηση των διατάξεων περί ασφάλειας. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού ανατίθεται από τον πάροχο σε εξουσιοδοτημένο στέλεχος, το οποίο ορίζεται ως Υπεύθυνος Ασφάλειας Δεδομένων. Με κοινή πράξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ) και της ΑΔΑΕ καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία και τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου²².

---

²² Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 67-71

ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

2.1 Υποχρεωτικός ορισμός

Την υποχρέωση ορισμού ΥΠΔ την έχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία σε τρεις περιπτώσεις που αναφέρει το άρθρο 37 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων. Η πρώτη περίπτωση είναι ο δημόσιος τομέας και οι άλλες δύο περιπτώσεις αφορούν οντότητες του ιδιωτικού τομέα. Στον δημόσιο τομέα και ειδικότερα στις αρχές επιβολής του νόμου, υποχρεωτικός ορισμός ΥΠΔ επιβάλλεται και από το άρθρο 32 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680.

Η υποχρέωση για ορισμό ΥΠΔ στον ιδιωτικό τομέα δεν είναι καθολική. Παρά τις αριθμητικές προϋποθέσεις που ορίζονται σε διάφορες εθνικές νομοθεσίες για να προσδιοριστούν οι επιχειρήσεις ή άλλες οντότητες που οφείλουν να έχουν ΥΠΔ (Γερμανία, Κροατία, Μαυροβούνιο), ο Ευρωπαϊός νομοθέτης επέλεξε μια πιο αφαιρετική προσέγγιση. Μια προσέγγιση που επιτρέπει ερμηνείες, οι οποίες ήδη έχουν ξεκινήσει να γίνονται από αρμόδια όργανα, όπως είναι η Ομάδα εργασίας του άρθρου του άρθρου 29²³.

Με βάση λοιπόν το γενικό κανόνα που διατυπώνεται απ' το άρθρο 37 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, ο ορισμός ΥΠΔ είναι υποχρεωτικός σε τρεις συγκεκριμένες περιπτώσεις:

α) όταν η επεξεργασία διενεργείται από δημόσια αρχή ή δημόσιο φορέα. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 3448/2006 με τον οποίο ενσωματώθηκε η Οδηγία 2003/98/ΕΚ στο εσωτερικό δίκαιο, φορείς του δημόσιου τομέα νοούνται οι κρατικές αρχές, κεντρικές και περιφερειακές, οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, τα λοιπά ν.π.δ.δ., οι οργανισμοί δημόσιου δικαίου και οι ενώσεις που σχηματίζονται από μία ή περισσότερες από τις αρχές αυτές ή από έναν ή περισσότερους από τους οργανισμούς δημόσιου δικαίου²⁴. Με βάση την Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016, ως οργανισμοί δημοσίου δικαίου νοούνται όσοι έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή υπόκεινται σε διαχειριστική εποπτεία από τις αρχές ή οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου²⁵

β) όταν οι βασικές δραστηριότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία συνιστούν πράξεις επεξεργασίας οι οποίες απαιτούν τακτική και συστηματική παρακολούθηση των υποκειμένων των δεδομένων σε μεγάλη κλίμακα ή

---

²³ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 83

²⁴ http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3448_15_03_06.htm

²⁵ Άρθρο 2 παρ. 4 εδάφιο α της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμη σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=celex%3A32014L0024>

γ) όταν οι βασικές δραστηριότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία συνιστούν μεγάλης κλίμακας επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων ή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα²⁶.

Εκτός όμως από το ΓΚΠΔ η υποχρέωση για διορισμό ΥΠΔ περιλαμβάνεται και στο άρθρο 32 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους (άρθρο 1 παρ. 1). Ειδικότερα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 3 αρ. 8 της ίδιας Οδηγίας ορίζεται η αρμόδια αρχή η οποία από μόνη ή από κοινού με άλλους, καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Σύμφωνα με το άρθρο 32 της Οδηγίας, τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας διορίζει ΥΠΔ με δυνητική εξαίρεση από την υποχρέωση αυτή τα δικαστήρια και άλλες ανεξάρτητες αρχές όταν ενεργούν υπό τη δικαιοδοτική τους αρμοδιότητα. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι δημόσιες αρχές που σχετίζονται με την αντεγκληματική πολιτική, όπως είναι η αστυνομία, οφείλουν να έχουν ορίσει ΥΠΔ²⁷.

Εκτός από τις περιπτώσεις όπου είναι προφανές ότι ένας οργανισμός δεν υποχρεούται να ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων, η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά στους υπεύθυνους επεξεργασίας και τους εκτελούντες την επεξεργασία να καταγράφουν την εσωτερική ανάλυση που διενεργούν προκειμένου να προσδιορίσουν αν πρέπει ή όχι να διοριστεί ΥΠΔ, ώστε να μπορούν να αποδείξουν ότι λήφθηκαν δεόντως υπόψη οι σχετικοί παράγοντες. Η εν λόγω ανάλυση αποτελεί μέρος της απαιτούμενης τεκμηρίωσης δυνάμει της αρχής της λογοδοσίας. Μπορεί να ζητηθεί από την εποπτική αρχή και θα πρέπει να επικαιροποιείται όταν κρίνεται απαραίτητο, για παράδειγμα αν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας ή οι εκτελούντες την επεξεργασία αναλαμβάνουν νέες δραστηριότητες ή παρέχουν νέες υπηρεσίες που εμπίπτουν ενδεχομένως στις περιπτώσεις του άρθρου 37 παράγραφος 1.

Όταν ένας οργανισμός ορίζει ΥΠΔ σε εθελοντική βάση, σε σχέση με τον ορισμό, τη θέση και τα καθήκοντά του θα ισχύουν οι απαιτήσεις των άρθρων 37 έως 39 ως εάν ο ορισμός να ήταν υποχρεωτικός.

Οι οργανισμοί που δεν υποχρεούνται, βάσει της νομοθεσίας, να ορίσουν ΥΠΔ και που δεν επιθυμούν να ορίσουν ΥΠΔ σε εθελοντική βάση μπορούν κάλλιστα να απασχολούν υπαλλήλους ή εξωτερικούς συμβούλους επιφορτισμένους με καθήκοντα σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει σύγχυση ως προς τον τίτλο, το καθεστώς, τη θέση και τα καθήκοντα των εν λόγω υπαλλήλων ή

---

²⁶ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 6-7, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

²⁷ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 84

συμβούλων. Θα πρέπει, επομένως, να διευκρινίζεται, τόσο στο πλαίσιο της ενδοεταιρικής επικοινωνίας, όσο και στις αρχές προστασίας δεδομένων, τα υποκείμενα των δεδομένων και το ευρύ κοινό, ότι ο εν λόγω υπάλληλος ή σύμβουλος δεν φέρει τον τίτλο του ΥΠΔ.

Ο ορισμός, υποχρεωτικός ή εθελοντικός, του υπευθύνου προστασίας δεδομένων γίνεται για όλες τις πράξεις επεξεργασίας που διενεργούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία²⁸.

2.1.1 Οι δημόσιες αρχές ή φορείς

Η διάταξη του ΓΚΠΔ δεν διευκρινίζει ποιες δημόσιες αρχές ή φορείς οφείλουν να ορίσουν ΥΠΔ. Εξαιρεί μόνο τα δικαστήρια, κατά την ενάσκηση των δικαιοδοτικών τους αρμοδιοτήτων, αφήνοντας έτσι να εννοηθεί όμως ότι για την αρχειακή λειτουργία τους, οι γραμματείες των δικαστηρίων οφείλουν να έχουν ΥΠΔ, διότι η αρχαιοθέτηση δεν εντάσσεται στη δικαιοδοτική τους αρμοδιότητα, αλλά στην διοικητική.

Παράλληλα, σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680, ΥΠΔ οφείλουν να ορίσουν οι αρχές που εφαρμόζουν την αντεγκληματική πολιτική και οι οποίες είναι: οι εισαγγελικές αρχές, οι αστυνομικές αρχές, οι λιμενικές αρχές κ.τ.λ. Έτσι είναι σαφές ότι αυτές οι δημόσιες αρχές υποχρεούνται να ορίσουν ΥΠΔ.

Η υποχρέωση ορισμού ΥΠΔ είναι μια υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας. Καθώς ο υπεύθυνος επεξεργασίας καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό αν ο καθορισμός του σκοπού και του τρόπου της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται ιδιαιτέρως και διακριτώς από ένα τμήμα ή μια διεύθυνση, τότε αντίστοιχα θα πρέπει να ορίζεται ΥΠΔ από το τμήμα αυτό και δεν θα αρκεί ο ορισμός ενός γενικού ΥΠΔ που θα είναι αρμόδιος π.χ. για ένα ολόκληρο Υπουργείο. Σε ό,τι αφορά τώρα το ερώτημα αν κάθε σχολείο πρέπει να έχει ΥΠΔ ή αρκεί ένας σε επίπεδο διεύθυνσης εκπαίδευσης η απάντηση δίνεται από την νομοθεσία: Επειδή λοιπόν το σχολείο επεξεργάζεται δεδομένα μαθητών καθορίζοντας τον σκοπό και τον τρόπο, αξιολογεί τους μαθητές, παράγει βαθμολογίες είναι υπεύθυνος επεξεργασίας και ως εκ τούτου πρέπει σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ να ορίσει ΥΠΔ²⁹.

Ταυτόχρονα η εκπλήρωση δημόσιου καθήκοντος και η άσκηση δημόσιας εξουσίας είναι δυνατή όχι μόνο από δημόσιες αρχές ή δημόσιους φορείς, αλλά και από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, σε διάφορους τομείς που απορρέουν από τους εθνικούς κανονισμούς κάθε κράτους μέλους, όπως οι υπηρεσίες δημόσιων μεταφορών, η ύδρευση και η παροχή ενέργειας, οι οδικές υποδομές, η δημόσια ραδιοτηλεόραση, η κατασκευή εργατικών κατοικιών, ή

---

²⁸ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 7, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

²⁹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 85-86

πειθαρχικά όργανα για νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα³⁰. Αυτό σημαίνει ότι Α.Ε. και άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως αποστολή τους την παροχή υπηρεσιών δημόσιας ωφέλειας (π.χ. ΟΛΠ, ΣΤΑΣΥ, ΕΥΔΑΠ, ΔΕΔΔΗΕ, ΟΚΕ, ΕΡΤ), καθώς και οι επαγγελματικοί σύλλογοι που ασκούν πειθαρχικές αρμοδιότητες σε ρυθμισμένα επαγγέλματα (λ.χ. ΔΣΑ, ΤΕΕ, ΙΣΑ) οφείλουν να ορίσουν ΥΠΔ³¹.

Η επέκταση και σε αυτούς τους φορείς έχει να κάνει με το ότι τα υποκείμενα των δεδομένων είναι πιθανό να βρεθούν σε θέση που ομοιάζει πολύ με την επεξεργασία των δεδομένων τους από δημόσια αρχή ή δημόσιο φορέα. Συγκεκριμένα, είναι δυνατή η επεξεργασία δεδομένων για παρόμοιους σκοπούς και, ομοίως, τα φυσικά πρόσωπα έχουν συνήθως ελάχιστη ή καμία δυνατότητα επιλογής ως προς το εάν και το πώς θα υποβληθούν σε επεξεργασία τα δεδομένα τους. Είναι πιθανό, επομένως, να απαιτείται η πρόσθετη προστασία που παρέχει ο ορισμός ΥΠΔ.

Μολονότι δεν προβλέπεται σχετική υποχρέωση σε τέτοιες περιπτώσεις, η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά, ως ορθή πρακτική, στους οργανισμούς ιδιωτικού δικαίου που εκπληρώνουν δημόσια καθήκοντα ή ασκούν δημόσια εξουσία να ορίζουν ΥΠΔ (ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων σελ 8 ,διαθέσιμο σε: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm). Η δραστηριότητα του εν λόγω υπευθύνου προστασίας δεδομένων καλύπτει όλες τις πράξεις επεξεργασίας που διενεργούνται, περιλαμβανομένων εκείνων που δεν σχετίζονται με την εκπλήρωση δημόσιου καθήκοντος ή την άσκηση επίσημης αρμοδιότητας (π.χ., τη διαχείριση βάσης δεδομένων υπαλλήλων).

2.1.2 Βασικές δραστηριότητες

Ο όρος «οντότητες» χρησιμοποιείται λόγω του ότι η υποχρέωση για διορισμό ΥΠΔ βαρύνει ορισμένες κατηγορίες υπεύθυνων επεξεργασίας και εκτελούντων την επεξεργασία στον ιδιωτικό τομέα οι οποίοι μπορεί να είναι επιχειρήσεις (με σκοπό το κέρδος), μη κυβερνητικές οργανώσεις, αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή σωματεία.

Με βάση την αρχική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υποχρέωση διορισμού ΥΠΔ θα είχε ο υπεύθυνος επεξεργασίας που απασχολούσε από 250 άτομα και πάνω, σύμφωνα και με τη Σύσταση της 6.5.2003 της Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων που βρίσκονται κάτω από αυτό το όριο. Τελικά ο αριθμός αυτός εμφανίζεται στον Γενικό Κανονισμό μόνο για να απαλλάξει τις επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από τούς για την υποχρέωση τήρησης αρχείων των δραστηριοτήτων επεξεργασίας αλλά αφαιρέθηκε ως αριθμητικό κριτήριο για το αν μια οντότητα οφείλει να διορίσει ΥΠΔ.

Η πρώτη κατηγορία υπεύθυνων επεξεργασίας ή εκτελούντων την επεξεργασία στον ιδιωτικό τομέα που οφείλουν να ορίσουν ΥΠΔ είναι εκείνες που οι βασικές δραστηριότητές τους συνιστούν

---

³⁰ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 8, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

³¹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 87

πράξεις επεξεργασίας οι οποίες, λόγω της φύσης, του πεδίου εφαρμογής ή/και των σκοπών τους απαιτούν τακτική και συστηματική παρακολούθηση των υποκειμένων σε μεγάλη κλίμακα (άρθρο 37 παρ. 1 περ. β ΓΚΠΔ)³².

Στην αιτιολογική σκέψη 97 διευκρινίζεται ότι οι βασικές δραστηριότητες ενός υπευθύνου επεξεργασίας αφορούν «τις κύριες δραστηριότητές του και όχι την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως παρεπόμενη δραστηριότητα». Ως «βασικές δραστηριότητες» μπορούν να θεωρηθούν οι καίριες πράξεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία.

Στις «βασικές δραστηριότητες» δεν θα πρέπει, πάντως, να δίδεται ερμηνεία προς την κατεύθυνση της εξαιρέσης δραστηριοτήτων όταν η επεξεργασία δεδομένων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της δραστηριότητας του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία. Για παράδειγμα, η βασική δραστηριότητα ενός νοσοκομείου είναι η παροχή υγειονομικής περίθαλψης. Το νοσοκομείο, όμως, δεν μπορεί να παρέχει υγειονομική περίθαλψη με ασφαλή και αποτελεσματικό τρόπο εάν δεν επεξεργάζεται ιατρικά δεδομένα, όπως τους ιατρικούς φακέλους των ασθενών. Η επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων θα πρέπει να θεωρείται, επομένως, ως μία από τις βασικές δραστηριότητες κάθε νοσοκομείου. Κατά συνέπεια, τα νοσοκομεία οφείλουν να ορίζουν ΥΠΔ.

Άλλο παράδειγμα είναι οι ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας που αναλαμβάνουν τη φύλαξη ιδιωτικών εμπορικών κέντρων και δημόσιων χώρων. Η βασική δραστηριότητα των εν λόγω εταιρειών είναι η φύλαξη, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Κατά συνέπεια, και αυτές οι εταιρείες οφείλουν να ορίσουν υπεύθυνο προστασίας δεδομένων.

Από την άλλη πλευρά, όλοι οι οργανισμοί επιτελούν ορισμένες δραστηριότητες όπως, π.χ., καταβάλλουν τους μισθούς των υπαλλήλων τους ή αναπτύσσουν συνήθεις δραστηριότητες υποστήριξης ΤΠ. Αυτά είναι παραδείγματα αναγκαίων λειτουργιών υποστήριξης της βασικής δραστηριότητας ή του κύριου τομέα δραστηριότητας του οργανισμού. Μολονότι οι εν λόγω δραστηριότητες είναι αναγκαίες ή ουσιώδεις, θεωρούνται κατά κανόνα ως παρεπόμενες λειτουργίες του οργανισμού και όχι ως η βασική του δραστηριότητα³³. Αν όμως η μισθοδοσία έχει ανατεθεί σε μια επιχείρηση μηχανοργάνωσης, η οποία επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα ως κύρια δραστηριότητα της με τη διαδικασία της εξωτερικής ανάθεσης τότε, αυτή είναι εκτελούσα την επεξεργασία που οφείλει να διορίσει ΥΠΔ³⁴.

---

³² Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 88-90

³³ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 9, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

³⁴ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 91-92

2.1.3 Μεγάλη κλίμακα

Σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 1 στοιχεία β) και γ), για να ενεργοποιηθεί η υποχρέωση ορισμού ΥΠΔ η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να διενεργείται σε μεγάλη κλίμακα. Ο ΓΚΠΔ δεν ορίζει τι συνιστά επεξεργασία μεγάλης κλίμακας. Παρόλα αυτά στην αιτιολογική σκέψη 91 παρέχονται κάποιες οδηγίες για το συγκεκριμένο θέμα.

Είναι γεγονός ότι δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί με ακρίβεια ούτε η ποσότητα των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία ούτε το πλήθος των εμπλεκόμενων φυσικών προσώπων, ώστε να δοθεί ένας αριθμός που να ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις. Δεν αποκλείεται, πάντως, να αναπτυχθεί με τον καιρό τυποποιημένη πρακτική για τον ακριβέστερο προσδιορισμό, με πιο συγκεκριμένους και/ή ποσοτικούς όρους, του τι συνιστά «μεγάλη κλίμακα» σε σχέση με ορισμένους τύπους συνήθων δραστηριοτήτων επεξεργασίας. Η ομάδα του άρθρου 29 σκοπεύει μάλιστα να συμβάλει προς την κατεύθυνση αυτή μέσω της ανταλλαγής και της δημοσιοποίησης παραδειγμάτων των κατώτατων ορίων που εφαρμόστηκαν σε διάφορες περιπτώσεις για τον ορισμό υπευθύνου προστασίας δεδομένων.

Σε κάθε περίπτωση, η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά να λαμβάνονται συγκεκριμένα υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες όταν επιχειρείται να προσδιοριστεί εάν η επεξεργασία διενεργείται σε μεγάλη κλίμακα ή όχι:

- ο αριθμός των εμπλεκόμενων υποκειμένων των δεδομένων, είτε ως συγκεκριμένος αριθμός είτε ως ποσοστό επί του συναφούς πληθυσμού,
- ο όγκος των δεδομένων και/ή το εύρος των διαφόρων στοιχείων δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία,
- η διάρκεια ή ο μόνιμος χαρακτήρας της δραστηριότητας επεξεργασίας δεδομένων,
- η γεωγραφική έκταση της δραστηριότητας επεξεργασίας.

Παραδείγματα επεξεργασίας σε μεγάλη κλίμακα είναι, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- η επεξεργασία δεδομένων ασθενών στο πλαίσιο της συνήθους λειτουργίας ενός νοσοκομείου,
- η επεξεργασία δεδομένων μετακίνησης φυσικών προσώπων που χρησιμοποιούν το σύστημα δημόσιων μεταφορών μιας πόλης (π.χ., παρακολούθηση μέσω καρτών πολλαπλών διαδρομών),
- η επεξεργασία σε πραγματικό χρόνο δεδομένων γεωγραφικού εντοπισμού πελατών διεθνούς αλυσίδας ταχυφαγείων για στατιστικούς σκοπούς από εκτελούντα την επεξεργασία που ειδικεύεται στην παροχή τέτοιου είδους υπηρεσιών,
- η επεξεργασία δεδομένων πελατών στο πλαίσιο της συνήθους λειτουργίας μιας ασφαλιστικής εταιρείας ή μιας τράπεζας,
- η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς συμπεριφορικής διαφήμισης από μηχανή αναζήτησης,
- η επεξεργασία δεδομένων (περιεχόμενο, κίνηση, θέση) από παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας ή διαδικτύου.

Παραδείγματα που δεν συνιστούν επεξεργασία μεγάλης κλίμακας είναι, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- η επεξεργασία δεδομένων ασθενών από ιδιώτη ιατρό,

- η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα από ιδιώτη δικηγόρο³⁵.

Στις περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων από ιατρικές εταιρίες και δικηγορικές εταιρίες λόγω του ότι οι παράγοντες που προαναφέρθηκαν απ' την ομάδα του άρθρου 29 φανερώνουν επεξεργασία μεγάλης κλίμακας σε σχέση με ιδιώτες γιατρούς και δικηγόρους συνακόλουθα ενεργοποιείται γι' αυτά τα νομικά πρόσωπα η υποχρέωση ορισμού ΥΠΔ.

2.1.4 Τακτική και συστηματική παρακολούθηση

Ένα άλλο χαρακτηριστικό των οντοτήτων που οφείλουν να διορίσουν ΥΠΔ είναι να διεξάγουν συστηματική και τακτική παρακολούθηση. Δεν αρκεί η μεγάλη κλίμακα, αλλά πρέπει να συντρέχει και αυτό το στοιχείο. Η έννοια της τακτικής και συστηματικής παρακολούθησης των υποκειμένων των δεδομένων δεν ορίζεται μεν στον ΓΚΠΔ, όμως στην αιτιολογική σκέψη 24 αναφέρεται η έννοια της «παρακολούθησης της συμπεριφοράς των υποκειμένων των δεδομένων» στην οποία περιλαμβάνονται ξεκάθαρα όλες οι μορφές παρακολούθησης και διαμόρφωσης «προφίλ» στο διαδίκτυο, μεταξύ άλλων, και για σκοπούς συμπεριφορικής διαφήμισης.

Η έννοια της παρακολούθησης δεν περιορίζεται, πάντως, στο επιγραμματικό περιβάλλον και η επιγραμματική παρακολούθηση θα πρέπει να θεωρείται ως ένα μόνο παράδειγμα παρακολούθησης της συμπεριφοράς των υποκειμένων των δεδομένων.

Η ομάδα του άρθρου 29 δίδει στο επίθετο «τακτική» μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες ερμηνείες:

- λαμβάνουσα χώρα σε συνεχή βάση ή σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα για συγκεκριμένη χρονική περίοδο,
- λαμβάνουσα χώρα τακτικά ή κατ' επανάληψη σε σταθερές χρονικές στιγμές,
- λαμβάνουσα χώρα αδιαλείπτως ή περιοδικά.

Η ομάδα του άρθρου 29 δίδει στο επίθετο «συστηματική» μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες ερμηνείες:

- λαμβάνουσα χώρα σύμφωνα με κάποιο σύστημα,
- προκαθορισμένη, οργανωμένη ή μεθοδική,
- λαμβάνουσα χώρα στο πλαίσιο γενικότερου σχεδίου για τη συλλογή δεδομένων,
- διενεργούμενη στο πλαίσιο στρατηγικής.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων που συνιστούν ενδεχομένως τακτική και συστηματική παρακολούθηση των υποκειμένων των δεδομένων: λειτουργία δικτύου τηλεπικοινωνιών· παροχή υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών· επαναστόχευση μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου· δραστηριότητες μάρκετινγκ βάσει δεδομένων· διαμόρφωση προφίλ και βαθμολόγηση για σκοπούς εκτίμησης κινδύνου (π.χ. για σκοπούς βαθμολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, προσδιορισμού

³⁵ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 10-11, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

ασφαλίστρων, καταπολέμησης της απάτης, εντοπισμού πρακτικών νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες)· εντοπισμός θέσης, για παράδειγμα, μέσω εφαρμογών για κινητά τηλέφωνα· προγράμματα επιβράβευσης αφοσιωμένων πελατών· συμπεριφορική διαφήμιση· παρακολούθηση δεδομένων σχετικά με την ευεξία, τη φυσική κατάσταση και την υγεία μέσω φορητών συσκευών· τηλεόραση κλειστού κυκλώματος· συνδεδεμένες συσκευές, π.χ. έξυπνες συσκευές μέτρησης, έξυπνα αυτοκίνητα, οικιακός αυτοματισμός κ.τ.λ.³⁶.

Συνοψίζοντας λοιπόν, με βάση την ανάλυση της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 οδηγούμεστε στη βεβαιότητα ότι ΥΠΔ πρέπει να ορίσουν:

- ✓ τα νοσοκομεία,
- ✓ οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, φύλαξης χώρων και εγκαταστάσεων,
- ✓ οι εταιρίες διαχείρισης μέσων μεταφοράς (μετρό, λεωφορεία, αεροπορικές εταιρίες, εταιρίες διαχείρισης λιμένων),
- ✓ οι εκτελούντες την επεξεργασία που επεξεργάζονται δεδομένα καταναλωτών σε πραγματικό χρόνο για την εξαγωγή στατιστικών,
- ✓ οι ασφαλιστικές εταιρίες,
- ✓ οι τράπεζες,
- ✓ οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κοινωνίας της πληροφορίας που αξιολογούν συμπεριφορά χρηστών για να τους στείλουν στοχευμένη διαφήμιση,
- ✓ οι πάροχοι πρόσβασης σε τηλεφωνικές και διαδικτυακές υπηρεσίες,
- ✓ οι εταιρίες μηχανοργάνωσης³⁷

2.1.5 Ειδικές κατηγορίες δεδομένων και δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα

Η ορολογία ειδικές κατηγορίες δεδομένων αναφέρεται στα δεδομένα που ο νομοθέτης είχε παλαιότερα ονομάσει ευαίσθητα και τα οποία προστατεύονται από το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ. Σύμφωνα με αυτό λοιπόν απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό. Ο εθνικός νομοθέτης προσθέτει επίσης στα ευαίσθητα δεδομένα και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες (άρθρο 10 ΓΚΠΔ), καθώς και τις ενώσεις προσώπων που συνδέονται με όλα τα ανωτέρω δεδομένα, αναφέροντας συγκεκριμένα ότι «η επεξεργασία των δεδομένων αυτών γίνεται υπό τον έλεγχο επίσημης αρχής ή εφόσον επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους και υπάρχουν απ' το ένα ή το άλλο δίκαιο επαρκείς εγγυήσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων.

Η υποχρέωση ορισμού ΥΠΔ αφορά διακριτά τους υπεύθυνους επεξεργασίας και εκτελούντες την επεξεργασία που οι βασικές τους δραστηριότητες συνδέονται με την επεξεργασία μεγάλης

³⁶ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 11-12, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

³⁷ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 96

κλίμακας ειδικών κατηγοριών δεδομένων, καθώς και όσων οι βασικές δραστηριότητες συνδέονται με την επεξεργασία δεδομένων ποινικών καταδικών και αδικημάτων³⁸. Μολονότι λοιπόν στη διάταξη χρησιμοποιείται η λέξη «και», δεν υφίσταται κάποιος λόγος σε επίπεδο πολιτικής για να πρέπει να ισχύουν ταυτόχρονα τα δύο κριτήρια. Επομένως, όταν διαβάζεται το κείμενο, θα πρέπει να γίνεται αντιληπτό με διαζευκτικό τρόπο, ήτοι ως εάν να έγραφε «ή» αντί για «και»³⁹.

2.1.6 Ένας ή περισσότεροι ΥΠΔ

Το άρθρο 37 σχετικά με τον ορισμό του υπευθύνου προστασίας δεδομένων ισχύει τόσο για τους υπεύθυνους επεξεργασίας όσο και για τους εκτελούντες την επεξεργασία. Ανάλογα με το ποιος πληροί τα κριτήρια περί υποχρεωτικού ορισμού, σε κάποιες περιπτώσεις η υποχρέωση ορισμού ΥΠΔ βαρύνει μόνο τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή μόνο τον εκτελούντα την επεξεργασία, ενώ σε άλλες περιπτώσεις αμφότερους τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον δικό του εκτελούντα την επεξεργασία (στην πορεία θα πρέπει να συνεργάζονται όλοι μεταξύ τους).

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ακόμη κι αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας πληροί τα κριτήρια περί υποχρεωτικού ορισμού, ο δικός του εκτελών την επεξεργασία δεν υποχρεούται απαραίτητως να ορίσει ΥΠΔ. Αυτό, ωστόσο, θα μπορούσε να αποτελέσει ορθή πρακτική. Η Ομάδα Εργασίας αναφέρει τα εξής παραδείγματα:

- Μικρή οικογενειακή επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της διανομής οικιακών συσκευών σε μία πόλη χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες εκτελούντος την επεξεργασία του οποίου η βασική δραστηριότητα είναι η παροχή υπηρεσιών ανάλυσης δικτυακών τόπων και υποστήριξης στον τομέα της στοχευμένης διαφήμισης και εμπορικής προώθησης. Οι δραστηριότητες της οικογενειακής επιχείρησης και οι πελάτες της δεν συνιστούν επεξεργασία δεδομένων σε «μεγάλη κλίμακα», δεδομένου του μικρού αριθμού πελατών και των σχετικά περιορισμένων δραστηριοτήτων. Αντιθέτως, οι δραστηριότητες του εκτελούντος την επεξεργασία, ο οποίος έχει πολλούς πελάτες σαν αυτή τη μικρή επιχείρηση, συνιστούν επεξεργασία μεγάλης κλίμακας, αν ληφθούν υπόψη συνολικά. Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει, επομένως, να ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 1 στοιχείο β). Ταυτόχρονα, η ίδια η οικογενειακή επιχείρηση δεν βαρύνεται με την υποχρέωση ορισμού ΥΠΔ.
- Κατασκευαστική εταιρεία μεσαίου μεγέθους αναθέτει υπερβολικά την παροχή υπηρεσιών επαγγελματικής υγείας σε εξωτερικό εκτελούντα την επεξεργασία, ο οποίος έχει πολλούς παρόμοιους πελάτες. Ο εκτελών την επεξεργασία οφείλει να ορίσει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 1 στοιχείο γ) εφόσον η επεξεργασία είναι μεγάλης κλίμακας. Ο κατασκευαστής, αντίθετα, δεν βαρύνεται απαραίτητως με την υποχρέωση να ορίσει ΥΠΔ.

---

³⁸ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 97

³⁹ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 12, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων που ορίζεται από εκτελούντα την επεξεργασία επιβλέπει επιπλέον τις δραστηριότητες που αναπτύσσει ο οργανισμός του εκτελούντος την επεξεργασία όταν ενεργεί αυτοδικαίως ως υπεύθυνος επεξεργασίας (π.χ., ανθρώπινο δυναμικό, πληροφορική, εφοδιαστική)⁴⁰.

Σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 2, όμιλος επιχειρήσεων μπορεί να διορίσει έναν μόνο ΥΠΔ, υπό την προϋπόθεση ότι «κάθε εγκατάσταση έχει εύκολη πρόσβαση στον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων». Η έννοια της προσβασιμότητας αναφέρεται στα καθήκοντα του υπευθύνου προστασίας δεδομένων ως σημείου επικοινωνίας με τα υποκείμενα των δεδομένων, την εποπτική αρχή, αλλά και στο εσωτερικό του ίδιου του οργανισμού, δεδομένου ότι ένα από τα καθήκοντα του ΥΠΔ είναι να «νημερώνει και να συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον εκτελούντα την επεξεργασία και τους υπαλλήλους που επεξεργάζονται τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό».

Προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση στον ΥΠΔ, είτε αυτός είναι εσωτερικός είτε εξωτερικός, είναι σημαντικό τα στοιχεία επικοινωνίας του να είναι διαθέσιμα σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ.

Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων, συνεπικουρούμενος από ομάδα εφόσον απαιτείται, πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνεί με τα υποκείμενα των δεδομένων και να συνεργάζεται με τις ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές με αποτελεσματικό τρόπο. Αυτό σημαίνει επίσης ότι η επικοινωνία πρέπει να γίνεται στη γλώσσα ή στις γλώσσες που χρησιμοποιούν οι ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές και τα οικεία υποκείμενα των δεδομένων. Η διαθεσιμότητα του ΥΠΔ (είτε με φυσική παρουσία στις ίδιες εγκαταστάσεις με τους υπαλλήλους, είτε μέσω ανοικτής τηλεφωνικής γραμμής ή άλλου ασφαλούς μέσου επικοινωνίας) είναι καθοριστικής σημασίας για τη διασφάλιση της δυνατότητας επικοινωνίας των υποκειμένων των δεδομένων μαζί του.

Σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 3, ένας μόνο ΥΠΔ μπορεί να ορίζεται για πολλές δημόσιες αρχές ή δημόσιους φορείς, λαμβάνοντας υπόψη την οργανωτική τους δομή και το μέγεθός τους. Τα ίδια ισχύουν και σε σχέση με τους πόρους και την επικοινωνία. Δεδομένου ότι ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων είναι επιφορτισμένος με ποικίλα καθήκοντα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να διασφαλίζουν ότι ένας μόνο ΥΠΔ, συνεπικουρούμενος από ομάδα εφόσον απαιτείται, δύναται να επιτελεί αποτελεσματικά όλα τα καθήκοντα παρά το γεγονός ότι έχει οριστεί για πολλές δημόσιες αρχές και δημόσιους φορείς⁴¹. Η διάταξη αυτή επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 32 παρ. 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 για τους ΥΠΔ των δικτυακών αρχών⁴².

---

⁴⁰ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 13, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

⁴¹ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 14, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

⁴² Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 100

2.1.7 Τα προσόντα διορισμού του ΥΠΔ

Σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 5, ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων «διορίζεται βάσει επαγγελματικών προσόντων και ιδίως βάσει της εμπειρογνωσίας που διαθέτει στον τομέα του δικαίου και των πρακτικών περί προστασίας δεδομένων, καθώς και βάσει της ικανότητας εκπλήρωσης των καθηκόντων που αναφέρονται στο άρθρο 39». Στην αιτιολογική σκέψη 97 αναφέρεται ότι το αναγκαίο επίπεδο εμπειρογνωσίας θα πρέπει να καθορίζεται ανάλογα με τις πράξεις επεξεργασίας δεδομένων που διενεργούνται και από την προστασία την οποία απαιτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία.

Αν και το απαιτούμενο επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης δεν καθορίζεται αυστηρά, σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι ανάλογο της ευαισθησίας, της πολυπλοκότητας και της ποσότητας των δεδομένων που επεξεργάζεται ο οργανισμός. Για παράδειγμα, όταν μια δραστηριότητα επεξεργασίας δεδομένων είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη, ή όταν εμπλέκεται μεγάλος όγκος ευαίσθητων δεδομένων, ο ΥΠΔ είναι πιθανό να χρειάζεται υψηλότερο επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης και υποστήριξης. Διαφορά υπάρχει επίσης και όταν ο οργανισμός διαβιβάζει συστηματικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή όταν οι διαβιβάσεις αυτές είναι περιστασιακές. Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων θα πρέπει επομένως να επιλέγεται προσεκτικά, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα ζητήματα προστασίας δεδομένων που ανακύπτουν στο εσωτερικό του οργανισμού.

Μολονότι το άρθρο 37 παράγραφος 5 δεν προσδιορίζει τα επαγγελματικά προσόντα που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον ορισμό του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, ο τελευταίος πρέπει να διαθέτει εμπειρογνωσία στον τομέα του δικαίου και των πρακτικών περί προστασίας δεδομένων, τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο, και επιπλέον να έχει άριστη γνώση του ΓΚΠΔ⁴³. Η εμπειρογνωσία στο δίκαιο και στις πρακτικές της προστασίας δεδομένων δεν μπορεί να πιστοποιείται με βεβαιότητα σε άτομα με άλλο μορφωτικό υπόβαθρο, στο οποίο δεν αποκλείεται μεν να έχει αποκτηθεί εξοικείωση με την προστασία δεδομένων, σίγουρα όμως όχι ως προς τη νομική της διάσταση. Σημειωτέον πάντως είναι ότι ο Γενικός Κανονισμός δεν επιβάλλει κάποιου είδους πιστοποίηση για τους ΥΠΔ⁴⁴.

Χρήσιμη θεωρείται δε η γνώση του τομέα δραστηριότητας καθώς και του οργανισμού του υπευθύνου επεξεργασίας. Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων θα πρέπει να έχει καλή γνώση των πράξεων επεξεργασίας που διενεργούνται, καθώς και των συστημάτων πληροφορικής, και των αναγκών του υπευθύνου επεξεργασίας σε επίπεδο ασφάλειας και προστασίας των δεδομένων. Στην περίπτωση δημόσιας αρχής ή δημόσιου φορέα, ο ΥΠΔ θα πρέπει να έχει επιπλέον καλή γνώση των διοικητικών κανόνων και διαδικασιών του οργανισμού⁴⁵.

---

⁴³ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπευθύνους προστασίας δεδομένων, σελ. 15, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

⁴⁴ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 101

⁴⁵ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπευθύνους προστασίας δεδομένων, σελ. 16, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

Σε ό,τι αφορά την εμπειρία ενός υποψήφιου ΥΠΔ με βάση το έγγραφο «επαγγελματικά πρότυπα για τους ΥΠΔ των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ε.Ε. που εργάζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001 θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τριετής σε εφαρμογή διατάξεων προσωπικών δεδομένων όταν η προστασία δεδομένων δεν αφορά την κύρια αρμοδιότητά του (διοικητική διεκπεραίωση) και τουλάχιστον επταετής σχετική εμπειρία στην περίπτωση που η προστασία δεδομένων αφορά τις κύριες αρμοδιότητές του ή έχει σημαντική ποσότητα επεξεργασιών δεδομένων.

Αναφορικά με την πιστοποίηση της εμπειρίας παρότι δεν είναι τυπική προϋπόθεση κατά τον ΓΚΠΔ αξίζει να αναφερθεί η Διεθνής Ένωση Επαγγελματιών Ιδιωτικότητας (International Association of Privacy Professionals (IAPP)) που εξέδιδε το 2010 την πιο ισχυρή πιστοποίηση σύμφωνα με την κρίση των κοινοτικών ΥΠΔ μεταξύ αρκετών άλλων σχετικών πιστοποιήσεων⁴⁶.

Σε ό,τι έχει να κάνει με την ικανότητα εκπλήρωσης των καθηκόντων που βαρύνουν τον ΥΠΔ αυτή θα πρέπει να ερμηνεύεται τόσο σε σχέση με τις προσωπικές ικανότητες και γνώσεις του, όσο και με τη θέση που κατέχει εντός του οργανισμού. Στις προσωπικές ικανότητες θα πρέπει να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η ακεραιότητα και το υψηλό αίσθημα επαγγελματικής δεοντολογίας, ενώ πρωταρχικό μέλημα του υπευθύνου προστασίας δεδομένων θα πρέπει να είναι η μέγιστη δυνατή συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ. Ο ΥΠΔ διαδραματίζει καίριο ρόλο στην ανάπτυξη νοοτροπίας προστασίας των δεδομένων στους κόλπους του οργανισμού και συμβάλλει στην εφαρμογή ουσιαστών στοιχείων του ΓΚΠΔ, όπως οι αρχές της επεξεργασίας δεδομένων, τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, η προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού, τα αρχεία των δραστηριοτήτων επεξεργασίας, η ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και η γνωστοποίηση και ανακοίνωση παραβίασης δεδομένων⁴⁷.

2.1.8 Δημοσίευση και ανακοίνωση των στοιχείων επικοινωνίας του ΥΠΔ

Σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία:

- δημοσιεύουν τα στοιχεία επικοινωνίας του ΥΠΔ και
- ανακοινώνουν τα στοιχεία επικοινωνίας του ΥΠΔ στις οικείες εποπτικές αρχές.

Ο στόχος αυτών των απαιτήσεων είναι να διασφαλιστεί η εύκολη και απευθείας επικοινωνία των υποκειμένων των δεδομένων (τόσο εντός όσο και εκτός του οργανισμού) και των εποπτικών αρχών με τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων χωρίς να απαιτείται επικοινωνία με άλλο τμήμα του οργανισμού. Εξίσου σημαντική είναι και η παράμετρος της εμπιστευτικότητας: για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι μπορεί να διστάζουν να υποβάλουν καταγγελία στον ΥΠΔ αν δεν διασφαλίζεται το απόρρητο των επικοινωνιών τους. Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων δεσμεύεται από την τήρηση του απορρήτου ή της εμπιστευτικότητας σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων του, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους (άρθρο 38 παράγραφος 5).

Στα στοιχεία επικοινωνίας του ΥΠΔ θα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες που διευκολύνουν την επικοινωνία των υποκειμένων των δεδομένων και των εποπτικών αρχών μαζί του

⁴⁶ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 102-103

⁴⁷ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 16, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

(ταχυδρομική διεύθυνση, συγκεκριμένος τηλεφωνικός αριθμός και/ή συγκεκριμένη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου). Εφόσον ενδείκνυται, για σκοπούς επικοινωνίας με το κοινό, θα μπορούσαν να παρέχονται και άλλα μέσα επικοινωνίας όπως, π.χ., ειδική ανοικτή τηλεφωνική γραμμή ή ειδικό έντυπο επικοινωνίας υπ' όψιν του υπευθύνου προστασίας δεδομένων στον δικτυακό τόπο του οργανισμού.

Το άρθρο 37 παράγραφος 7 δεν απαιτεί τη συμπερίληψη του ονόματος του υπευθύνου προστασίας δεδομένων στα στοιχεία επικοινωνίας που δημοσιεύονται. Μολονότι η δημοσίευση του ονόματος θα μπορούσε να αποτελέσει ορθή πρακτική, είναι ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία και του ΥΠΔ να αποφασίζουν εάν είναι αναγκαία ή σκόπιμη, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης.

Η ανακοίνωση, πάντως, του ονόματος του ΥΠΔ στην εποπτική αρχή είναι καίριας σημασίας προκειμένου ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων να ενεργεί ως σημείο επικοινωνίας ανάμεσα στον οργανισμό και την εποπτική αρχή (άρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχείο ε).

Η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά επίσης, ως ορθή πρακτική, να γνωστοποιεί ο οργανισμός το όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου προστασίας δεδομένων στους υπαλλήλους του, δημοσιεύοντάς τα, για παράδειγμα, στο ενδοδίκτυό του, στον εσωτερικό τηλεφωνικό κατάλογο και στα οργανογράμματά του⁴⁸.

Κατά τον διορισμό του ΥΠΔ στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα θα πρέπει να υπάρχει μια απόφαση διορισμού με κάποια τυπικά στοιχεία προκειμένου να αποδεικνύεται ο ορισμός του. Στο δημόσιο η επιλογή θα πρέπει να γίνεται κατόπιν δημόσιας ανακοίνωσης και η απόφαση ορισμού θα πρέπει να αναρτάται στο πρόγραμμα Διαύγεια, κατά το Ν.3861/2010.

Τέλος η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα θα πρέπει να διαθέτει δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα της τον κατάλογο των ορισθέντων ΥΠΔ σε κάθε υπόχρεη υπηρεσία του δημόσιου και σε κάθε οντότητα του ιδιωτικού τομέα.

2.1.9 Μέλος του προσωπικού της οντότητας

Ο ΥΠΔ μπορεί να είναι μέλος του προσωπικού του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία ή να ασκεί τα καθήκοντά του βάσει σύμβασης παροχής υπηρεσιών (άρθρο 37 παρ. 7 ΓΚΠΔ).

Το θετικό του να είναι μέλος του ανθρώπινου δυναμικού της οντότητας ο ΥΠΔ είναι ότι θα έχει ήδη κάποια γνώση ή εικόνα των επεξεργασιών δεδομένων που διενεργούνται κι επομένως θα είναι σε θέση να παρακολουθήσει καλύτερα την συμμόρφωση με την προστασία προσωπικών δεδομένων.

Ένα αρνητικό είναι ότι αν ο ΥΠΔ είναι μέλος του προσωπικού της οντότητας υπάρχει ο κίνδυνος η ανάθεση των νέων καθηκόντων να λειτουργεί ως πάρεργο ως προς τα κύρια καθήκοντά του στην οντότητα. Ένα ακόμη είναι ότι οι σχέσεις που έχει ήδη δημιουργήσει στην οντότητα μπορεί να λειτουργήσουν ανασχετικά σε σχέση με την ενάσκηση των νέων καθηκόντων του, άλλως χωρίς πλήρη

---

⁴⁸ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 17-18, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

ανεξαρτησία. Για τους λόγους αυτούς δεν μπορεί να θεωρηθεί καλή πρακτική η ανάθεση παράλληλων καθηκόντων ΥΠΔ σε ένα υφιστάμενο μέλος του προσωπικού ή ακόμη και σε στέλεχος της διοίκησης.

Ο ορισμός ως ΥΠΔ ενός μέλους της οντότητας πρέπει να συνοδεύεται από την σχετική μισθολογική αναπροσαρμογή, ενόψει των πρόσθετων καθηκόντων ευθύνης που ανατίθενται. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 38 παρ. 2 του Γενικού Κανονισμού η οντότητα στηρίζει τον ΥΠΔ παρέχοντας απαραίτητους πόρους για την ενάσκηση των εν λόγω καθηκόντων.

2.1.10 ΥΠΔ με σύμβαση παροχής υπηρεσιών

Η λειτουργία του ΥΠΔ μπορεί να ασκείται όπως προαναφέρθηκε και στη βάση μιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών που συνάπτεται από την υπόχρεη οντότητα με ένα εξωτερικό άτομο (άρθρο 37 παρ. 6 ΓΚΠΔ)⁴⁹. Στην περίπτωση αυτή, είναι σημαντικό κάθε μέλος του οργανισμού που ασκεί καθήκοντα υπευθύνου προστασίας δεδομένων να πληροί όλες τις ισχύουσες απαιτήσεις του τμήματος 4 του ΓΚΠΔ (π.χ., είναι σημαντικό να μην έχει κανείς σύγκρουση συμφερόντων). Εξίσου σημαντικό είναι να προστατεύονται από τις διατάξεις του ΓΚΠΔ όλα τα προαναφερόμενα μέλη (π.χ., όχι καταχρηστική καταγγελία της σύμβασης παροχής υπηρεσιών για την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στην ιδιότητα του ΥΠΔ, ούτε καταχρηστική απόλυση οποιουδήποτε μέλους του οργανισμού το οποίο ασκεί καθήκοντα υπευθύνου προστασίας δεδομένων). Παράλληλα, θα μπορούσαν να συνδυαστούν οι προσωπικές δεξιότητες και τα δυνατά σημεία διαφόρων επιμέρους ατόμων έτσι ώστε τα εν λόγω άτομα, συνεργαζόμενα ως ομάδα, να είναι σε θέση να εξυπηρετούν αποτελεσματικότερα τους πελάτες τους.

Για λόγους νομικής σαφήνειας, καλής οργάνωσης και αποφυγής των συγκρούσεων συμφερόντων για τα μέλη της ομάδας, συνιστάται να υπάρχει σαφής καταμερισμός των καθηκόντων στους κόλπους της ομάδας του υπευθύνου προστασίας δεδομένων και να ορίζεται ένα μόνο άτομο ως επικεφαλής επικοινωνίας και υπεύθυνος για κάθε πελάτη. Σκόπιμο θα ήταν γενικώς επίσης να αναφέρονται αναλυτικά τα ανωτέρω στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών⁵⁰.

Στην περίπτωση πρόσληψης δικηγόρου για να ασκήσει καθήκοντα ΥΠΔ, θα πρόκειται για σύμβαση πάγιας έμμισθης εντολής⁵¹.

---

⁴⁹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 107-109

⁵⁰ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 16-17, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

⁵¹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 111

Η Θέση του ΥΠΔ

3.1 Συμμετοχή του ΥΠΔ στη λήψη αποφάσεων

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία διασφαλίζουν ότι ο ΥΠΔ συμμετέχει, δεόντως και εγκαίρως, σε όλα τα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 38 παρ. 1 ΓΚΠΔ). Επίσης, αναφορικά με τους ΥΠΔ των αρχών επιβολής του νόμου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διασφαλίζει την συμμετοχή δεόντως και εγκαίρως σε όλα τα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 33 παρ. 1 Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680)⁵².

Η όσο το δυνατόν νωρίτερη συμμετοχή του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, ή της ομάδας του, σε όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με την προστασία των δεδομένων είναι καίριας σημασίας. Όσον αφορά τις εκτιμήσεις αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων, ο ΓΚΠΔ προβλέπει ρητώς την έγκαιρη συμμετοχή του υπευθύνου προστασίας δεδομένων και προσδιορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη γνώμη του ΥΠΔ κατά τη διενέργεια εκτιμήσεων αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων. Η ενημέρωση του υπευθύνου προστασίας δεδομένων και η διαβούλευση μαζί του από το αρχικό κιόλας στάδιο θα διευκολύνουν τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ και θα προωθήσουν την προσέγγιση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής ήδη από το στάδιο του σχεδιασμού. Θα πρέπει, επομένως, να αποτελούν συνήθη διαδικασία στο πλαίσιο της διακυβέρνησης του οργανισμού. Σημαντικό είναι επίσης ο ΥΠΔ να αντιμετωπίζεται ως συνομιλητής στους κόλπους του οργανισμού και να συμμετέχει στις ομάδες εργασίας που ασχολούνται με δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων εντός του οργανισμού.

Συνεπώς, ο οργανισμός θα πρέπει να διασφαλίζει, για παράδειγμα, τα ακόλουθα:

- να καλείται ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων να συμμετέχει τακτικά στις συσκέψεις των ανώτερων και μεσαίων στελεχών της διοίκησης·
- να είναι παρών όταν λαμβάνονται αποφάσεις που έχουν επιπτώσεις στην προστασία δεδομένων. Όλες οι σχετικές πληροφορίες πρέπει να διαβιβάζονται εγκαίρως στον ΥΠΔ ώστε να είναι σε θέση να παράσχει κατάλληλες συμβουλές·
- να δίδεται πάντοτε η δέουσα βαρύτητα στη γνώμη του υπευθύνου προστασίας δεδομένων. Σε περίπτωση διαφωνίας, η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά, ως ορθή πρακτική, να καταγράφονται οι λόγοι για τους οποίους δεν ακολουθήθηκαν οι συμβουλές του ΥΠΔ·
- να ζητείται απαραιτήτως άμεσα η γνώμη του υπευθύνου προστασίας δεδομένων σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων ή άλλου σχετικού συμβάντος.

---

⁵² Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 113

Κατά περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία θα μπορούσαν επίσης να αναπτύξουν κατευθυντήριες γραμμές ή προγράμματα για την προστασία των δεδομένων όπου θα αναφέρεται συγκεκριμένα σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να ζητείται η γνώμη του ΥΠΔ⁵³.

Η συμμετοχή που οφείλει να διασφαλίζει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών αφορά, αδιακρίτως, τόσο την ενημέρωση και την παρουσία του ΥΠΔ στη φάση των συζητήσεων για διοικητικές αποφάσεις, όσο και κατά το σχεδιασμό τεχνικών ζητημάτων που έχουν επιπτώσεις στην προστασία προσωπικών δεδομένων.

Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι η οντότητα πρέπει να προσκαλεί εγκαίρως κι έχοντας ήδη ενημερώσει επαρκώς τον ΥΠΔ για να παρακολουθήσει συνεδρίαση διοικητικού συμβουλίου, στο οποίο θα ληφθεί μια απόφαση που θα έχει επιπτώσεις στην προστασία δεδομένων. Στο διοικητικό συμβούλιο ο ΥΠΔ έχει δικαίωμα όχι μόνο να παρακολουθήσει τη συζήτηση, αλλά και να πάρει μέρος σε αυτή, στο πλαίσιο των συμβουλευτικών καθηκόντων του. Έχει επίσης δικαίωμα να επιφυλαχθεί για να ασκήσει πληρέστερα τα καθήκοντά του. Η συμμετοχή του θα μπορούσε να φτάσει μέχρι του σημείου να ζητήσει την αναβολή λήψης απόφασης επί θέματος στο οποίο χρειάζεται ο ίδιος μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο για να προετοιμάσει την έγκυρη συμβουλή του ως προς το ζήτημα των προσωπικών δεδομένων.

Εφόσον η οντότητα δεν τηρεί τις υποχρεώσεις αυτές που αφορούν τη θέση του ΥΠΔ και απορρέουν από το άρθρο 38 παρ. 1 είναι έκθετη ενώπιον της Αρχής.

Σε κάθε περίπτωση εφόσον η οντότητα δεν επιθυμεί να ακολουθήσει τις συμβουλές του ΥΠΔ, οφείλει για λόγους διαφάνειας και τεκμηρίωσης να συντάξει εγγράφως απάντηση με τους λόγους για τους οποίους δεν ακολουθείται η συμβουλή του ΥΠΔ. Προς επέκταση αυτής της καλής πρακτικής, η οντότητα σε περίπτωση που διαφωνεί με τη συμβουλή του ΥΠΔ θα πρέπει να κοινοποιεί το έγγραφο της απάντησης με την αιτιολογημένη άρνησή της στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

3.2 Οι απαραίτητοι πόροι

Σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, ο οργανισμός στηρίζει τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων του *«παρέχοντας απαραίτητους πόρους για την άσκηση των καθηκόντων [του] και πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και σε πράξεις επεξεργασίας, καθώς και πόρους απαραίτητους για τη διατήρηση της εμπειρογνωσίας του»*. Επίσης αναφορικά με τους ΥΠΔ των αρχών επιβολής του νόμου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας τους υποστηρίζει στην άσκηση των καθηκόντων τους παρέχοντάς τους αναγκαίους πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών και την πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και σε πράξεις επεξεργασίας, καθώς και για την διατήρηση της εμπειρογνωμοσύνης τους (άρθρο 33 παρ. 2 Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680)⁵⁴.

---

⁵³ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 18-19, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

⁵⁴ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 115-116

Σύμφωνα με την ομάδα εργασίας του άρθρου 29 αναφορικά με τους επαρκείς πόρους και την πρόσβαση στις επεξεργασίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- ✓ Ενεργή στήριξη του υπευθύνου προστασίας δεδομένων από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη (π.χ. σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου).
- ✓ Επάρκεια χρόνου ώστε να μπορούν οι ΥΠΔ να επιτελούν τα καθήκοντά τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όταν ο ορισθείς εσωτερικός υπεύθυνος προστασίας δεδομένων τελεί υπό καθεστώς μερικής απασχόλησης ή όταν ο εξωτερικός υπεύθυνος προστασίας δεδομένων ασχολείται με την προστασία των δεδομένων επιπλέον των λοιπών καθηκόντων που επιτελεί. Ειδικά, οι αντικρουόμενες προτεραιότητες του ΥΠΔ ενδέχεται να έχουν ως συνέπεια την παραμέληση των καθηκόντων του. Η εξασφάλιση επαρκούς χρόνου είναι μείζονος σημασίας προκειμένου να μπορεί ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων να ασχολείται απερίσπαστος με τα καθήκοντά του. Συνιστά ορθή πρακτική να ορίζεται συγκεκριμένο ποσοστό χρόνου ενασχόλησης με τα καθήκοντα του ΥΠΔ όταν δεν επιτελούνται υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Ορθές πρακτικές είναι επίσης ο καθορισμός του χρόνου που απαιτείται για την επιτέλεση των καθηκόντων του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, η ιεράρχηση των εν λόγω καθηκόντων κατά σειρά προτεραιότητας και ο προσδιορισμός του χρόνου που χρειάζεται ο ΥΠΔ (ή ο οργανισμός) για να καταρτίσει σχέδιο εργασίας.
- ✓ Προσθήκη στήριξη σε επίπεδο οικονομικών πόρων, υποδομών (χώροι, εγκαταστάσεις, εξοπλισμός) και προσωπικού, κατά περίπτωση.
- ✓ Επίσημη ανακοίνωση του ορισμού του υπευθύνου προστασίας δεδομένων σε όλο το προσωπικό ώστε να διασφαλιστεί ότι η ύπαρξη και τα καθήκοντά του είναι γνωστά σε όλον τον οργανισμό.
- ✓ Απαραίτητη πρόσβαση σε άλλα τμήματα, όπως το τμήμα ανθρωπίνων πόρων, το τμήμα ασφάλειας, το νομικό τμήμα, το τμήμα πληροφορικής κ.λπ., ώστε οι ΥΠΔ να μπορούν να λαμβάνουν ουσιαστική στήριξη, συνδρομή και πληροφόρηση απ' αυτά.
- ✓ Συνεχής κατάρτιση. Πρέπει να δίδεται στους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων η ευκαιρία να παρακολουθούν τις εξελίξεις στον τομέα της προστασίας των δεδομένων. Ο στόχος θα πρέπει να είναι η διαρκής βελτίωση του επιπέδου εμπειρογνωσίας των ΥΠΔ. Θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε σεμινάρια κατάρτισης για την προστασία των δεδομένων και σε άλλες μορφές επαγγελματικής επιμόρφωσης, όπως συμμετοχή σε φόρα συζήτησης με θέμα την προστασία της ιδιωτικής ζωής, εργαστήρια κ.λπ.
- ✓ Αναλόγως του μεγέθους και της δομής του οργανισμού, μπορεί ενδεχομένως να απαιτείται η σύσταση ομάδας υπευθύνου προστασίας δεδομένων (να υπάρχει δηλαδή υπεύθυνος προστασίας δεδομένων με δικό του προσωπικό). Σε τέτοιες περιπτώσεις, θα πρέπει να καθορίζεται με σαφήνεια η εσωτερική δομή της ομάδας, καθώς και τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των επιμέρους μελών της. Ομοίως, όταν τα καθήκοντα του ΥΠΔ ασκούνται από εξωτερικό πάροχο υπηρεσιών, η αποτελεσματική άσκησή τους είναι δυνατό να εξασφαλιστεί με τη σύσταση ομάδας στους κόλπους της εν λόγω οντότητας, τα μέλη της οποίας συνεργάζονται μεταξύ τους υπό την ευθύνη ατόμου το οποίο έχει οριστεί επικεφαλής επικοινωνίας για κάθε πελάτη.

Γενικώς, όσο πιο περίπλοκες και/ή ευαίσθητες είναι οι πράξεις επεξεργασίας, τόσο περισσότεροι πόροι πρέπει να διατίθενται στον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων. Ο ΥΠΔ πρέπει να

μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά τα καθήκοντά του και να έχει στη διάθεσή του επαρκείς πόρους σε σχέση με τη διενεργούμενη επεξεργασία δεδομένων⁵⁵.

Αναφορικά με τους πόρους, ως ορθή πρακτική έχει κριθεί από τα «Επαγγελματικά Πρότυπα» του Δικτύου ΥΠΔ των κοινοτικών οργάνων, ότι τα σχετικά αιτήματα για στελέχωση, υποδομή κ.τ.λ. πρέπει να υποβάλλονται από τον ΥΠΔ προς την κεντρική διοίκηση και αυτή να λαμβάνει την απόφαση για την έγκριση, ώστε να μην εξαρτάται η λειτουργία του ΥΠΔ από ενδιάμεσες και κατώτερες υπηρεσίες⁵⁶.

3.3 Ανεξαρτησία

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία διασφαλίζει ότι ο ΥΠΔ δεν λαμβάνει εντολές για την άσκηση των εν λόγω καθηκόντων. Δεν απολύεται ούτε υφίσταται κυρώσεις από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία επειδή επιτέλεσε τα καθήκοντά του (άρθρο 38 παρ. 3 ΓΚΠΔ).

Με αυτές τις διατάξεις, ο Γενικός Κανονισμός εξαιρεί τον ΥΠΔ από το διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη (στον ιδιωτικό τομέα) και από την ιεραρχική σχέση με τον προϊστάμενο (στον δημόσιο τομέα). Είναι ευθύνη της οντότητας στην οποία θητεύει ο ΥΠΔ, δηλαδή είτε του υπεύθυνου επεξεργασίας είτε του εκτελούντος την επεξεργασία να μην «λαμβάνει εντολές» κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του ως ΥΠΔ. Γι' αυτό και απαγορεύεται η απόλυσή του ή επιβολή κυρώσεων (π.χ. παραπομπή στο πειθαρχικό στον δημόσιο τομέα, βλαπτική μεταβολή όρων εργασίας, στον ιδιωτικό τομέα), ως προς την επιτέλεση των καθηκόντων του. Αυτό σημαίνει ότι, σε περίπτωση απόλυσης ή επιβολής κυρώσεων, ο εργοδότης έχει το βάρος της απόδειξης ότι ο ΥΠΔ υπέστη την δυσμενή μεταχείριση για άλλους λόγους κι όχι για την ενάσκηση των καθηκόντων του.

Οι δύο αυτές διατάξεις έχουν έναν κοινό στόχο: να διασφαλίσουν την ανεξαρτησία του ΥΠΔ. Στον αρ. 97 του Προοιμίου του Γενικού Κανονισμού ορίζεται το εξής: «οι εν λόγω υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων, ανεξάρτητα από το κατά πόσον είναι υπάλληλοι του υπεύθυνου επεξεργασίας, θα πρέπει να είναι σε θέση να εκτελούν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντά τους με ανεξάρτητο τρόπο»⁵⁷.

Αυτό σημαίνει ότι, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους που απορρέουν από το άρθρο 39, οι ΥΠΔ δεν πρέπει να λαμβάνουν εντολές για το πώς θα χειριστούν την εκάστοτε υπόθεση όπως, π.χ. τι αποτέλεσμα θα πρέπει να επιτευχθεί, πώς πρέπει να γίνει η διερεύνηση μιας καταγγελίας ή εάν θα ζητηθεί ή όχι η γνώμη της εποπτικής αρχής. Επιπλέον, δεν πρέπει να λαμβάνουν εντολές προκειμένου να υιοθετήσουν συγκεκριμένη στάση για ένα ζήτημα σε σχέση με τη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων όπως, π.χ., να ερμηνεύσουν με συγκεκριμένο τρόπο τη νομοθεσία.

---

⁵⁵ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 19-20, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

⁵⁶ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 118

⁵⁷ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 122

Περαιτέρω, η Ομάδα Εργασίας αναφέρει ότι η απαγόρευση απόλυσης και κυρώσεων ενδυναμώνει την ανεξαρτησία των ΥΠΑ. Οι κυρώσεις απαγορεύονται από τον Γενικό Κανονισμό (όχι όμως και από την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 για τους ΥΠΑ που θητεύουν σε αρχές επιβολής του νόμου) αναφορικά με την ενάσκηση των καθηκόντων τους. Για παράδειγμα, σύμφωνα με την Ομάδα Εργασίας ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων εκτιμά ότι μια συγκεκριμένη επεξεργασία ενδέχεται να συνεπάγεται υψηλό κίνδυνο και συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία να διενεργήσει εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων, όμως ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία δεν συμφωνεί με την άποψη του υπευθύνου προστασίας δεδομένων. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο ΥΠΑ δεν μπορεί να απολυθεί απλώς επειδή παρείχε τη συγκεκριμένη συμβουλή⁵⁸.

Ταυτόχρονα με βάση τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τους ΥΠΑ» Οι κυρώσεις είναι δυνατό να έχουν διάφορες μορφές και να είναι άμεσες ή έμμεσες. Μπορεί, π.χ., ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων να μην πάρει ποτέ προαγωγή ή να την πάρει με μεγάλη καθυστέρηση. Μπορεί ακόμη να υπονομευτεί η εξέλιξη της σταδιοδρομίας του ή να μην του χορηγούνται παροχές που λαμβάνουν άλλοι εργαζόμενοι. Δεν είναι ανάγκη οι εν λόγω κυρώσεις να επιβάλλονται πράγματι. Αρκεί απλώς η απειλή της επιβολής τους, εφόσον χρησιμοποιούνται προκειμένου να τιμωρηθεί ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων για λόγους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες τις οποίες εκτελεί υπό τη συγκεκριμένη ιδιότητα.

Σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες διοίκησης και όπως ισχύει για οποιονδήποτε υπάλληλο ή ανάδοχο δυνάμει των διατάξεων του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου περί συμβάσεων, καθώς και του εφαρμοστέου εθνικού εργατικού (Ν. 4359/2016, κυρώνει τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό χάρτη ο οποίος υπογράφηκε στο Στρασβούργο στις 3 Μαΐου 1996 έχοντας την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος) και ποινικού δικαίου, που διέπουν τους υπαλλήλους και τους αναδόχους, ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων μπορεί κάλλιστα να απολυθεί νομίμως για λόγους που δεν σχετίζονται με την επιτέλεση των καθηκόντων που απορρέουν από τη συγκεκριμένη ιδιότητα (π.χ., σε περίπτωση κλοπής, σωματικής, ψυχολογικής ή σεξουαλικής παρενόχλησης ή συναφούς σοβαρού παραπτώματος).

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο ΓΚΠΔ δεν προσδιορίζει με ποιους τρόπους και σε ποιες περιπτώσεις μπορεί να απολυθεί ο ΥΠΑ ή να αντικατασταθεί από άλλο πρόσωπο. Όσο πιο στέρεα είναι, πάντως, η σύμβαση του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, και όσες περισσότερες εγγυήσεις παρέχονται κατά της καταχρηστικής απόλυσης, τόσο αυξάνουν οι πιθανότητες να μπορεί να ενεργεί με ανεξάρτητο τρόπο. Επομένως, η ομάδα του άρθρου 29 επιδοκιμάζει θερμά τυχόν προσπάθειες των οργανισμών προς αυτήν την κατεύθυνση⁵⁹.

3.4 Λογοδοσία και ετήσια έκθεση

Ο ΥΠΑ λογοδοτεί απευθείας στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία (άρθρο 38 παρ. 3 εδ. γ' ΓΚΠΔ). Η λογοδοσία έχει την έννοια της αναφοράς και της αιτιολόγησης των πράξεων ή παραλείψεων προς το ανώτατο διοικητικό επίπεδο που αποτελεί το κύριο επίπεδο ευθύνης και εκπροσώπησης του νομικού προσώπου. Αντίστοιχη διάταξη δεν υπάρχει για τους ΥΠΑ των αρχών επιβολής του νόμου στην Οδηγία (ΕΕ) 2016/680.

⁵⁸ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπευθύνους προστασίας δεδομένων, σελ. 20-21, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

⁵⁹ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπευθύνους προστασίας δεδομένων, σελ. 21-22, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

Ο ΥΠΔ δεν φέρει την ευθύνη για τυχόν παραβάσεις των διατάξεων για την προστασία δεδομένων στις οποίες περιπίπτει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία, οι οποίοι βαρύνονται με τη συμμόρφωση και είναι υποχρεωμένοι να την αποδείξουν (άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ). Την ευθύνη φέρουν ακέραιη αυτοί που αποφασίζουν για τα μέσα και το σκοπό της επεξεργασίας και αυτοί που διενεργούν την επεξεργασία για λογαριασμό των πρώτων. Ωστόσο, η ανεξαρτησία και το ανεύθυνο του ΥΠΔ ισοσταθμίζονται από την υποχρέωση λογοδοσίας. Μάλιστα, οι καλές πρακτικές αναφέρουν ότι η λογοδοσία του ΥΠΔ στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο της οντότητας στην οποία υπηρετεί είναι κι ένα από τα συστατικά της ανεξαρτησίας του: λογοδοτεί στο σώμα που τον διόρισε κι όχι σε προϊσταμένους ή άλλα στελέχη.

Σύμφωνα και με την Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, -ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία είναι αυτός που εξακολουθεί να φέρει την ευθύνη της συμμόρφωσης με το δίκαιο περί προστασίας των δεδομένων και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει την εν λόγω συμμόρφωση. Αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία λαμβάνει αποφάσεις που έρχονται σε σύγκρουση με τον ΓΚΠΔ και με τις συμβουλές του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, τότε ο ΥΠΔ θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να γνωστοποιήσει την αντίθετη γνώμη του στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο του οργανισμού και στους υπεύθυνους λήψης των αποφάσεων. Σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα, το άρθρο 38 παράγραφος 3 προβλέπει ότι ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων «*λογοδοτεί απευθείας στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία*». Με την απευθείας λογοδοσία διασφαλίζεται η πλήρης ενημέρωση της ανώτερης διοίκησης (π.χ., διοικητικό συμβούλιο) για τις συμβουλές και τις συστάσεις που διατυπώνει ο ΥΠΔ στο πλαίσιο του καθήκοντός του να ενημερώνει και να συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία. Άλλο παράδειγμα απευθείας λογοδοσίας είναι η κατάρτιση ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων από τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων και η υποβολή της στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο.

Παρόλο που δεν θεσπίζεται ως νομική υποχρέωση του ΥΠΔ, η υποβολή ετήσιας έκθεσης υποδεικνύεται από όλες τις πλευρές ως αναγκαία καλή πρακτική. Δεν νοείται ορθή διαδικασία λογοδοσίας χωρίς την συγκεντρωτική της μορφή μέσω της υποβολής και παρουσίασης ετήσιας έκθεσης. Στα «Επαγγελματικά πρότυπα για τους ΥΠΔ που υπηρετούν στα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ», το Δίκτυο των κοινοτικών ΥΠΔ έχει περιλάβει κι ένα ενδεικτικό ελάχιστο περιεχόμενο της ετήσιας έκθεσης του ΥΠΔ. Εμπλουτίζοντας αυτό το ελάχιστο περιεχόμενο η ετήσια έκθεση του ΥΠΔ κατά τον Γενικό Κανονισμό και κατά την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής σημεία:

- Στην αρχή μια παράθεση του θεσμικού πλαισίου που παρακολουθεί ο ΥΠΔ.
- Στοιχεία για τον ορισμό του υπευθύνου προστασίας δεδομένων και τυχόν ειδικότερες αποφάσεις για τη λειτουργία του (γραφείο, συνεργάτες, πρόσβαση σε δεδομένα).
- Περιγραφή των κοινοποιήσεων παραβάσεων στην Αρχή, γνωστοποίηση στα υποκείμενα των δεδομένων, συμβολή του ΥΠΔ στην εκτίμηση αντικτύπου.
- Περίληψη κάθε εποπτικής ενέργειας της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στον οργανισμό κατά την τρέχουσα περίοδο.
- Πληροφορίες για εκπαιδευτικές δράσεις του προσωπικού του οργανισμού που οργανώθηκαν απ' τον ΥΠΔ κατά την τρέχουσα περίοδο ή για μελλοντικές.
- Αναφορά των αιτημάτων και καταγγελιών που έχουν ληφθεί από υποκείμενα δεδομένων και την εξέλιξη της πορείας τους.
- Αποτελέσματα ελέγχων και ερευνών, καθώς και πορίσματα αναφορικά με τη συμμόρφωση.
- Προτάσεις για βελτίωση της προστασίας δεδομένων στον οργανισμό.

- Προτεραιότητες του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων για το επόμενο εργασιακό έτος⁶⁰.

3.5 Απόρρητο και εμπιστευτικότητα

Ο ΥΠΔ δεσμεύεται από την τήρηση του απορρήτου ή της εμπιστευτικότητας σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων του, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους (άρθρο 38 παρ. 5 ΓΚΠΔ).

Όπως είναι αυτονόητο, οι κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων πρέπει να είναι σεβαστοί και από τον ίδιο τον ΥΠΔ για τις επεξεργασίες στις οποίες ο ίδιος τυχόν προβαίνει κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του. Επιπλέον, ο Γενικός Κανονισμός παραπέμπει στο εσωτερικό δίκαιο, το οποίο περιλαμβάνει κανόνες επαγγελματικής εχεμύθειας που ισχύουν στο ποινικό κυρίως δίκαιο, αλλά και στο επαγγελματικό δίκαιο ρυθμισμένων επαγγελμάτων (π.χ. Κώδικας περί Δικηγόρων).

Με αυτή την διάταξη εισάγεται η μόνη περίπτωση ευθύνης του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων. Σε καμία άλλη διάταξη του Γενικού Κανονισμού ή της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 (η οποία και πάλι σιωπά γι' αυτό το θέμα) δεν έχει προβλεφθεί ατομική δέσμευση του ΥΠΔ ως προς την άσκηση των καθηκόντων του. Εάν π.χ. δεν έχει επιλεγεί κατάλληλο πρόσωπο για υπεύθυνος προστασίας δεδομένων ή αν ο ΥΠΔ δεν έχει τους κατάλληλους πόρους κ.τ.λ. η ευθύνη αφορά τον υπεύθυνο επεξεργασίας, καθώς και τον εκτελούντα την επεξεργασία. Η δέσμευση όμως από τους κανόνες του απορρήτου και της εμπιστευτικότητας συνεπάγεται ατομική υποχρέωση του ΥΠΔ. Ακόμη κι αν ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων δεν συμβουλεύσει ορθά τον υπεύθυνο επεξεργασίας, κατά τα συμβουλευτικά καθήκοντά του, δεν μπορεί να απολυθεί ή να του επιβληθούν κυρώσεις. Ωστόσο, η παράβαση των κανόνων απορρήτου και εμπιστευτικότητας κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του είναι μια εξαίρεση: ως ειδικότερη διάταξη, σαφώς κι επιτρέπει την ενεργοποίηση των κυρωτικών μηχανισμών που προβλέπονται από τους κανόνες του επαγγελματικού απορρήτου και της επαγγελματικής εχεμύθειας (π.χ. πειθαρχική διαδικασία, ποινικές επιπτώσεις) που μπορούν να φτάσουν μέχρι και την απόλυση του ΥΠΔ. Πρόκειται για την μόνη εξαίρεση από τον κανόνα της απαγόρευσης δυσμενούς μεταχείρισης του ΥΠΔ κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του. Ανεξαρτησία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ανεύθυνο ως προς τις συμβουλευτικές αρμοδιότητες και ευχέρεια δίκαιης κρίσης δεν σημαίνει ότι ο ΥΠΔ είναι ανεξέλεγκτος όταν παραβιάζει τις διατάξεις των οποίων έχει ταχθεί να παρακολουθεί τη συμμόρφωση⁶¹.

3.6 Σύγκρουση συμφερόντων

Σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 6, οι υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων μπορούν να επιτελούν «και άλλα καθήκοντα και υποχρεώσεις». Ο οργανισμός υποχρεούται, πάντως, να διασφαλίζει ότι «τα εν λόγω καθήκοντα και υποχρεώσεις δεν συνεπάγονται σύγκρουση συμφερόντων».

Η απουσία σύγκρουσης συμφερόντων συνδέεται στενά με την απαίτηση της επιτέλεσης των καθηκόντων με ανεξάρτητο τρόπο. Μολονότι οι υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων επιτρέπεται να επιτελούν και άλλα καθήκοντα, η ανάθεση σ' αυτούς άλλων καθηκόντων και υποχρεώσεων είναι δυνατή μόνο υπό την προϋπόθεση ότι δεν προκύπτουν συγκρούσεις συμφερόντων. Αυτό συνεπάγεται

⁶⁰ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 124-126

⁶¹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 128-129

συγκεκριμένα ότι ο ΥΠΔ δεν μπορεί να κατέχει στους κόλπους του οργανισμού θέση από την οποία μπορεί να καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επειδή κάθε οργανισμός έχει διαφορετική οργανωτική δομή, το συγκεκριμένο ζήτημα θα πρέπει να εξετάζεται για κάθε περίπτωση χωριστά.

Θα μπορούσε να ειπωθεί, με βάση την εμπειρία, ότι θέσεις στις οποίες εντοπίζονται συνήθως συγκρούσεις συμφερόντων στους κόλπους ενός οργανισμού είναι, μεταξύ άλλων, οι θέσεις της ανώτερης διοίκησης (όπως, διευθύνων σύμβουλος, διοικητικός γενικός διευθυντής, οικονομικός διευθυντής, αρχίατρος, προϊστάμενος τμήματος μάρκετινγκ, προϊστάμενος ανθρωπίνων πόρων ή προϊστάμενος τμήματος πληροφορικής), και άλλες θέσεις κατώτερων βαθμίδων της οργανωτικής δομής, εφόσον από τις θέσεις αυτές είναι δυνατός ο καθορισμός των σκοπών και των μέσων της επεξεργασίας. Σύγκρουση συμφερόντων μπορεί επίσης να προκύψει, π.χ., σε περίπτωση που ζητηθεί από εξωτερικό υπεύθυνο προστασίας δεδομένων να εκπροσωπεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία ενώπιον των δικαστηρίων σε υποθέσεις που σχετίζονται με ζητήματα προστασίας των δεδομένων.

Αναλόγως των δραστηριοτήτων, του μεγέθους και της δομής του οργανισμού, τα ακόλουθα μπορούν να αποτελέσουν ορθές πρακτικές για τους υπεύθυνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες την επεξεργασία:

- να εντοπίζουν τις θέσεις που είναι ενδεχομένως ασύμβατες με τα καθήκοντα του ΥΠΔ,
- να καταρτίζουν εσωτερικό κανονισμό για τον συγκεκριμένο σκοπό, με γνώμονα την αποτροπή των συγκρούσεων συμφερόντων,
- να περιλαμβάνουν μια πιο γενική εξήγηση των συγκρούσεων συμφερόντων,
- να ανακοινώνουν ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων για τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων που έχουν ορίσει όσον αφορά την άσκηση των καθηκόντων του υπό τη συγκεκριμένη ιδιότητα, ως έναν τρόπο ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης γύρω από τη συγκεκριμένη απαίτηση,
- να συμπεριλαμβάνουν στον εσωτερικό κανονισμό του οργανισμού εγγυήσεις και να διασφαλίζουν ότι η ανακοίνωση για την πλήρωση της θέσης του υπευθύνου προστασίας δεδομένων ή η σύμβαση παροχής υπηρεσιών είναι επαρκώς ακριβείς και λεπτομερείς ώστε να αποτρέπονται οι συγκρούσεις συμφερόντων. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι συγκρούσεις συμφερόντων μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές ανάλογα με το εάν ο προσληφθείς ΥΠΔ είναι εσωτερικός ή εξωτερικός⁶².

Το μείζον ζήτημα είναι τι γίνεται όταν διαπιστωθεί ότι υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων. Η υποχρέωση της διασφάλισης απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων αφορά τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον εκτελούντα την επεξεργασία. Εάν όμως αυτοί έχουν πράξει οτιδήποτε κατάλληλο και, τελικώς, προκύψει σύγκρουση συμφερόντων, τότε ο ίδιος ο ΥΠΔ θα πρέπει να το θέσει υπόψη στην ηγεσία της οντότητας που θητεύει. Η σύγκρουση συμφερόντων μπορεί να μην έχει καμία σχέση με παράλληλα καθήκοντα του υπευθύνου προστασίας δεδομένων εντός της οντότητας. Μπορεί να σχετίζεται με εξωτερικές δραστηριότητες του ΥΠΔ, οπότε η οντότητα να μην μπορεί να συμβάλλει στην αποτροπή της. Εάν ο ΥΠΔ γνωστοποιήσει στην οντότητα την σύγκρουση συμφερόντων στο πρόσωπό του, θα πρέπει να προτείνει ο ίδιος και δυνατότητες για να ξεπεραστεί η σύγκρουση. Μια περίπτωση μπορεί να είναι π.χ. η πρόταση αυτό- εξάιρεσης από την εξέταση μιας καταγγελίας. Για τέτοιες περιπτώσεις

⁶² Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 22-23, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

αποτελεί καλή πρακτική ο διορισμός ενός αναπληρωτή υπεύθυνου προστασίας δεδομένων, όπως έχουν προτείνει και οι κοινοτικοί ΥΠΔ στο έγγραφο τους για τα επαγγελματικά πρότυπα των ΥΠΔ, αλλά και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων στο έγγραφο του για το ρόλο των υπεύθυνων προστασίας δεδομένων.

Εάν όμως ένας ΥΠΔ δεν ενημερώσει για τη σύγκρουση συμφερόντων την οντότητα και στη συνέχεια αποκαλυφθεί ότι η λύση που συνέστησε εξυπηρετούσε και τα παράλληλα, συγκρουόμενα συμφέροντά του, ζημιώνοντας είτε το υποκείμενο των δεδομένων είτε, τελικά τον οργανισμό, τότε ιδρύεται ένας δίκαιος λόγος για την αντικατάστασή του. Από μόνη της πάντως η εκτίμηση περί πιθανής σύγκρουσης συμφερόντων δεν συνιστά περίπτωση παράβασης διατάξεων της νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων. Η νομοθετική παρέμβαση αφορά το προληπτικό στάδιο, ώστε να αποτραπεί η συνθήκη που ευνοεί την σύγκρουση συμφερόντων⁶³.

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΥΠΔ

Τα καθήκοντα του ΥΠΔ μνημονεύονται σε πέντε υποπαραγράφους στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων και στην Οδηγία (ΕΕ) 2016/680. Και στα δύο νομοθετήματα ακολουθείται ενδεικτική απαρίθμηση: «[ο] [ΥΠΔ] έχει τα ακόλουθα καθήκοντα:[...]. Αντίθετα στον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001 δεν ακολουθείται τέτοια ενδεικτική διατύπωση για τα καθήκοντα των κοινοτικών ΥΠΔ προκειμένου να μπορούν να ανατεθούν σε αυτούς και άλλα καθήκοντα, πάντα στο πλαίσιο της ανεξάρτητης διασφάλισης της εφαρμογής των κανόνων προστασίας προσωπικών δεδομένων.

Ένας κανόνας που αφορά γενικά στην εκτέλεση των καθηκόντων του ΥΠΔ περιλαμβάνεται στην παρ. 2 του άρθρου 39 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων. Σύμφωνα με αυτή τη διάταξη, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο ΥΠΔ «λαμβάνει δεόντως υπόψη τον κίνδυνο που συνδέεται με τις πράξεις επεξεργασίας συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας»⁶⁴.

Το εν λόγω άρθρο υπενθυμίζει ουσιαστικά μια γενική αρχή της κοινής λογικής, η οποία σχετίζεται ενδεχομένως με πολλές πτυχές των καθημερινών εργασιών που επιτελεί ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων. Απαιτεί, κατ' ουσίαν, από τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων να ιεραρχούν τις δραστηριότητές τους κατά σειρά προτεραιότητας και να επικεντρώνονται στα ζητήματα που εγκυμονούν σοβαρότερους κινδύνους για την προστασία των δεδομένων. Αυτό δεν σημαίνει μεν ότι θα πρέπει να παραμελούν την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των πράξεων επεξεργασίας δεδομένων που παρουσιάζουν συγκριτικά χαμηλότερο επίπεδο κινδύνου, υποδεικνύει όμως ότι θα πρέπει να εστιάζουν πρώτιστα στους τομείς υψηλού κινδύνου.

Αυτή η επιλεκτική και ρεαλιστική προσέγγιση θα βοηθήσει λογικά τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων να συμβουλεύουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας ποια μεθοδολογία να χρησιμοποιήσει κατά τη διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων,

⁶³ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 130-131

⁶⁴ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 135

σε ποιους τομείς θα πρέπει να διενεργηθεί εσωτερικός ή εξωτερικός έλεγχος για την προστασία των δεδομένων, ποιες δραστηριότητες εσωτερικής κατάρτισης θα πρέπει να παρασχεθούν στο προσωπικό ή στα διοικητικά στελέχη που είναι υπεύθυνα για δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων, και σε ποιες πράξεις επεξεργασίας θα πρέπει να διαθέσει περισσότερο χρόνο και πόρους⁶⁵.

4.1 Ενημερωτικός και συμβουλευτικός ρόλος

Ο ΥΠΔ ενημερώνει και συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία και τους υπαλλήλους που επεξεργάζονται τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό και από άλλες διατάξεις της Ένωσης ή του κράτους μέλους σχετικά με την προστασία δεδομένων (άρθρο 39 παρ.1 στοιχείο α' ΓΚΠΔ).

Σε ό,τι αφορά τις αρχές επιβολής του νόμου, προβλέπεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας αναθέτει στον ΥΠΔ να ενημερώνει και να συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τους υπαλλήλους που διενεργούν επεξεργασία για τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης ή των κρατών μελών σχετικά με την προστασία των δεδομένων (άρθρο 34 παρ. 1 στοιχείο α' Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680).

Ο ΥΠΔ προκειμένου να ενημερώσει και να συμβουλεύσει έγκυρα και έγκαιρα, θα πρέπει ο ίδιος να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στην προστασία προσωπικών δεδομένων. Κυρίως θα πρέπει να παρακολουθεί και να καταγράφει:

- τις αποφάσεις και οδηγίες που εκδίδονται από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και εν γένει τον τρόπο με τον οποίο δρα η Αρχή εφαρμόζοντας τις ελεγκτικές και κυρωτικές αρμοδιότητές της (www.dpa.gr)
- τις γνωμοδοτήσεις της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29, η οποία μετεξελίσσεται σε Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, ώστε να ενημερώνεται για την ενιαία ευρωπαϊκή ερμηνεία των όρων και των κανόνων που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό
- τα κείμενα που δημοσιεύει ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων, ο οποίος επίσης ασχολείται εντατικά με την πρακτική εφαρμογή κανόνων προστασίας δεδομένων από τους ΥΠΔ της ΕΕ (www.edps.europa.eu)
- τις δημοσιεύσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής της Σύμβασης 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των ατόμων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων
- τη νομολογία των εθνικών δικαστηρίων, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως δημοσιεύεται και σχολιάζεται σε βάσεις δεδομένων και σε επιστημονικά περιοδικά.

Ο ΥΠΔ πρέπει επίσης να παρακολουθεί ημερίδες, συνέδρια και σεμινάρια που διοργανώνονται σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων, κάτι που προβλέπεται και από το θεσμικό πλαίσιο, το οποίο επιβάλλει στην οντότητα που θητεύει να του παρέχει επαρκείς πόρους «για τη διατήρηση της εμπειρογνώσιας του».

4.1.1 Περιεχόμενο καθήκοντος ενημέρωσης

Το περιεχόμενο του ενημερωτικού και συμβουλευτικού ρόλου που ασκεί ο ΥΠΔ θα πρέπει να αφορά τουλάχιστον τις εξής υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος:

⁶⁵ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 25, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

α) Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Ο ΥΠΔ οφείλει να ενημερώσει τον οργανισμό για τους κανόνες που διέπουν τις αρχές της συλλογής και επεξεργασίας και συγκεκριμένα την «αρχή της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας των δεδομένων», την αρχή του «περιορισμού του σκοπού», την αρχή της «ελαχιστοποίησης των δεδομένων», την αρχή του «περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης των δεδομένων», την αρχή της «ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας», την αρχή της «λογοδοσίας», καθώς και την ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τα ανωτέρω, όπως αυτά κατοχυρώνονται από το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ και από το άρθρο 5 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680. Επίσης ο ΥΠΔ πρέπει να ενημερώνει και για τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις προστασίας προσωπικών δεδομένων, όπως για τις υποχρεώσεις του Ν. 2472/1997 και της λουιτής ελληνικής νομοθεσίας⁶⁶.

β) Νομιμότητα της επεξεργασίας

Ο ΥΠΔ οφείλει να ενημερώσει τον οργανισμό για τις περιοριστικά απαριθμούμενες περιστάσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η επεξεργασία των δεδομένων. Προκειμένου λοιπόν η επεξεργασία να είναι σύνομη πρέπει να συντρέχει τουλάχιστον μία από τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 5 («Προϋποθέσεις της επεξεργασίας») του Ν. 2472/1997.

γ) Προϋποθέσεις για συγκατάθεση

Ο ΥΠΔ οφείλει να ενημερώσει για τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπουν τα άρθρα 7 και 8 του ΓΚΠΔ για τη νόμιμη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων.

δ) Ευαίσθητα δεδομένα-ειδικές κατηγορίες δεδομένων

Ο ΥΠΔ οφείλει να ενημερώσει για τις απαγορεύσεις επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων και για τις περιπτώσεις που επιτρέπεται η επεξεργασία τους⁶⁷.

ε) Υποχρέωση γνωστοποίησης όσον αφορά τη διόρθωση ή τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή τον περιορισμό της επεξεργασίας

Ο ΥΠΔ οφείλει επίσης να ενημερώσει και να συμβουλευτεί την οντότητα σχετικά με την νέα υποχρέωση που επιβάλλεται από το θεσμικό πλαίσιο, κατά την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας ανακοινώνει κάθε διόρθωση ή διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή περιορισμό της επεξεργασίας των δεδομένων που διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 16, το άρθρο 17 παράγραφος 1 και το άρθρο 18 σε κάθε αποδέκτη στον οποίο γνωστοποιήθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εκτός εάν αυτό αποδεικνύεται ανέφικτο ή εάν συνεπάγεται δυσανάλογη προσπάθεια. Ο υπεύθυνος

---

⁶⁶ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 136-138

⁶⁷ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 136-141

επεξεργασίας ενημερώνει το υποκείμενο δεδομένων σχετικά με τους εν λόγω αποδέκτες, εφόσον αυτό ζητηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων (άρθρο 19 ΓΚΠΔ).

στ) Ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας

Ο ΥΠΔ οφείλει να ενημερώσει σχετικά με τις διατάξεις που ρυθμίζουν την έκταση και τις προϋποθέσεις της ευθύνης του υπεύθυνου επεξεργασίας σύμφωνα με τα άρθρα 24 του ΓΚΠΔ και 19 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680.

Το καθήκον λοιπόν του ΥΠΔ είναι να ανατρέξει στις κατάλληλες πηγές πληροφόρησης (ιστοσελίδες θεσμικών οργάνων, βιβλιογραφία, βάσεις δεδομένων και επιστημονικό περιοδικό τύπο) και να εντοπίσει ποια είναι τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα, σύμφωνα με τις καλές και βέλτιστες πρακτικές που επικρατούν στον τομέα του δικαίου προστασίας προσωπικών δεδομένων. Επίσης οφείλει να ενημερώσει για την υποχρέωση σύνταξης πολιτικών προστασίας και την κατάρτιση κώδικα δεοντολογίας, ώστε να μπορεί να αποδειχθεί η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του υπεύθυνου επεξεργασίας.

ζ) Προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό και εξ ορισμού

Κεντρική αρχή του νέου θεσμικού πλαισίου προστασίας προσωπικών δεδομένων είναι ο σχεδιασμός των μέτρων, έχοντας κατά νου τις νομοθετικές διατάξεις και αρχές του κλάδου αυτού και την εφαρμογή τους ξεκινώντας από την λογική της προστασίας και όχι το αντίστροφο. Οι προστατευτικές συνθήκες – ρυθμίσεις – επιλογές πρέπει να είναι η «εργοστασιακή ρύθμιση» και μόνο εάν το άτομο επιλέγει την χαλαρότερη, προστασία, μπορεί αυτό να επιτρέπεται.

η) Περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας, εκπρόσωποι και εκτελούντες την επεξεργασία

Το ζήτημα του από κοινού καθορισμού των σκοπών και των μέσων της επεξεργασίας («από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας») ρυθμίζεται από το άρθρο 26 του Γενικού Κανονισμού και το άρθρο 21 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680. Ακόμη το ζήτημα της εκπροσώπησης του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία ρυθμίζεται από το άρθρο 27 του Γενικού Κανονισμού, και η οφειλή του ΥΠΔ να ενημερώσει τους εκτελούντες την επεξεργασία για τις υποχρεώσεις τους ρυθμίζεται από το άρθρο 28 του ΓΚΠΔ⁶⁸.

θ) Αρχεία δραστηριοτήτων επεξεργασιών

Σύμφωνα με το άρθρο 30 του ΓΚΠΔ, υποχρεούται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκπρόσωπός του να τηρούν το αρχείο δραστηριοτήτων επεξεργασίας. Κάθε εκτελών την επεξεργασία και, κατά περίπτωση, ο εκπρόσωπος του εκτελούντος την επεξεργασία τηρούν αρχείο όλων των κατηγοριών δραστηριοτήτων επεξεργασίας που διεξάγονται εκ μέρους του υπεύθυνου επεξεργασίας⁶⁹.

⁶⁸ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 146-150

⁶⁹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 154

ι) Ασφάλεια επεξεργασίας

Ο ΥΠΔ οφείλει να ενημερώσει για τις υποχρεώσεις ασφαλείας της επεξεργασίας (άρθρο 32 του Γενικού Κανονισμού και 29 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680). Λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες εξελίξεις, το κόστος εφαρμογής και τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, καθώς και τους κινδύνους διαφορετικής πιθανότητας επέλευσης και σοβαρότητας για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων (θέματα για τα οποία πρέπει να ενημερώσει ο ΥΠΔ), ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία εφαρμόζουν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται το κατάλληλο επίπεδο ασφαλείας έναντι των κινδύνων.

ια) Γνωστοποίηση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Αρχή

Ο ΥΠΔ οφείλει να ενημερώσει ότι σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποιεί αμελλητί και, αν είναι δυνατό, εντός 72 ωρών από τη στιγμή που αποκτά γνώση του γεγονότος την παραβίαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Αρχή, εκτός εάν η παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν ενδέχεται να προκαλέσει κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Όταν η γνωστοποίηση στην Αρχή δεν πραγματοποιείται εντός 72 ωρών, συνοδεύεται από αιτιολόγηση για την καθυστέρηση. Ο εκτελών την επεξεργασία ενημερώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας αμελλητί, μόλις αντιληφθεί παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 33 ΓΚΠΔ, άρθρο 30 Οδηγίας (ΕΚ) 2016/680⁷⁰).

ιβ) Ανακοίνωση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο υποκείμενο των δεδομένων

Ο ΥΠΔ οφείλει να ενημερώσει ότι όταν η παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ενδέχεται να θέσει σε υψηλό κίνδυνο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ανακοινώνει αμελλητί την παραβίαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο υποκείμενο των δεδομένων. Στην ανακοίνωση στο υποκείμενο των δεδομένων περιγράφεται με σαφήνεια η φύση της παραβίασης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και περιέχονται τουλάχιστον οι πληροφορίες και τα μέτρα που γνωστοποιούνται στην Αρχή.

ιγ) Εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων και προηγούμενη διαβούλευση

Όταν ένα είδος επεξεργασίας, ιδίως με χρήση νέων τεχνολογιών και συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί, πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε μία εκτίμηση μπορεί να εξετάζεται ένα σύνολο παρόμοιων πράξεων επεξεργασίας οι οποίες ενέχουν παρόμοιους υψηλούς κινδύνους. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη γνώμη του ΥΠΔ, εφόσον έχει οριστεί, κατά τη διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων⁷¹.

⁷⁰ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 157-158

⁷¹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 160-161

ιδ) Διασυνοριακή διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς

Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων ενημερώνει τον οργανισμό ότι η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό μπορεί να πραγματοποιηθεί εφόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποφασίσει ότι διασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας από την τρίτη χώρα, από έδαφος ή από έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους τομείς στην εν λόγω τρίτη χώρα ή από τον εν λόγω διεθνή οργανισμό. Για μια τέτοια διαβίβαση δεν απαιτείται ειδική άδεια. Ο ΥΠΔ οφείλει να παρακολουθεί, μέσα από τον επίσημο διαδικτυακό τόπο της ΕΕ, εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημοσιεύσει τέτοια απόφαση για τις χώρες προς τις οποίες προτίθεται να αποστείλει τα δεδομένα ο οργανισμός. Κατά το άρθρο 9 του Ν. 2472/1997, σε τρίτη χώρα για την οποία δεν υπάρχει απόφαση επάρκειας, η διαβίβαση επιτρέπεται κατόπιν άδειας της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

4.1.2 Τρόποι εκπλήρωσης καθήκοντος

Ο ΥΠΔ έχει μεγάλη διακριτική ευχέρεια για τον τρόπο με τον οποίο ασκεί αυτή την ανωτέρω ενημερωτική και συμβουλευτική αρμοδιότητα του. Πηγή έμπνευσης για τον τρόπο με τον οποίο ο ΥΠΔ θα ασκήσει αυτό το καθήκον του μπορούν να αποτελέσουν τα έγγραφα βέλτιστων πρακτικών για τους κοινοτικούς ΥΠΔ που έχουν κι αυτοί την ίδια ενημερωτική και συμβουλευτική αρμοδιότητα.

Στο έγγραφό του για τον ρόλο των υπεύθυνων προστασίας δεδομένων, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων αναφέρει ότι η ευαισθητοποίηση αυτή μπορεί να υλοποιηθεί με ενημερωτικά σημειώματα προς τους εργαζομένους με διοργάνωση σεμιναρίων, με την δημιουργία μιας ιστοσελίδας και με την ανάπτυξη όρων σεβασμού ιδιωτικότητας.

Στα «Επαγγελματικά πρότυπα για τους ΥΠΔ που υπηρετούν στα θεσμικά όργανα της ΕΕ κατά τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001», το Δίκτυο υπεύθυνων προστασίας δεδομένων αναφέρει ως βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την ενημέρωση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του προσωπικού του:

- τη διοργάνωση εκπαιδευτικών ημερίδων σε τακτική βάση, προκειμένου να ανανεώνονται και να επικαιροποιούνται οι γνώσεις και για την διασφάλιση ότι οι νεόφερτοι υπάλληλοι έχουν ενημερωθεί
- τη σύνταξη γραπτών κατευθυντήριων οδηγιών για την προστασία δεδομένων
- την παρουσία του ΥΠΔ σε συνεδριάσεις μελών της διοίκησης, σε τακτική βάση, τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο, προκειμένου να ενημερώνει για το βαθμό συμμόρφωσης με την προστασία δεδομένων
- τη δημιουργία ενός εσωτερικού διαδικτυακού τόπου για την προστασία δεδομένων στον οργανισμό, όπου θα περιλαμβάνονται κατευθυντήριες οδηγίες και συμβουλές για την προστασία δεδομένων, εκθέσεις διασφάλισης ποιότητας δεδομένων, οι περιοδικές εκθέσεις του ΥΠΔ και άλλα στοιχεία που μπορεί να είναι χρήσιμα για τον υπεύθυνο επεξεργασίας και το προσωπικό του οργανισμού
- τη σύνταξη των άρθρων και εκθέσεων για το εσωτερικό ενημερωτικό δελτίο (newsletter) του οργανισμού
- τη σύνταξη σύντομων ενημερωτικών εγχειριδίων, φακέλων κ.τ.λ.
- εάν δικαιολογείται από το μέγεθος του οργανισμού, ο ΥΠΔ μπορεί να ενθαρρύνει τη δημιουργία δικτύου τοπικών υπεύθυνων προστασίας δεδομένων.
- την έκδοση σε τακτά χρονικά διαστήματα εκθέσεων ως προς την κατάσταση συμμόρφωσης.

Επιπλέον, κατά τα «Επαγγελματικά πρότυπα», ο ΥΠΔ είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση ότι τα υποκείμενα των δεδομένων είναι ενημερωμένα σχετικά με τα δικαιώματά τους. Βέλτιστες πρακτικές για την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων είναι:

-η δημιουργία ενός διαδικτυακού τύπου προστασίας προσωπικών δεδομένων που περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του περιεχομένου από την προαναφερθείσα σελίδα του εσωτερικού δικτύου, εξαιρώντας μόνο στοιχεία που είναι εσωτερικής φύσεως για τον οργανισμό, όπως οι εκθέσεις διασφάλισης ποιότητας, οι αναφορές του ΥΠΔ και οι εσωτερικές οδηγίες προς το προσωπικό όσον αφορά την προστασία προσωπικών δεδομένων.

-η δημιουργία ενός φυλλαδίου για να συμπληρώσει την πληροφόρηση του υποκειμένου των δεδομένων με τα στοιχεία που αναφέρει ο Γενικός Κανονισμός (άρθρο 13 και άρθρο 14) και η Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 (άρθρο 13) για την ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων⁷².

4.2 Παρακολούθηση συμμόρφωσης

Σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχείο β), οι υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων έχουν, μεταξύ άλλων, το καθήκον να παρακολουθούν τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ. Στην αιτιολογική σκέψη 97 διευκρινίζεται περαιτέρω ότι ο ΥΠΔ «θα πρέπει να παρέχει συνδρομή στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία κατά την παρακολούθηση της εσωτερικής συμμόρφωσης προς τον παρόντα κανονισμό».

Στο πλαίσιο των καθηκόντων παρακολούθησης της συμμόρφωσης, οι υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων μπορούν συγκεκριμένα:

- να συλλέγουν πληροφορίες με σκοπό τον προσδιορισμό δραστηριοτήτων επεξεργασίας,
- να αναλύουν και να ελέγχουν τη συμμόρφωση των δραστηριοτήτων επεξεργασίας,
- να ενημερώνουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία, να τους παρέχουν συμβουλές και να εκδίδουν συστάσεις υπ' όψιν τους.

Το γεγονός ότι είναι επιφορτισμένος με το καθήκον της παρακολούθησης της συμμόρφωσης δεν σημαίνει ότι ο ΥΠΔ φέρει προσωπική ευθύνη σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Ο ΓΚΠΔ καθιστά σαφές ότι υπεύθυνος να «εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό» (άρθρο 24 παράγραφος 1) είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, και όχι ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων. Η συμμόρφωση με τους κανόνες προστασίας των δεδομένων είναι εταιρική ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας, και όχι του ΥΠΔ⁷³.

Πέρα απ' όσα αναφέρονται ανωτέρω, η «παρακολούθηση της συμμόρφωσης» και η «συνδρομή» του οργανισμού για την «εσωτερική συμμόρφωση» δεν εξειδικεύονται στις νομοθετικές διατάξεις. Πιο διαφωτιστική είναι η σχετική ανάλυση των κειμένων που εισηγούνται καλές πρακτικές για την εφαρμογή αυτών των καθηκόντων. Η παρακολούθηση της συμμόρφωσης επιβάλλει και την

⁷² Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 163-165

⁷³ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 23, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

έκφραση συμπερασμάτων. Αυτά τα συμπεράσματα δεν μπορούν παρά να εκτίθενται ως μέρος συστάσεων του ΥΠΔ προς τους υπεύθυνους εφαρμογής της νομοθεσίας. Οι συστάσεις αυτές, για λόγους ασφαλείας, θα πρέπει να συντάσσονται εγγράφως και να υποβάλλονται στους υπεύθυνους συμμόρφωσης. Η χρήση πρωτοκόλλου αρίθμησης (π.χ. Σύσταση 1/2018 κ.τ.λ.) θα αποτελέσει μια οργανωμένη μορφή εκπλήρωσης του καθήκοντος παρακολούθησης συμμόρφωσης.

Η συμμόρφωση αφορά όχι μόνο τις υποχρεώσεις που προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο, αλλά και την ικανοποίηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων που περιλαμβάνονται σε αυτό. Εάν τα υποκείμενα των δεδομένων ασκήσουν δικαιώματα προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία και αυτός δεν τα ικανοποιήσει, θα μπορούν να απευθυνθούν με καταγγελία στον ΥΠΔ. Σε αυτή την περίπτωση, ο ΥΠΔ, στο πλαίσιο του καθήκοντος του για παρακολούθηση της συμμόρφωσης, μπορεί να εξετάσει την καταγγελία και, εάν εντοπίσει προβλήματα συμμόρφωσης, να απευθύνει σύσταση για την εφαρμογή των διατάξεων. Πιο συγκεκριμένα, εάν το υποκείμενο των δεδομένων έχει ασκήσει ένα από τα δικαιώματα πρόσβασης, διαγραφής, διόρθωσης, φορητότητας, εναντίωσης κ.τ.λ. και ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν το έχει ικανοποιήσει, τότε το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ζητήσει από τον ΥΠΔ να εξετάσει τη συμμόρφωση του υπεύθυνου με τις διατάξεις για το δικαίωμα αυτό. Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων μπορεί να εξετάσει για ποιους λόγους δεν ικανοποιήθηκε το δικαίωμα ή δεν ικανοποιήθηκε εν όλω, να εξετάσει εάν η άρνηση εμπίπτει σε κάποια από τις εξαιρέσεις, να προβλέψει την εξέλιξη εάν το υποκείμενο των δεδομένων προσφύγει στην Αρχή και να εισηγηθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας την επανεξέταση του αιτήματος με σκοπό τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις⁷⁴.

α) Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων

Σύμφωνα με το δικαίωμα αυτό το υποκείμενο των δεδομένων διευκολύνεται να ελέγξει τη νομιμότητα της επεξεργασίας των δεδομένων του, αλλά και να ασκήσει τα δικαιώματα πληροφόρησης, διαγραφής και αντιτάξεως.

Το δικαίωμα εξυπηρετείται σε τέσσερα στάδια: Στο πρώτο εξετάζεται εάν λαμβάνει χώρα επεξεργασία, στο δεύτερο πως γίνεται η επεξεργασία, στο τρίτο στάδιο τι τυγχάνει επεξεργασίας και στο τέταρτο με ποιο τρόπο πραγματώνεται το δικαίωμα προσβάσεως. Σε θετική περίπτωση το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και συγκεκριμένα στις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) τους σκοπούς της επεξεργασίας,
- β) τις σχετικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- γ) τους αποδέκτες, ή τις κατηγορίες αποδεκτών στους οποίους κοινολογήθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως τους αποδέκτες σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς,
- δ) εάν είναι δυνατόν, το χρονικό διάστημα για το οποίο θα αποθηκευτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή, όταν αυτό είναι αδύνατο, τα κριτήρια που καθορίζουν το εν λόγω διάστημα,
- ε) την ύπαρξη δικαιώματος υποβολής αιτήματος στον υπεύθυνο επεξεργασίας για διόρθωση ή διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή περιορισμό της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορά το υποκείμενο των δεδομένων ή δικαιώματος αντιτάξεως στην εν λόγω επεξεργασία,
- στ) το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή,
- ζ) όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων, κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με την προέλευσή τους,

---

⁷⁴ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 174-175

η) την ύπαρξη αυτοματοποιημένης λήψεως αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της καταρτίσεως προφίλ, που προβλέπεται στο άρθρο 22 παρ. 1 και 4 του ΓΚΠΔ και, τουλάχιστον στις περιπτώσεις αυτές, σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη λογική που ακολουθείται, καθώς και τη σημασία και τις προβλεπόμενες συνέπειες της εν λόγω επεξεργασίας για το υποκείμενο των δεδομένων. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 του Κανονισμού, όταν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται για τις κατάλληλες εγγυήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Κανονισμού, σχετικά με τη διαβίβαση. Ο Κανονισμός διευκρινίζει στο άρθρο 15 παρ. 3 ότι η πρόσβαση συνίσταται στην υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας να παρέχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Για επιπλέον αντίγραφα που ενδέχεται να ζητηθούν από το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επιβάλει την καταβολή εύλογου τέλους για διοικητικά έξοδα. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλει το αίτημα με ηλεκτρονικά μέσα και εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό, η ενημέρωση παρέχεται σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως. Διευκρινίζεται, ωστόσο, στο άρθρο 15 παρ. 4 του Κανονισμού ότι το δικαίωμα στη λήψη αντιγράφου δεν επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων⁷⁵.

β) Δικαίωμα διόρθωσης

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του ΓΚΠΔ το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τη διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν καθώς επίσης και την συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων. Έχοντας υπ' όψιν τους σκοπούς της επεξεργασίας, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει τη συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω συμπληρωματικής δηλώσεως⁷⁶.

γ) Δικαίωμα διαγραφής (λήθης)

Ο Κανονισμός θετικοποιεί στο άρθρο 17 ένα προϋπάρχον δικαίωμα διαγραφής, το λεγόμενο δικαίωμα στη λήθη, ταυτίζοντας εσφαλμένα την έννοια της λήθης με αυτή της διαγραφής. Προϋποθέσεις για την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος είναι:

- α) Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι πλέον απαραίτητα σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία (αρχή του σκοπού),
- β) το υποκείμενο των δεδομένων ανακαλεί τη συγκατάθεση επί της οποίας βασίζεται η επεξεργασία και δεν υπάρχει άλλη νομική βάση για την επεξεργασία (συγκατάθεση),
- γ) το υποκείμενο των δεδομένων αντιτίθεται στην επεξεργασία και δεν υπάρχουν επιτακτικοί και νόμιμοι λόγοι για την επεξεργασία (αντίταξη),

---

⁷⁵ Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 68-70

⁷⁶ Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 73

δ) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβλήθηκαν σε επεξεργασία παράνομα (νομιμότητα επεξεργασίας),

ε) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να διαγραφούν, ώστε να τηρηθεί νομική υποχρέωση βάσει του ενωσιακού δικαίου ή του δικαίου κράτους μέλους, στην οποία υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας νομοθετική υποχρέωση και

στ) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν συλλεχθεί σε σχέση με την προσφορά υπηρεσιών της κοινωνίας πληροφοριών (ψηφιακή επεξεργασία). Εάν πληρούται μια από τις ανωτέρω προϋποθέσεις ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται σε διαγραφή χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και χωρίς να απαιτείται η επίκληση κάποιας ζημίας εκ μέρους του υποκειμένου των δεδομένων, κατ' ορθότερη άποψη κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου των δεδομένων⁷⁷.

δ) Δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 18 και το άρθρο 4 παρ. 3 του Κανονισμού το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να εξασφαλίζει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας τον περιορισμό της επεξεργασίας, όταν

α) η ακρίβεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αμφισβητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, για χρονικό διάστημα που επιτρέπει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να επαληθεύσει την ακρίβεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, β) η επεξεργασία είναι παράνομη και το υποκείμενο των δεδομένων αντιτάσσεται στη διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ζητεί αντ' αυτής, τον περιορισμό της χρήσεώς τους, γ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν χρειάζεται πλέον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της επεξεργασίας, αλλά τα δεδομένα αυτά απαιτούνται από το υποκείμενο των δεδομένων για τη θεμελίωση, την άσκηση ή την υποστήριξη νομικών αξιώσεων, δ) το υποκείμενο των δεδομένων έχει αντιρρήσεις για την επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1 του Κανονισμού, εν αναμονή της επαληθεύσεως του κατά πόσον οι νόμιμοι λόγοι του υπεύθυνου επεξεργασίας υπερिशύουν έναντι των λόγων του υποκειμένου των δεδομένων⁷⁸.

ε) Δικαίωμα φορητότητας των δεδομένων

Με βάση λοιπόν το άρθρο 20 του Κανονισμού δίνεται στο υποκείμενο των δεδομένων η δυνατότητα να λαμβάνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν (όχι γενικές και αόριστες πληροφορίες) και που έχει παράσχει σε υπεύθυνο επεξεργασίας (όχι αποκλειστικά και μόνο σε διαδικτυακές υπηρεσίες ή εφαρμογές, όπως προβλεπόταν κατά την αρχική εκδοχή του σχετικού άρθρου), σε δομημένο, κοινώς χρησιμοποιούμενο και αναγνώσιμο από μηχανήματα διαλειτουργικό μορφότυπο, και να τα διαβιβάζει χωρίς αντίρρηση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας σε άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας όταν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διενεργείται με αυτοματοποιημένα μέσα. Το εν λόγω δικαίωμα πρέπει να εφαρμόζεται σε περίπτωση που το υποκείμενο των δεδομένων παρέσχε τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με τη συγκατάθεσή του ή

---

⁷⁷ Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 75

⁷⁸ Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 87

εάν η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση συμβάσεως και δεν πρέπει να εφαρμόζεται όταν η επεξεργασία βασίζεται σε άλλη νομική βάση πλην συγκαταθέσεως ή συμβάσεως. Από τη φύση του το δικαίωμα αυτό δεν προορίζεται να ασκείται κατά υπεύθυνων επεξεργασίας που επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατά την άσκηση των δημόσιων καθηκόντων τους. Δεν είναι συνεπώς εφαρμοστέο, όταν η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με νομική υποχρέωση στην οποία υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας⁷⁹.

στ) Δικαίωμα εναντίωσης

Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 21 του Κανονισμού. Το δικαίωμα εναντίωσης διαφέρει από το δικαίωμα ανακλήσεως της συγκαταθέσεως (άρθρο 7 παρ. 3 του ΓΚΠΔ), καθώς η εναντίωση αναφέρεται σε νόμιμη επεξεργασία δεδομένων, ενώ η ανάκληση έχει να κάνει με την «απόσυρση» της παρεχόμενης συγκαταθέσεως.

Συγκεκριμένα το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να αντιτάσσεται, ανά πάσα στιγμή και για λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του, στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, η οποία βασίζεται στο άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. Έ (καθήκον που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον) ή στ' (ύπαρξη έννομου συμφέροντος), περιλαμβανομένης της καταρτίσεως προφίλ βάσει των εν λόγω διατάξεων. Τα δεδομένα πρέπει να αφορούν στο συγκεκριμένο υποκείμενο που αντιτάσσεται. Ως εκ τούτου, το υποκείμενο δεν νομιμοποιείται να εναντιωθεί στην επεξεργασία δεδομένων τρίτων, εκτός εάν πρόκειται για δεδομένα πολλαπλής χρήσεως, όπως είναι τα γενετικά δεδομένα. Υπό αυτή την έννοια, μπορεί κάποιος να αντιταχθεί στην επεξεργασία δεδομένων του θανάτου γονέως του, καθώς τα δεδομένα φανερώνουν και δικά του χαρακτηριστικά.

Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 21 αναφέρεται στην επεξεργασία για διαφημιστικούς σκοπούς, ορίζοντας, ότι εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησεως, το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να αντιταχθεί ανά πάσα στιγμή στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν για την εν λόγω εμπορική προώθηση, περιλαμβανομένης της καταρτίσεως προφίλ, εάν σχετίζεται με αυτήν την απευθείας εμπορική προώθηση.

Το αργότερο κατά την πρώτη επικοινωνία με το υποκείμενο των δεδομένων, το δικαίωμα που αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 2 κοινοποιείται ρητώς στο υποκείμενο των δεδομένων και περιγράφεται με σαφήνεια και χωριστά από οποιαδήποτε άλλη πληροφορία.

Στο πλαίσιο της χρήσεως υπηρεσιών της κοινωνίας πληροφοριών και με την επιφύλαξη της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ασκεί το δικαίωμά του να αντιταχθεί με αυτοματοποιημένα μέσα τα οποία χρησιμοποιούν τεχνικές προδιαγραφές.

Τέλος η έκτη παράγραφος του άρθρου αναφέρεται στην εναντίωση για την επιστημονική ή ιστορική έρευνα. Όταν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται επεξεργασία για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς κατά το άρθρο 89 παρ. 1 το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να αντιταχθεί, για λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του,

⁷⁹ Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 89-90

στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, εκτός εάν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που ασκείται για λόγους δημόσιου συμφέροντος⁸⁰.

ζ) Αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ

Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν ή το επηρεάζει σημαντικά με παρόμοιο τρόπο⁸¹.

4.3 Εκτίμηση Αντικτύπου

Ο ΥΠΔ έχει ως καθήκον να παρέχει συμβουλές, όταν ζητείται, όσον αφορά την εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων και να παρακολουθεί την υλοποίησή της (άρθρο 39 παρ. 1 γ του ΓΚΠΔ και άρθρο 34 στοιχείο γ της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680).

Όταν ένα είδος επεξεργασίας, ιδίως με χρήση νέων τεχνολογιών και συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί, πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε μία εκτίμηση μπορεί να εξετάζεται ένα σύνολο παρόμοιων πράξεων επεξεργασίας, οι οποίες ενέχουν παρόμοιους υψηλούς κινδύνους. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη γνώμη του ΥΠΔ, εφόσον έχει οριστεί, κατά τη διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων.

Η Αρχή καταρτίζει και δημοσιοποιεί κατάλογο με τα είδη των πράξεων επεξεργασίας που υπόκεινται στην απαίτηση για διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων. Η Αρχή ανακοινώνει τον εν λόγω κατάλογο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων. Η Αρχή δύναται επίσης να καταρτίζει και να δημοσιοποιεί κατάλογο με τα είδη των πράξεων επεξεργασίας για τα οποία δεν απαιτείται εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων. Η Αρχή ανακοινώνει τον εν λόγω κατάλογο στο Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων.

Η συμμόρφωση με εγκεκριμένους κώδικες δεοντολογίας από τους σχετικούς υπεύθυνους επεξεργασίας ή εκτελούντες την επεξεργασία λαμβάνεται δεόντως υπόψη κατά την εκτίμηση αντικτύπου των πράξεων επεξεργασίας που εκτελούνται από τους εν λόγω υπεύθυνους ή εκτελούντες την επεξεργασία, ιδίως για τους σκοπούς εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων. Όπου ενδείκνυται, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη γνώμη των υποκειμένων των δεδομένων ή των εκπροσώπων τους για τη σχεδιαζόμενη επεξεργασία, με την επιφύλαξη της προστασίας εμπορικών ή δημόσιων συμφερόντων ή της ασφάλειας των πράξεων επεξεργασίας. Όταν η επεξεργασία έχει νομική βάση στο δίκαιο της Ένωσης ή στο δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος

⁸⁰ Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 102-106

⁸¹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 181-182

επεξεργασίας, το εν λόγω δίκαιο ρυθμίζει την εκάστοτε συγκεκριμένη πράξη επεξεργασίας ή σειρά πράξεων και έχει διενεργηθεί ήδη εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων ως μέρος γενικής εκτίμησης αντικτύπου στο πλαίσιο της έγκρισης της εν λόγω νομικής βάσης, τα παραπάνω δεν εφαρμόζονται, εκτός εάν τα κράτη μέλη κρίνουν απαραίτητη τη διενέργεια της εν λόγω εκτίμησης πριν από τις δραστηριότητες επεξεργασίας. Όπου απαιτείται, ο υπεύθυνος επεξεργασίας προβαίνει σε επανεξέταση για να εκτιμήσει εάν η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διενεργείται σύμφωνα με την εκτίμηση αντικτύπου στην προστασία δεδομένων τουλάχιστον όταν μεταβάλλεται ο κίνδυνος που θέτουν οι πράξεις επεξεργασίας⁸².

Σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 1, είναι καθήκον του υπευθύνου επεξεργασίας, και όχι του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, να διενεργεί εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων. Ο ΥΠΔ μπορεί, πάντως, να διαδραματίσει πολύ σημαντικό και χρήσιμο ρόλο στο πλαίσιο αυτό παρέχοντας συνδρομή στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 2, το οποίο ακολουθεί την αρχή της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό, ο υπεύθυνος επεξεργασίας «ζητεί τη γνώμη» του υπευθύνου προστασίας δεδομένων κατά τη διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχείο γ), ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων έχει, μεταξύ άλλων, το καθήκον να «παρέχει συμβουλές, όταν ζητείται, όσον αφορά την εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων και παρακολουθεί την υλοποίησή της σύμφωνα με το άρθρο 35».

Η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά να ζητεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας τη γνώμη του υπευθύνου προστασίας δεδομένων για ζητήματα όπως, ενδεικτικά, τα ακόλουθα :

-εάν πρέπει ή όχι να διενεργήσει εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων

-ποια μεθοδολογία πρέπει να ακολουθήσει κατά τη διενέργεια της εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων,

-εάν πρέπει να διενεργήσει την εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων εσωτερικά ή να την αναθέσει σε εξωτερικό συνεργάτη,

-τι εγγυήσεις (περιλαμβανομένων των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων) πρέπει να εφαρμόσει προκειμένου να μετριαστούν οι κίνδυνοι για τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων,

-εάν διενεργήθηκε σωστά ή όχι η εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων και εάν τα συμπεράσματά της (σχετικά με το εάν θα δοθεί ή όχι συνέχεια στην επεξεργασία και τι εγγυήσεις θα εφαρμοστούν) είναι σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ.

Αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας διαφωνεί με τις συμβουλές του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, τότε στα έγγραφα της εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων θα πρέπει να καταγραφούν γραπτώς οι λόγοι για τους οποίους δεν λήφθηκαν υπόψη οι συμβουλές.

Η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά περαιτέρω ο υπεύθυνος επεξεργασίας να περιγράφει συνοπτικά αλλά με σαφήνεια, για παράδειγμα στη σύμβαση του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, αλλά και στις πληροφορίες που παρέχονται στους υπαλλήλους, τη διοίκηση (και άλλους ενδιαφερόμενους, κατά περίπτωση), τα ακριβή καθήκοντα του ΥΠΔ και το πεδίο εφαρμογής τους, συγκεκριμένα δε σε σχέση με τη διενέργεια της εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων⁸³.

⁸² Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 182-184

⁸³ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 24, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

Η ομάδα του άρθρου 29 έχει δημοσιεύσει επίσης το έγγραφο «κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ)» και για τον καθορισμό περί του «ποια επεξεργασία ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» κατά την έννοια του Κανονισμού 2016/679» (WP 248)⁸⁴.

4.4 Συνεργασία με την εποπτική αρχή και λειτουργία σημείου επικοινωνίας

Σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχεία δ) και ε), ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων θα πρέπει να «συνεργάζεται με την εποπτική αρχή» και να «ενεργεί ως σημείο επικοινωνίας για την εποπτική αρχή για ζητήματα που σχετίζονται με την επεξεργασία, περιλαμβανομένης της προηγούμενης διαβούλευσης που αναφέρεται στο άρθρο 36, και να πραγματοποιεί διαβουλεύσεις, ανάλογα με την περίπτωση, για οποιοδήποτε άλλο θέμα».

Τα εν λόγω καθήκοντα αναφέρονται ουσιαστικά στον «μεσολαβητικό» ρόλο του υπευθύνου προστασίας δεδομένων που αναφέρεται στην εισαγωγή των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών. Ο ΥΠΔ ενεργεί ως σημείο επικοινωνίας προκειμένου να διευκολύνει την πρόσβαση της εποπτικής αρχής στα έγγραφα και τις πληροφορίες που σχετίζονται με την επιτέλεση των καθηκόντων του άρθρου 57, καθώς και με την άσκηση των εξουσιών έρευνας και των διορθωτικών, αδειοδοτικών και συμβουλευτικών εξουσιών του άρθρου 58. Όπως προαναφέρεται, ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων δεσμεύεται από την τήρηση του απορρήτου ή της εμπιστευτικότητας σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων του, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους (άρθρο 38 παράγραφος 5). Η υποχρέωση τήρησης του απορρήτου/της εμπιστευτικότητας δεν σημαίνει, πάντως, ότι ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων απαγορεύεται να επικοινωνήσει με την εποπτική αρχή και να της ζητήσει συμβουλές. Σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχείο ε), ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων μπορεί να πραγματοποιεί διαβουλεύσεις με την εποπτική αρχή, ανάλογα με την περίπτωση, για οποιοδήποτε άλλο θέμα⁸⁵.

Ωστόσο όπως έχει αναφέρει κι ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων στο έγγραφό του για τον ρόλο των ΥΠΔ, ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων δεν πρέπει να νοείται ως «πράκτορας» της Αρχής. Το ίδιο αναφέρουν και οι κοινοτικοί ΥΠΔ στο έγγραφό τους «Επαγγελματικά Πρότυπα για τους ΥΠΔ των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ που εργάζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001»:

Είναι σημαντικό ο ΥΠΔ να νοείται ως μέρος του οργανισμού και όχι ως «πράκτορας» του ΕΕΠΔ. Ωστόσο, προκειμένου ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων να διασφαλίσει με επιτυχία την συμμόρφωση εντός του οργανισμού, είναι κρίσιμης σημασίας η υποστήριξη και καλή συνεργασία με τον ΕΕΠΔ, ιδίως:

-τακτική ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών πρέπει να λαμβάνει χώρα ανάμεσα στον ΥΠΔ και τον ΕΕΠΔ

-Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων θα πρέπει να ενημερώνεται από τον ΕΕΠΔ για κάθε σκοπούμενο έλεγχο, προκειμένου να προετοιμαστεί κατάλληλα κατά την διαδικασία και για την ανταπόκριση σε τέτοιους ελέγχους

---

⁸⁴ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 186

⁸⁵ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 24-25, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

-Ο ΥΠΔ και ο ΕΕΠΔ θα πρέπει κατά κανόνα να αλληλοενημερώνονται σχετικά με τις καταγγελίες που έχουν λάβει όσον αφορά τον οργανισμό στον οποίο θητεύει ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων

Η καλή και τακτική συνεργασία με τον ΕΕΠΔ θα ενισχύσει την ικανότητα του ΥΠΔ να πετύχει τη συμμόρφωση εντός του οργανισμού του.

4.5 Διαβούλευση με την Αρχή

Πέρα από ό,τι προαναφέρθηκε για τη διαβούλευση ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη γνώμη της Αρχής πριν από την επεξεργασία, όταν η εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων υποδεικνύει ότι η επεξεργασία θα προκαλούσε υψηλό κίνδυνο ελλείψει μέτρων μετριασμού του κινδύνου από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Όταν η Αρχή φρονεί ότι η σχεδιαζόμενη επεξεργασία παραβαίνει τον Γενικό Κανονισμό, ιδίως εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει προσδιορίσει ή μετριάσει επαρκώς τον κίνδυνο, η Αρχή παρέχει γραπτώς συμβουλές στον υπεύθυνο επεξεργασίας εντός προθεσμίας μέχρι οκτώ εβδομάδων από την παραλαβή του αιτήματος διαβούλευσης, και, όπου απαιτείται, στον εκτελούντα την επεξεργασία, ενώ δύναται να χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε από τις αρμοδιότητές της. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά έξι εβδομάδες, λόγω της πολυπλοκότητας που χαρακτηρίζει τη σχεδιαζόμενη επεξεργασία. Η Αρχή ενημερώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας και όπου απαιτείται, τον εκτελούντα την επεξεργασία για την εν λόγω παράταση εντός ενός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος διαβούλευσης, καθώς και για τους λόγους της καθυστέρησης. Οι εν λόγω προθεσμίες μπορούν να αναστέλλονται έως ότου η Αρχή λάβει τις πληροφορίες που ζήτησε για τους σκοπούς της διαβούλευσης. Κατά τη διαβούλευση με την Αρχή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει στην εποπτική αρχή:

α) Κατά περίπτωση, τις αντίστοιχες αρμοδιότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας, των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία που συμμετέχουν στις εργασίες ιδίως όσον αφορά επεξεργασία εντός ομίλου επιχειρήσεων,

β) τους σκοπούς και τα μέσα της σχεδιαζόμενης επεξεργασίας,

γ) τα μέτρα και τις εγγυήσεις για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό,

δ) κατά περίπτωση, τα στοιχεία επικοινωνίας του ΥΠΔ,

ε) την εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων που προβλέπεται στο άρθρο 35, και

στ) κάθε άλλη πληροφορία που ζητεί η εποπτική αρχή.

Τα κράτη μέλη ζητούν τη γνώμη της Αρχής κατά την εκπόνηση προτάσεων νομοθετικών μέτρων προς θέσπιση από τα εθνικά κοινοβούλια ή κανονιστικών μέτρων που βασίζονται σε τέτοια νομοθετικά μέτρα, τα οποία αφορούν την επεξεργασία.

Κατά παρέκκλιση από τα ανωτέρω, το δίκαιο του κράτους μέλους μπορεί να απαιτεί από τους υπεύθυνους επεξεργασίας να διαβουλεύονται και να λαμβάνουν προηγούμενη άδεια από την Αρχή σε σχέση με την επεξεργασία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την εκτέλεση καθήκοντος που ασκείται

από τον εν λόγω υπεύθυνο προς το δημόσιο συμφέρον, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας σε σχέση με την κοινωνική προστασία και τη δημόσια υγεία⁸⁶.

Τέλος σε ό,τι αφορά τα αρχεία δραστηριοτήτων παρότι όπως προαναφέρθηκε η τήρησή τους είναι ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, και όχι του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, μπορεί κάλλιστα ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία να αναθέτει στον ΥΠΔ το καθήκον να τηρεί τα αρχεία των πράξεων επεξεργασίας για τις οποίες είναι υπεύθυνος ο ένας ή ο άλλος. Τα εν λόγω αρχεία θα πρέπει να θεωρούνται ως ένα από τα εργαλεία που επιτρέπουν στον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων να επιτελεί δύο από τα καθήκοντά του, ήτοι την παρακολούθηση της συμμόρφωσης, και την ενημέρωση και παροχή συμβουλών στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία⁸⁷.

ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΔ

5.1 Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος

Η διαδικασία ανάθεσης καθηκόντων εξειδικευμένου τύπου όπως αυτά ενός ΥΠΔ είναι διαφορετική στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Μολονότι οι διατάξεις του ΓΚΠΔ και της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 είναι κοινές για τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, εναπόκειται ένα πεδίο εκτίμησης και στον κοινό νομοθέτη να επιχειρήσει την ειδικότερη ρύθμιση των κανόνων ορισμού του ΥΠΔ. Δεν αποκλείεται άλλωστε και η επιβολή ορισμού ΥΠΔ από την εθνική νομοθεσία σε περιπτώσεις που αυτό δεν είναι υποχρεωτικό από το ενωσιακό δίκαιο: Σε αυτή την περίπτωση όμως, ο ορισμός, η θέση και τα καθήκοντα του ΥΠΔ ασκούνται από τις διατάξεις για τους υποχρεωτικούς- κατά το ενωσιακό δίκαιο- ΥΠΔ.

Στο δημόσιο τομέα, η διαδικασία θα πρέπει να εκκινήσει με την δημοσίευση μιας πρόσκλησης ενδιαφέροντος και το έγγραφο αυτό, το οποίο θα πρέπει να εκδίδεται από το πρόσωπο που έχει εξουσία υπογραφής, θα πρέπει να αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του φορέα, καθώς και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» (Ν. 3861/2010). Στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα πρέπει να διευκρινίζεται κατά πόσον αυτή αφορά ανάθεση πρόσθετων καθηκόντων ή ανάθεση νέων καθηκόντων, εάν δηλαδή ο ΥΠΔ θα είναι πλήρους ή μερικής απασχόλησης ως προς τα συγκεκριμένα καθήκοντά του για την προστασία δεδομένων. Δεν θα πρέπει επίσης να ζητούνται περισσότερα προσόντα από όσα ορίζει το θεσμικό πλαίσιο. Η συμπερίληψη στην πρόσκληση ενδιαφέροντος τυπικών προσόντων που αποκλείουν εν δυνάμει ΥΠΔ που θα μπορούσαν κατά το ενωσιακό δίκαιο να οδηγήσουν σε ακύρωση της διαδικασίας πρόσληψης. Τα προτεινόμενα κριτήρια επιλογής από έγγραφα «καλών πρακτικών» δεν μπορούν να αποτελέσουν όρους προκήρυξης. Λαμβάνονται υπόψη μόνο για την επιλογή.

---

⁸⁶ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 186-188

⁸⁷ Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, σελ. 34, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF

Στον ιδιωτικό τομέα, η διαδικασία για λόγους διαφάνειας, ανάλογα και με τις ισχύουσες διατάξεις σε κάθε συγκεκριμένη κατηγορία επιχειρήσεων, θα πρέπει να γνωρίζει διατυπώσεις δημοσιότητας.

Είναι κρίσιμο να διευκρινίζεται στην πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος ή στην προκήρυξη κατά πόσον ο ορισμός ΥΠΔ αφορά ανάθεση καθηκόντων σε ήδη υφιστάμενο μέλος του προσωπικού ή εάν απευθύνεται στην ελεύθερη αγορά. Ο Κανονισμός περιλαμβάνει και τις δύο δυνατότητες, αλλά σε επίπεδο δημοσιοποίησης του αιτήματος ορισμού ΥΠΔ η ορθή διοικητική πρακτική επιβάλλει να έχει ληφθεί εκ των προτέρων η σχετική απόφαση. Ο Κανονισμός για να υπερασπιστεί την επιλογή του υποχρεωτικού ορισμού του ΥΠΔ ανέχεται και τον ορισμό καθηκόντων ΥΠΔ από το υπάρχον προσωπικό. Υπάρχουν όμως ορισμένα σοβαρά όρια σε αυτή την ανοχή, τα οποία από την σχετική ανάλυση της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για τους ΥΠΔ. Είναι αυτονόητο ότι ένας μεγάλος οργανισμός του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα δεν μπορεί απλά να αναθέτει πρόσθετα καθήκοντα ΥΠΔ σε έναν υπάρχοντα εργαζόμενο, γιατί αυτό εξ ορισμού υποβαθμίζει την αυτοτέλεια της αποκεντρωμένης προστασίας δεδομένων, αλλά και εξασφαλίζει ένα μειωμένο μόνον επίπεδο δεδομένο σε σχέση με έναν ΥΠΔ πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης.

Μια σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφή προθεσμία κατάθεσης αιτήσεων και δικαιολογητικών των ενδιαφερομένων για τη θέση καθώς και σαφή στοιχεία για την καταστατική θέση του ΥΠΔ. Η απεύθυνση σε δικηγόρους θα πρέπει να συνοδεύεται και από την μνεία ότι η θέση αφορά πρόσκληση για σύναψη σύμβασης έμμισθης εντολής, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγόρων.

5.2 Αξιολόγηση υποψηφιοτήτων

Τα προσόντα που θα πρέπει να κριθούν ανάμεσα σε πολλές υποψηφιότητες είναι η εμπειρογνώσια στον τομέα του δικαίου και των πρακτικών της προστασίας προσωπικών δεδομένων, αλλά και της ικανότητας να ασκεί τα καθήκοντα του άρθρου 39 του Γενικού Κανονισμού.

Το δίλημμα που θα τίθεται θα είναι τελικά αν ο ΥΠΔ πρέπει να είναι πρόσωπο που προέρχεται από τον νομικό κλάδο ή από τον κλάδο της πληροφορικής. Είναι δεδομένο ότι η προστασία προσωπικών δεδομένων αποτελεί ένα νομικό αντικείμενο, αφού η αποστολή του ΥΠΔ δεν συνδέεται με την φυσική ασφάλεια των δεδομένων και την εποπτεία των πληροφοριακών συστημάτων, έργο που πρέπει να ασκείται από πληροφορικούς. Αντίθετα, τα καθήκοντα του άρθρου 39 του Γενικού Κανονισμού, όπως και τα αντίστοιχα που προβλέπει η Οδηγία είναι καθήκοντα που προϋποθέτουν ερμηνεία και εφαρμογή κανόνων δικαίου. Επομένως, εάν η επιλογή αφορά πρόσωπα που έχουν εμπειρογνώσια νομικού ή πληροφορικού, για την θέση του ΥΠΔ θα πρέπει να προτιμώνται τα πρώτα.

Περαιτέρω, το κεντρικό ζητούμενο στην αξιολόγηση είναι η ικανότητα του προσώπου να ασκεί τα εν λόγω καθήκοντα με ανεξαρτησία. Αυτό αποδυναμώνει εξ ορισμού υποψηφιότητες που μπορεί να προέρχονται από το εσωτερικό του οργανισμού, καθόσον οι εργαζόμενοι ήδη θα υπόκεινται στην διοικητική ιεραρχία (στον δημόσιο τομέα) ή στο διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη (στον ιδιωτικό τομέα) κι επομένως θα εκκινούν από εντελώς διαφορετική αφετηρία σε σχέση με έναν εξωτερικό υποψήφιο ΥΠΔ που δεν έχει προηγούμενες σχέσεις ή εξαρτήσεις με την διοίκηση του οργανισμού ή της επιχείρησης.

5.3 Ανάδειξη καταλληλότερου ΥΠΔ

Η αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης επιβάλλει την κατάρτιση ενός πίνακα υποψηφιοτήτων για την θέση του ΥΠΔ και την παράθεση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων που ελήφθησαν υπόψη για την ανάδειξη του καταλληλότερου προσώπου. Ο πίνακας θα πρέπει να είναι

προσβάσιμος για τα ενδιαφερόμενα άτομα, ώστε να μπορεί να εξεταστεί κατά πόσον εφαρμόστηκαν ορθά οι διατάξεις για τον ορισμό του ΥΠΔ.

5.4 Ορισμός ΥΠΔ και αναπληρωτή

Ο ορισμός του ΥΠΔ και του αναπληρωτή του θα πρέπει να διενεργείται με πράξη της ηγεσίας του δημόσιου οργανισμού ή της ιδιωτικής επιχείρησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ή το καταστατικό τους αντίστοιχα.

Η εμπειρία της εφαρμογής του θεσμού στα ευρωπαϊκά όργανα κατά την προηγούμενη δεκαετία υποδεικνύει και την ανάγκη ορισμού μιας σειράς εσωτερικών κανόνων που επιβεβαιώνουν και προσαρμόζουν –για τις ανάγκες του οργάνου ή της επιχείρησης– τις υπάρχουσες διατάξεις προστασίας προσωπικών δεδομένων, έτσι ώστε να περιγράφεται και η καταστατική θέση, οι αρμοδιότητες και οι εξουσίες του ΥΠΔ. Αυτές οι διατάξεις μπορούν να αποτελούν και μέρος της εσωτερικής πολιτικής προστασίας προσωπικών δεδομένων της οντότητας.

5.5 Ίδρυση Γραφείου

Η ίδρυση γραφείου ΥΠΔ εντός της οντότητας επιβάλλει την πρόβλεψη δαπανών και σχετικών πόρων. Ο χώρος του γραφείου του ΥΠΔ για λόγους διασφάλισης της ανεξαρτησίας του θα πρέπει να είναι διακριτός σε σχέση με γραφεία εργαζομένων ή στελεχών. Πέρα από τον αναγκαίο τεχνικό εξοπλισμό, η ίδρυση γραφείου ΥΠΔ επιβάλλει τη σχετική μνεία στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας ενός δημόσιου οργανισμού ή και την μνεία στο αντίστοιχο οργανόγραμμα μιας ιδιωτικής επιχείρησης. Η ίδρυση γραφείου συνεπάγεται επίσης τον ορισμό προσωπικού για τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΥΠΔ. Όταν ο ΥΠΔ εγκατασταθεί στο γραφείο του, μια καλή πρακτική θα ήταν να ορίσει κι ένα σύνολο κανόνων λειτουργίας του γραφείου αυτού, ώστε να είναι σαφής η σχέση του ΥΠΔ με την υπόλοιπη δομή του γραφείου αλλά και της οντότητας εντός της οποίας υπηρετεί⁸⁸.

5.6 Ενημέρωση ανθρώπινου δυναμικού

Η πράξη ορισμού του ΥΠΔ πρέπει να λάβει τη μέγιστη δυνατή δημοσιότητα στην οντότητα, δηλαδή είτε πρόκειται για δημόσια υπηρεσία είτε για ιδιωτική επιχείρηση. Το ανθρώπινο δυναμικό πρέπει να ενημερωθεί άμεσα για την ταυτότητα του ΥΠΔ, με ανακοίνωση και του βιογραφικού του σημειώματος, ώστε το πρόσωπο και οι αρμοδιότητές του να γίνουν γνωστά στους πρώτους αποδέκτες των υπηρεσιών του που θα είναι οι ίδιοι οι εργαζόμενοι της επιχείρησης.

Στη συνέχεια ο ΥΠΔ οφείλει ο ίδιος να προχωρήσει στην ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, τόσο εντός όσο και εκτός της οντότητας (π.χ. πελάτες, γενικό κοινό κ.τ.λ.), διαμορφώνοντας μια σχετική επικοινωνιακή πολιτική για να γίνει σαφές ποια δικαιώματα μπορούν να ασκηθούν με την δική του συμβολή. Κατά τις σχετικές βέλτιστες πρακτικές, η δημιουργία ιστοτόπου και ενημερωτικών φυλλαδίων θεωρούνται αναγκαίες λύσεις για την ενημέρωση των ενδιαφερομένων σχετικά με την λειτουργία και τις αρμοδιότητες του ΥΠΔ.

Η ενημέρωση του ανθρώπινου δυναμικού θα πρέπει να περιλαμβάνει και τις υποχρεώσεις που έχουν όσοι επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα, για συνεργασία με τον ΥΠΔ. Θα πρέπει δηλαδή να

⁸⁸ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 189-193

έχουν γνώση ότι στον ΥΠΔ επιτρέπεται η πρόσβαση σε κάθε πληροφορία, σε κάθε εγκατάσταση και σε κάθε σύστημα πληροφοριών, προκειμένου να διασφαλίσει συμβουλευτικά, αλλά και ανεξάρτητα, την συμμόρφωση της οντότητας με τις σχετικές διατάξεις. Η εξασφάλιση αυτής της ενημέρωσης αποτελεί ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας και όχι του ΥΠΔ.

5.7 Κανονισμός λειτουργίας

Ένας κανονισμός λειτουργίας του γραφείου του ΥΠΔ αποτελεί πρώτα εργαλείο του ίδιου του ΥΠΔ, ανεξάρτητα από τη σχετική τυχόν μνεία για τις αρμοδιότητες του ΥΠΔ σε μια επιχειρησιακή ή υπηρεσιακή πολιτική προστασίας δεδομένων. Ο κανονισμός λειτουργίας θα πρέπει να αναπαράγει τις ισχύουσες διατάξεις βάσει του Κανονισμού / της Οδηγίας και θα μπορεί επίσης να προσθέτει και ορισμένες από τις βέλτιστες πρακτικές που έχουν καταγραφεί και στις αποφάσεις προστασίας δεδομένων του ΥΠΔ των ευρωπαϊκών οργάνων. Θα μπορούσε για παράδειγμα να αναφέρεται στην ευχέρεια των καταγγελλόντων να υποβάλουν μια ανώνυμη καταγγελία, στην υποχρέωση του ΥΠΔ να παρουσιάζει ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων ή και ετήσιο πρόγραμμα εργασιών, στην ενημέρωση των υποκειμένων για την λειτουργία του ΥΠΔ ως υπεύθυνος επεξεργασίας για όσα δεδομένα επεξεργάζεται ο ίδιος στο γραφείο του κ.τ.λ.

5.8 Καταγραφή επεξεργασιών δεδομένων

Μετά από τις εργασίες υποδομής και εγκατάστασης, το πρώτο έργο που οφείλει να διεκπεραιώσει ο ΥΠΔ είναι η καταγραφή των επεξεργασιών των δεδομένων που διενεργούνται στην οντότητα που υπηρετεί. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να συναντηθεί με όλους τους εργαζόμενους και τα στελέχη της οντότητας και να καταγράψει διαδικασίες που συνιστούν συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η «σάρωση» αυτή όλου του εσωτερικού της οντότητας θέλει ιδιαίτερη προσοχή, ώστε στο στάδιο αυτό να διενεργηθεί μια άτυπη αλλά ακριβής καταγραφή που θα μπορέσει να χρησιμεύσει στη συνέχεια κατά την εκτίμηση επιπτώσεων. Στο στάδιο αυτό ο ΥΠΔ οφείλει να κερδίσει την εμπιστοσύνη των εργαζομένων και των στελεχών προκειμένου να καταγράψει όσο το δυνατόν πιο αναλυτικά γίνεται τις επεξεργασίες δεδομένων.

Υποχρεωτική είναι η γνωμοδότηση του ΥΠΔ κατά το στάδιο που ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί εκτίμηση επιπτώσεων προκειμένου να διαπιστώσει πιθανούς κινδύνους και να οργανώσει την αντιμετώπισή τους. Ρητή διάταξη προβλέπει την γνωμοδότηση του ΥΠΔ σε αυτό το στάδιο, οπότε η καταγραφή των επεξεργασιών εκ μέρους του ΥΠΔ σε αρχικό στάδιο θα αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη για τον ίδιο αλλά και για τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Απόρροια των ανωτέρω είναι ότι ο ΥΠΔ πρέπει να έχει ευχερή πρόσβαση σε όλα τα πρόσωπα, τα πληροφοριακά συστήματα, τα αρχεία δεδομένων, τα έγγραφα και τις εγκαταστάσεις της οντότητας που υπηρετεί χωρίς να μπορεί να του αντιταχθεί κανενός είδους απόρρητο⁸⁹.

5.9 Συμμετοχή σε συσκέψεις στελεχών

Ο ΥΠΔ πρέπει να έχει άμεση πρόσβαση σε συσκέψεις των στελεχών της διοίκησης του οργανισμού που υπηρετεί, προκειμένου να παρακολουθεί και τις σχεδιαζόμενες για το μέλλον επεξεργασίες δεδομένων. Η διοίκηση μπορεί να μην έχει αντιληφθεί ότι ο σχεδιασμός ενός προγράμματος για την επιχείρηση ή την δημόσια υπηρεσία θα εμπεριέχει και συλλογή προσωπικών

⁸⁹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 193-195

δεδομένων ή νέες επεξεργασίες υπαρχόντων προσωπικών δεδομένων. Η παρακολούθηση των συσκέψεων και συνεδριάσεων των οργάνων από τον ΥΠΔ μπορεί να αναδεικνύει και αυτή τη διάσταση, όπως και τις λύσεις σε τυχόν ζητήματα που μπορεί να ανακύψουν.

Αυτό σημαίνει ότι ο ΥΠΔ πρέπει να λαμβάνει έγγραφη πρόσκληση για τη συμμετοχή του στις συσκέψεις στελεχών και συνεδριάσεις των οργάνων της οντότητας στην οποία υπηρετεί, προκειμένου να είναι αποδείξιμη και η σχετική τήρηση των διατάξεων του Κανονισμού. Επίσης, αυτό σημαίνει ότι εφόσον τηρούνται πρακτικά συνεδριάσεων (π.χ. σε ένα διοικητικό συμβούλιο μιας Α.Ε. ή σε ένα δημοτικό συμβούλιο), θα πρέπει να γίνεται ρητή μνεία και στην παρουσία του ΥΠΔ ή στη μη παρουσία του παρά την πρόσκληση που του εστάλη. Η αποστολή των προσκλήσεων και η μνεία της παρουσίας ή μη του ΥΠΔ στις συνεδριάσεις των οργάνων της οντότητας θα είναι η απόδειξη ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας συμμορφώνεται με τη διάταξη του Κανονισμού και της Οδηγίας που επιβάλλει τη δέουσα συμμετοχή σε όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με την προστασία προσωπικών δεδομένων (άρθρο 38 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, άρθρο 33 παρ. 1 Οδηγίας 2016/680).

5.10 Διαδικτυακή υποδομή

Είναι αυτονόητο ότι το γραφείο του ΥΠΔ θα πρέπει να διαθέτει πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Πέρα, όμως από αυτό, ο ΥΠΔ θα πρέπει να διαθέτει και ειδικό χώρο στην επίσημη ιστοσελίδα του οργανισμού που υπηρετεί. Όπως καταγράφεται στις βέλτιστες πρακτικές για τους ΥΠΔ, καθώς και σε αποφάσεις λειτουργίας των ΥΠΔ στα ευρωπαϊκά όργανα, ο ΥΠΔ πρέπει να διαθέτει ειδικό χώρο στην επίσημη ιστοσελίδα του οργανισμού, όπου θα αναρτά πληροφορίες απαραίτητες για την ενάσκηση των καθηκόντων του, όπως είναι το καθήκον ενημέρωσης. Επίσης στην ίδια ιστοσελίδα θα μπορεί να αναρτά το ετήσιο πρόγραμμα εργασιών, καθώς και τις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλει στην ηγεσία του οργανισμού.

Η διαδικτυακή υποδομή θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης και την δυνατότητα εσωτερικής επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών, δηλαδή υποβολής ερωτημάτων και τις απαντήσεις που δίνει σε αυτά ο ΥΠΔ, ανάμεσα σε εργαζόμενους και στελέχη του οργανισμού.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό, τα στοιχεία του ΥΠΔ πρέπει να δημοσιεύονται και αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να δημοσιεύονται και στην επίσημη ιστοσελίδα του οργανισμού που υπηρετεί ο ΥΠΔ, μαζί με τη δυνατότητα απευθείας υποβολής μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε αυτόν, από κάθε ενδιαφερόμενο άτομο, όχι μόνο από εργαζόμενους του οργανισμού. Καθώς ο ΥΠΔ ορίζεται ως το σημείο επικοινωνίας της Αρχής με τον οργανισμό, η λειτουργία αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζεται και μέσα από την ιστοσελίδα του οργανισμού, για την ευχερέστερη επικοινωνία της Αρχής με τον ΥΠΔ.

Στη διαδικτυακή υποδομή περιλαμβάνεται επίσης η διαμόρφωση μιας ηλεκτρονικής φόρμας υποβολής ερωτημάτων ή καταγγελιών. Η καλή πρακτική υποδεικνύει τον προγραμματισμό μιας ειδικής σελίδας ή και εφαρμογής για κινητά τηλέφωνα, μέσα από την οποία κάθε ενδιαφερόμενο άτομο θα μπορεί να επισημάνει ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει στον ΥΠΔ. Μια εύχρηστη τέτοια φόρμα υποβολής ερωτήματος ή καταγγελίας, καθοδηγεί το ενδιαφερόμενο άτομο μέσα από μενού πολλαπλών επιλογών, ώστε το άτομο να επιλέξει ποιο δικαίωμα του θίγεται, σε ποιες συνθήκες και τι ακριβώς επιθυμεί να ενεργήσει ο ΥΠΔ για να εξυπηρετήσει το αίτημα.

5.11 Ετήσιο πρόγραμμα εργασίας

Πρωτοπόρος στην κατάρτιση ενός ετήσιου προγράμματος εργασίας αναδείχθηκε ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων. Για λόγους χρηστής διοίκησης, από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του ο ΕΕΠΔ έθετε τους στόχους που σκόπευε να επιτύχει στον τομέα της προστασίας δεδομένων, μέσα στο

εκάστοτε προσεχές έτος. Οι στόχοι σκόπευαν τόσο στην ενημέρωση του κοινού, με την διοργάνωση π.χ. ημερίδων ή εκδηλώσεων, όσο και στην αντιμετώπιση συστημικών προβλημάτων σε έναν τομέα επεξεργασίας δεδομένων για τον οποίο επρόκειτο να ακολουθήσουν έλεγχοι, καθώς και στην συμβουλευτική αρμοδιότητα ενόψει κάποιας μεγάλης νομοθετικής εξαγγελίας, οπότε προγραμματίζε την έκδοση μιας γνωμοδότησης.

Ο ΥΠΔ μπορεί αντίστοιχα να ανακοινώσει τον προγραμματισμό του στην αρχή κάθε έτους, θέτοντας συγκεκριμένους στόχους, ώστε και η διοίκηση του οργανισμού, αλλά και τα υποκείμενα των δεδομένων να γνωρίζουν τι μπορούν να αναμένουν. Οπωσδήποτε αυτό προϋποθέτει την ιεράρχηση προτεραιοτήτων, δηλαδή την καλή γνώση των προβλημάτων και αναγκών του οργανισμού στον οποίο θητεύει ο ΥΠΔ. Αποτελεί μια μορφή χάραξης πολιτικής για την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων.

Στα πρώτα βήματα της λειτουργίας του ΥΠΔ, το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας εξ ορισμού θα πρέπει να περιλαμβάνει τις θεμελιώδεις διατάξεις του κανονισμού ή της Οδηγίας. Μια πρώτη κίνηση του ΥΠΔ είναι η χαρτογράφηση των επεξεργασιών δεδομένων, ώστε να διαμορφωθεί το αρχείο επεξεργασιών που επιβάλλει ο Κανονισμός ή η Οδηγία. Παράλληλα, με την χαρτογράφηση αρχίζει η αξιολόγηση της τήρησης του κανόνα για προστασία δεδομένων από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού. Η διερεύνηση επεξεργασιών για τις οποίες μπορεί να προκύψουν ιδιαίτεροι κίνδυνοι μπορεί να εγείρει το ζήτημα της διεξαγωγής εκτίμησης επιπτώσεων, οπότε η γνώμη του ΥΠΔ ορίζεται ως αναγκαία προϋπόθεση από τις σχετικές διατάξεις. Η ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, αλλά και του υπεύθυνου επεξεργασίας για τα νέα δικαιώματα και υποχρεώσεις που ορίζει ο Κανονισμός ή η Οδηγία αποτελούν σίγουρα αποστολή του ΥΠΔ από την έναρξη της λειτουργίας του.

Στα επόμενα χρόνια, ανάλογα και με τη φύση της οντότητας στην οποία υπηρετεί, ο ΥΠΔ μπορεί να θέτει πιο ειδικούς στόχους, όπως οι τακτικοί έλεγχοι σε συγκεκριμένες κατηγορίες επεξεργασιών που διενεργούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, η παρακολούθηση του συστήματος αντιμετώπισης κρίσεων ή παραβάσεων προσωπικών δεδομένων, κατά την σχετική εκτίμηση επιπτώσεων ή πολιτική προστασίας κ.τ.λ.

5.12 Ετήσια έκθεση

Η εισαγωγή ενός ανεξάρτητου θεσμού και το κενό ελέγχου του που –εξ ορισμού– συνεπάγεται κάθε ανεξαρτησία, πρέπει να εξισορροπείται από συγκεκριμένες λύσεις λογοδοσίας. Μολονότι ο ΥΠΔ πρέπει να ενεργεί με πλήρη ανεξαρτησία, η λειτουργία του διέπεται από την αρχή διαφάνειας και της λογοδοσίας. Μια βέλτιστη πρακτική που δεν έχει θεσμοθετηθεί από τον Κανονισμό και την Οδηγία, αλλά αποτελεί τον πιο οργανωμένο τρόπο για τη διάφανη μορφή της λογοδοσίας του ΥΠΔ είναι η υποβολή ετήσιας έκθεσης.

Όταν ο ΥΠΔ ολοκληρώσει τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, μπορεί να υποβάλει μια τεκμηριωμένη σύνοψη των δράσεών του στην ηγεσία του οργανισμού στον οποίο υπηρετεί. Η Ετήσια Έκθεση θα πρέπει να κοινοποιείται και σε κάθε ενδιαφερόμενο, όπως είναι τα υποκείμενα των δεδομένων, γι' αυτό θα πρέπει να συντάσσεται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπει την ευρεία δημοσιοποίησή της. Η καλή πρακτική υπαγορεύει την ανάρτηση της ετήσιας έκθεσης του ΥΠΔ στην ιστοσελίδα του οργανισμού στον οποίο υπηρετεί, μια πρακτική που ακολουθείται π.χ. από τον ΥΠΔ του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος έχει αναρτήσει όλες τις ετήσιες εκθέσεις του από το 2006 στο δημόσια προσβάσιμο μέρος της ιστοσελίδας.

Περιεχόμενο της ετήσιας έκθεσης του ΥΠΔ θα πρέπει να είναι:

- οι διατάξεις του Κανονισμού ή της Οδηγίας ή και του τυχόν εθνικού δικαίου βάσει των οποίων λειτουργεί ο νέος θεσμός,
- η διαδικασία επιλογής του ΥΠΔ
- το βιογραφικό του συγκεκριμένου ΥΠΔ
- οι πρώτες ενέργειες του για την λειτουργία του θεσμού στον οργανισμό

- οι πρώτες υποθέσεις προστασίας προσωπικών δεδομένων που αντιμετώπισε
- ο αριθμός αιτημάτων, ερωτημάτων, παραπόνων που δέχθηκε ο ΥΠΔ
- προτάσεις γενικής βελτίωσης για την καλύτερη συμμόρφωση με τις διατάξεις
- στόχοι για την επόμενη χρονιά⁹⁰.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Σε ό,τι αφορά το χώρο της επιβολής του νόμου αποτέλεσε μέχρι το παρελθόν μια περιοχή άγνοιας και άρνησης εφαρμογής των κανόνων προστασίας δεδομένων. Οι Αστυνομικές, δικαστικές, εισαγγελικές υπηρεσίες εξαιρέθηκαν από την εφαρμογή του Ν. 2472/1997 σε μεγάλο φάσμα της δράσης τους γεγονός που δεν αρμόζει σε ένα κράτος δικαίου. Αυτή η εξαίρεση έφτασε στο σημείο της άρνησης συμμόρφωσης προς την ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς η Ελλάδα ουδέποτε ενσωμάτωσε στο εθνικό δίκαιο την Απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27^{ης} Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Αυτό όμως σήμαινε παράλληλα και άρνηση εφαρμογής της Σύστασης R (15) 87 των Υπουργών Εξωτερικών προς τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης για την χρήση προσωπικών δεδομένων στον αστυνομικό τομέα. Με τη Σύσταση αυτή ερμηνεύονται οι διατάξεις της Σύμβασης 108 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, έτσι η άρνηση εφαρμογής αυτών των διατάξεων συνολικά στη Δικαιοσύνη και στην Αστυνομία, εγείρει σημαντικά ερωτηματικά για τη συμμόρφωση της χώρας προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της, κάτι το οποίο δεν φαίνεται να έχει απασχολήσει ακόμη τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα. Η υποχρεωτική εισαγωγή ΥΠΔ στις αρχές επιβολής του νόμου, με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 που επίσης επιβάλλει ειδικούς κανόνες προστασίας δεδομένων στο χώρο της διερεύνησης και καταπολέμησης του εγκλήματος, πιστεύεται ότι θα καλύψει αυτό το σοβαρό κενό δικαίου στο ελληνικό σύστημα⁹¹.

Το υπόβαθρο του θεσμού θεωρώ ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό στην εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου. Αυτή η πολυετής εμπειρία που αποκτήθηκε από τα εμπλεκόμενα μέρη με αφετηρία την Οδηγία (ΕΚ) 95/46 και μετέπειτα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001 είναι οδηγός για το μέλλον. Όσοι οργανισμοί κλήθηκαν να ορίσουν ΥΠΔ μπόρεσαν προηγουμένως να συγκεράσουν τις νέες διατάξεις με την εμπειρία του παρελθόντος ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Άλλωστε πέρα από το πιο εξειδικευμένο περιεχόμενο των νέων διατάξεων το υπόβαθρο βοηθά τις οντότητες να αντιληφθούν γενικότερα τη φύση, τη θέση και το ρόλο του ΥΠΔ.

Αναφορικά με τον ορισμό του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων καταλυτικές είναι οι κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29. Η ομάδα εργασίας αναλύει με τον πιο αντικειμενικό τρόπο τις παραμέτρους υπό τις οποίες μια οντότητα υποχρεούται να έχει ΥΠΔ στην προσπάθειά της να προσδιορίσει με ακρίβεια την πιο γενική περιγραφή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων.

Ο ΥΠΔ λειτουργεί εδώ και δεκαετίες σε άλλες χώρες στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Με το ρόλο του ως ανεξάρτητος ελεγκτής παρότι

⁹⁰ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλαιοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 195-199

⁹¹ Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλαιοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017, σελ. 2-3

εντάσσεται στο ανθρώπινο δυναμικό του οργανισμού δεν δεσμεύεται από το διευθυντικό δικαίωμα στον ιδιωτικό τομέα και από τη διοικητική ιεραρχία στον δημόσιο τομέα. Αυτή η ισορροπία λοιπόν που επιχειρεί το νέο θεσμικό πλαίσιο να πετύχει μεταξύ της ανεξαρτησίας και του ταυτόχρονης λογοδοσίας και σεβασμού του απορρήτου και της εμπιστευτικότητας απ' τον ΥΠΔ θα είναι μια σημαντική δοκιμασία για τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Σε ό,τι έχει να κάνει με τα καθήκοντα του ΥΠΔ υπάρχουν μερικά σημεία τα οποία είναι άξια αναφοράς. Αρχικά δεν πρέπει να παραληφθεί η επισήμανση ότι ο ΥΠΔ είναι το σημείο επικοινωνίας με την εποπτική αρχή και συνεργάζεται μαζί της, μη αποτελώντας τον πράκτορα αυτής. Το άλλο σημαντικό σημείο είναι ότι προκειμένου ο ΥΠΔ να παρακολουθεί τη συμμόρφωση χωρίς κανένα εμπόδιο ανεξαρτησίας δίνοντας την προσοχή του σε κάθε προστατευόμενο δικαίωμα των υποκειμένων δεν φέρει την ευθύνη της μη συμμόρφωσης, η οποία βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Το τρίτο και καθοριστικό σημείο θωράκισης των δικαιωμάτων των υποκειμένων αποτελεί η εκτίμηση αντικτύπου. Η νέα νομοθεσία έχει δώσει στα υποκείμενα μια σπουδαία ασπίδα προστασίας των δικαιωμάτων τους προκειμένου να λειτουργεί προληπτικά και όχι κατασταλτικά. Σύμφωνα λοιπόν με την εκτίμηση αντικτύπου όταν ένα είδος επεξεργασίας ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί, πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτής σπουδαίας είναι ο ρόλος του ΥΠΔ ο οποίος υποχρεούται να συμβουλεύει όταν του ζητείται και ταυτόχρονα να παρακολουθεί την υλοποίησή της.

Τέλος το σύνολο των βημάτων που καταγράφονται από την επιλογή μέχρι τον ορισμό του ΥΠΔ αποτελούν μία σπουδαία πρόθεση διαφάνειας και αξιοκρατίας απ' τη μεριά του νομοθέτη η οποία μετατοπίζει το βάρος στην ορθή εφαρμογή των διατάξεων απ' την πλευρά των οντοτήτων. Απ' τη στιγμή που αναλάβει δράση ο ΥΠΔ, προς την κατεύθυνση βελτιστοποίησης του έργου του κινούνται η κατάρτιση ετήσιου προγράμματος εργασίας και η υποβολή και ανάρτηση ετήσιας έκθεσης στην ιστοσελίδα του οργανισμού, ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί από τον ΕΕΠΔ και από τον ΥΠΔ του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου αντίστοιχα. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι η υποβολή και ανάρτηση ετήσιας έκθεσης δεν έχει θεσμοθετηθεί από την Οδηγία ή τον Κανονισμό και αποτελεί μια βέλτιστη πρακτική η οποία ενισχύει το γενικό κλίμα αντικειμενικότητας που επικρατεί.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Από το αναλυτικό κείμενο του Κανονισμού είναι εμφανής η βούληση του νομοθέτη περισσότερο προς την κατεύθυνση της πρόληψης παρά της καταστολής. Ουσιαστικά όμως βασίζεται στην φαρέτρα αρχών και κανόνων της προστασίας προσωπικών δεδομένων, πρόκειται επομένως για μια μετεξέλιξη του δικαίου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και όχι για μια ριζική αναθεώρηση αυτού.

Με βάση τα επιμέρους συμπεράσματα που διατυπώθηκαν στην κριτική θεώρηση σε σχέση με το ιστορικό υπόβαθρο του ΥΠΔ, τον ορισμό του, το ρόλο του, τα καθήκοντά του και πρωτίστως τα αξιοκρατικά κριτήρια με τα οποία επιλέγεται, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία για τις διαφανείς και συνάμα ποιοτικές κατευθύνσεις του νομοθέτη. Δηλωτική του ρόλου και των καθηκόντων του ΥΠΔ είναι η παρομοίωσή του με έναν εσωτερικό διαιτητή, χαρακτηρισμό που του αποδίδει εύστοχα η επιβλέπουσα της εργασίας μου κυρία Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή.

Στο κλείσιμο λοιπόν θα ήθελα να αναφερθώ στον πρωτογενή ρόλο που έχει στην εφαρμογή των διατάξεων ο ανθρώπινος παράγοντας. Είναι γνωστό σε όλους ότι το ιστορικό υπόβαθρο της χώρας μας πάσχει σε μεγάλο βαθμό στο επίπεδο της εφαρμογής των διατάξεων γεγονός που οφείλεται αποκλειστικά στους ανθρώπους. Ο καθένας για διάφορους λόγους, που σχετίζονται με την επιδίωξη συμφερόντων, πέραν του γενικού ή του εταιρικού συμφέροντος δρα διαφορετικά. Έτσι λοιπόν με αφετηρία ότι το σύνολο των ανθρώπων που καλούνται να εφαρμόσουν τις διατάξεις το κάνουν απρόσκοπτα και χωρίς κωλύματα εξυπηρέτησης παράλληλων συμφερόντων, πρέπει επίσης να εφοδιαστούν με τις διατάξεις και τις κατευθυντήριες γραμμές που ισχύουν και σε άλλες έννομες τάξεις. Τέλος αρμόζει οι άνθρωποι αυτοί κατά την εφαρμογή να εναρμονιστούν με το πνεύμα του νομοθέτη, τους σκοπούς του, και με τις καλές πρακτικές, νοηματοδοτώντας με τις πράξεις τους τα πλαίσια που τους δίνονται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017
- Βασίλης Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2017
- ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ, διαθέσιμη σε: https://europa.eu/european-union/sites/europaefiles/docs/body/treaty_of_amsterdam_el.pdf
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθμός 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμος σε: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2001.008.01.0001.01.ELL
- Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός των κοινοτικών οργάνων και οργανισμών, διαθέσιμο σε: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/brochure_2009_el.pdf
- http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3448_15_03_06.htm
- Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμη σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=celex%3A32014L0024>
- Ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 29, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, διαθέσιμο σε: http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/PAGE/APDPX/GDPR/FILES%20GDPR/WP243REV01_EL.PDF
- Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμη σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32016L0680>
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, διαθέσιμος σε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32016R0679>